

**VERHANDELING OVER
DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN**

Zijnde de inhoud van verscheiden predicaties

VERTOOND OVER I CORINTHE 10 VERS 17.

*Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, omdat wij allen ééns broods
deelachtig zijn.*

Door

THOMAS BOSTON

In leven predikant te Etterick in Schotland

Gepubliceerd door
Johanes Hasebroek, Amsterdam en
Nicolaas Bijl, Utrecht
1775

Opnieuw gepubliceerd door Koopman
1873

5^E VIERTAL PREKEN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2009

INHOUD

VOORWOORD C. BREM

1° Preek. DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN I

Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, omdat wij allen ééns broods deelachtig zijn. 1 Korinthe 10: 17

2° Preek. DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN II

Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, omdat wij allen ééns broods deelachtig zijn. 1 Korinthe 10: 17

3° Preek. CHRISTUS, DE GAVE VAN DE VADER AAN ZIJN UITVERKOREN VOLK.

Ziet, Ik heb Hem tot een Getuige der volken gegeven, een Vorst en Gebieder der volken. Jesaja 55: 4

4° Preek. DE ZUCHTERS VERZEGELD

En de Heere zeide tot hem: Ga dóór door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over alle de gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.

Ezechiël 9: 4

VOORREDE

Bescheiden en Godvruchtige lezer!

De volgende predicaties over “De gemeenschap der Heiligen”, in haar aard en de bijgaande plichten, die daaruit voortvloeien, is het merg van enige predicaties bij de nabetrachting van het Heilig Avondmaal, gehouden door de Weleerwaarde heer Thomas Boston, alom beroemd en geacht bij hen, die zijn geleerde en godvruchtige werken kennen, en met zoveel nut als stichting gebruiken. Vooral die in onze taal zijn vertaald, namelijk “Den viervoudigen staat der mensen”, en “Een verhandeling over het Verbond der Genade, beide overwaard om in elk gezin der Christenen met aandacht gebruikt en beoefend te worden.

Hetzelfde mogen wij, naar onze gedachten, ook zeggen van dit werkje, waarom wij oordeelden geen ondank bij onze landgenoten te behalen door het uitgeven ervan in onze taal. Wat wij u hierbij aanbieden.

Het behelst een voornaam gedeelte der christelijke of evangelische zedenkunde, namelijk *de liefde tot de broederen*, op zulk een voortreffelijke wijze voorgedragen, welke doet blijken dat de godvruchtige Auteur, met de leer der zuivere en vrije genade, ook die der rechte, ware zedenkunde, op een overtuigende en innemende wijze wist aaneen te schakelen, als een keten die niet kan of mag losgemaakt worden. Want *het geloof werkt door de liefde*, en de liefde wederom kenmerkt het geloof, als oprecht en ongeveinsd, inzonderheid de liefde tot de broederen. Zij werken dus hand in hand samen ter bevordering van de troost en hoop van een christen.

De christelijke zedenkunde, welke die van de wijsgeren meer overtreft, dan de zon op middaghoogte boven de sterren uitblinkt (wat ook de tegenwoordige voorstanders van onveranderlijke zedenplichten, in benadeling en bedekte ondermijning van het Evangelie mogen voorwenden) munt ook hier in uit, dat zij de liefde tot de broeders leert en beveelt, en de gemeenschap der heiligen als een geloofsartikel voordraagt, waarvan de wet in haar eerste en oorspronkelijke instelling niet weten of gewagen kon.

Nee, *alleen het Evangelie, aangemerkt als de Wet in zijn dienst hebbende, leert ons dit Artikel te geloven, en gebiedt ons deze plicht te betrachten.*

De overweging hiervan deed ons de aandacht vestigen op de woorden van Christus. Joh. 13: 34. *Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkaar liefhebt. Gelijk Ik u lief gehad heb, dat ook gij elkaar liefhebt.* In welke zin moeten wij de liefde, als een nieuw gebod van Christus, beschouwen?

Zonder ons nu met de leerwijze der Socinianen hierover in te laten; komen meestal de rechtzinnige uitleggers daarin overeen, dat Christus het zelfde gebod der liefde, dat de onveranderlijke zedenwet eist, en het Evangelie nog sterker aanbindt, van Zijn leerlingen vordert, en dat Hij dit noemt *een nieuw gebod*; of, in de zin van opnieuw of bij vernieuwing hen gegeven. Terwijl, in die bedorven tijd der kerk, ook de ware leer aangaande de geestelijke verplichting der zedenwet ten enenmale bedorven was, en inzonderheid dit gebod, dat Christus het noodzakelijk vond om bij herhaalde gelegenheden, de uitgestrekte inhoud daarvan, aan te wijzen. En, wel bijzonder toen Hij stond heen te gaan, wilde Hij bovenal dit gebod hun hebben ingescherpt, omdat Hij onfeilbaar vooruit zag, dat in volgende tijden bij gebrek van deze liefde, de kerk door allerlei scheuringen zou worden vaneen gereten. Óf een nieuw gebod in de zin van uitmuntendheid, gelijk elders, een *nieuwe naam, een nieuw gezang*, die zo genoemd worden, om hun uitstekendheid en voortreffelijkheid aan te wijzen.

Dan, ons dunkt, dat wij bovendien een zin, van meerder nadruk en verhevenheid, in Christus' woorden kunnen vinden, dan wij ons voorstellen, dat Hij de liefde noemt een *nieuw gebod*. En waarom?

- ? Vooreerst: omdat Hij dit gebod der liefde, allereerst zo volmaakt had uitgeoefend, dat God in Zijn opperhoogheid en gerechtigheid, en de wet, in haren allerstrikste eis, volkomen verheerlijkt en voldaan waren, in zulk een allerhoogste trap en uitgestrektste maat, als waartoe geen bloot schepsel bekwaam was. Waarom ook in dit opzicht God de Vader kon verklaren, dat Hij in Hem al Zijn welbehagen had.
- ? Dit oude gebod der liefde is nieuw, in zover het niet alleen door Christus is uitgeoefend, maar ook, in zoverre Hij aan de gelovigen van het Nieuwe Testament in de dadelijke en personele uitoefening der liefde boven die van het Oude, tot een volmaakt voorbeeld van liefde en navolging is gegeven. Wat dit oude gebod, in die zin een nieuwe gedaante gaf, en een krachtige aandrang deed bekomen. Daarom voegt Christus er ook onmiddellijk bij, *dat wij elkaar zullen lief hebben, gelijk Hij ons heeft lief gehad*. Waarom ook (dat zeker onze aandacht moet trekken) al Zijn trouwe Apostelen in al hun brieven, op zeer vele plaatsen het gebod der liefde, met nadruk het voorbeeld van Christus voegen. Zie onder meer: Eféze 5: 1, 2 en 25. *Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen, en wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons lief gehad heeft; enz. Gij mannen hebt uw eigen vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente lief gehad heeft, en Zichzelven voor haar heeft overgegeven.* Inzonderheid, 1 Joh. 2: 8. *Wederom schrijf ik u een nieuw gebod hetgeen waarachtig is in Hem, zij ook in u waarachtig.* Wat was in Christus waarachtig? Dit had de Apostel voorgesteld, in vers 6, *Die zegt dat hij in Hem blijft*, dat is, die belijdt een christen te zijn, en aan Christus toe te behoren, *moet ook zelf alsoo wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft*. Het was namelijk die wandel van Christus, in de liefde, waar de Apostel voornamelijk het oog op heeft, gelijk in het vervolg, uit vers 9, 10 en 11, duidelijk blijkt.
- ? Dit noemt Johannes hier een nieuw gebod, in tegenstelling tot het oude, daar hij, in het voorgaande vers 7, van gesproken had. Niet alleen omdat het voorbeeld van Christus aan dit gebod een nieuwere gedaante en een sterkere spoorslag gaf; maar voornamelijk, omdat de christenen een nieuw genootschap uitmaakten, waarvan Christus het Hoofd is, Wiens leer en werk de liefde tot een hoofddoel had. Welke Hij dus ook, als de hoofdwet, aan de Zijnen ten allen tijde heeft aanbevolen. Zodat zij daardoor tevens, als de Zijnen, moesten erkend en van anderen uit de wereld, die in het boze lag, kunnen onderscheiden worden. Zo hadden de oude wijsgeren hun onderscheiden scholen en bijzondere leerlingen en navolgers, die ieder in het bijzonder gekenmerkt werden, naar de hoofdleer en het bedrijf, dat hen in het bijzonder eigen was, en van anderen onderscheidde.
- ? Nog eens, een nieuw gebod, omdat sedert onze afval van God, en de inkomst der zonde in de wereld dit gebod zeer verdonkerd en onleesbaar is geworden. De rechte kennis en beoefening der liefde, was uit de wereld ten enenmale uitgeroeid. Al de liefde, die daarin nog gevonden werd, was niet meer dan een afgodische zelfliefde. Maar sedert de openbaring van Gods genade jegens zondaren in een weg van verzoening met Hem, in Christus, is dit oude gebod met een vernieuwde luister en onbenevelde klaarheid weer geopenbaard en gegeven met bekendmaking, dat God onze gehoorzaamheid daar aan, en in Christus, met welgevallen en beloning, gunstig wil aannemen. En in deze zin,

was dit gebod nieuw onder de beide huishoudingen der genade, op een bijzondere wijze nieuw, onder de nieuw huishouding, omdat al onze plichten zich regelen naar het licht en de openbaring, die God van Zichzelf geeft.¹

- ? Heeft nu God op een voortreffelijke wijze sinds de komst van Christus in de wereld Zich in Zijn genade, barmhartigheid en liefde, geopenbaard en bekend gemaakt, dan kan ook dit gebod in die zin een *nieuw gebod* genoemd worden, wegens de nieuwe aandrang er aan toegevoegd. En dit is bijzonder de reden, waarom Christus en al Zijn apostelen onze gehoorzaamheid aan God, in dit en al de geboden, doorgaans aandrigen met het voorbeeld van God, in de openbaring, die Hij van Zichzelf in Zijn genade en liefde aan ons gegeven heeft. Zie hiervan Lukas 6: 35, 36. *Maar, hebt uw vijanden lief, en doet goed, en leent, zonder iets weer te hopen, en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn; want Hij is goedertieren over de ondankbaren en bozen. Zijt dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.* Rom. 12: *Ik bid u dan broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt, tot een levende, heilige en Gade welbehaaglijke offerande.* Eféze 4: 32. *Maar zijt jegens elkaar goedertieren, barmhartig, vergevende elkaar gelijkerwijs ook God in Christus, ulieden vergeven heeft.*
- ? Eindelijk *een nieuw gebod*, zo ten opzichte van Hem die het gaf, als van hen, die het ontvingen.

Ten eerste ten opzichte van Hem, die het gaf. „Ik”, zegt Christus, “geef u een nieuw gebod. Ik, die als Koning over Sion gezalfd ben, waarvan de wet zou uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem. (Jes. 2: 3). Ik, die regeer in de Naam, en bekleed ben met het gezag van God Mijn Vader, geef u een nieuw gebod, als één van de wetten Mijns koninkrijks. Niet gelijk eertijds in de oorspronkelijke instelling van de wet, toen dit gebod tot u kwam, als een voorwaarde des levens en onder bedreiging des doods. Nee, in die opzichten, heb Ik voor u, Mijn gelovige discipelen, de wet vervuld; *u bent niet meer onder de wet, maar onder de genade.* (Rom. 6: 14 en 7: 4. Echter houd ik de wet in Mijn dienst; want u behoort Gode niet zonder de wet, maar in Mij komt gij wederom onder de wet, (1 Cor. 9: 21), terwijl Mijn bediening en heerschappij, ten oogmerk heeft, u weer tot God en in een nieuwe betrekking onder Zijn wet te brengen. (1 Petrus 3: 18). Onmiddellijk, en buiten Mij zal God niets van uw gehoorzaamheid ontvangen of aannemen. Aangaande Mij heeft Hij voor uw oren uitgeroepen: *Hoort Hem!* Dus gij moet Mij erkennen, als die over u, van 's Heeren wege, het opzicht en bestuur heeft, aan Wie gij u onderwerpen, en door Wie gij alleen Gode uw gehoorzaamheid moet opdragen en toebrengen. *Voor Mij zullen alle knieën gebogen worden, in de Hemel en op de aarde, en alle tongen zullen belijden dat Ik de Heere ben, tot heerlijkheid Gods des Vaders.* (Filipp. 2: 10, 11). Daarom, alles wat gij doet, met woorden of met werken, doet dat in Mijn Naam, dankende God de Vader door Mij. Col. 3: 17. Ja, als uw Heer en Hoofd moet gij Mij van harte gehoorzaam worden,

¹ Zie hierover de Heer J. Owen, in zijn uitmuntend werk over Psalm 130, blz. 213, 214. En inzonderheid de Heer J. C. Appellius, in zijn voortreffelijk werk, genaamd: „Uitstap van aanmerkingen over het recht gebruik van het Evangelie,” enz , blz. 140-156. Zie voorts bovengemelde Owen, in zijn werk over de „Brief aan de Hebreëen,” 4 deel, blz. 330 onderaan. **Maar** dit naarstig toezien, op het goede van anderen **is** om hun kwaad te voorkomen. Het wordt hier niet gelast als een zedelijke plicht, waartoe wij verbonden zijn, door het licht der natuur en de Koninklijke wet van liefde; maar als iets, dat ook een bijzondere instelling is van Christus, om in Zijn kerk te worden waargenomen, enz.”

en in al uw bijzondere standplaatsen, roeping en betrekkingen, hetzij vrij of dienstbaar, moet gij u daarin gedragen, als Mijn dienstknechten, die in Mijn dienst en in Mijn werk verkeert. *En zo iemand Mij in deze dingen dient, die zal Gode welbehaaglijk zijn, en aangenaam de mensen.* (Rom. 14: 18. Col. 3: 16-24. Gal. 6: 2).” Zeker, in deze zin ontvangt de wet een geheel andere gedaante En uit dien hoofde mag ook dit gebod de naam dragen van een nieuw gebod.²

Ten tweede ten opzichte van hen, die het ontvingen, als men aanmerkt dat in dit bevel of gebod Christus zich op deze wijze tot Zijn discipelen keert: “Gij, mijn lieve discipelen en allen, die in Mij geloven, Mij een bijzonder eigendom zijt geworden, welken Ik uit de wereld uitverkoren en van haar afgezonderd heb, die als zodanig een volk zijt, dat alleen woont en in Mij onderling aan elkaar, als leden van één lichaam, allernauwst zijt verbonden, u geef Ik een nieuw gebod. Dat luidt: dat gij elkaar lief hebt niet alleen in de betrekking van elkaars naasten, maar nu ook als broeders, als heiligen, als leden van Mijn eigen lichaam; en dat in navolging van Mij, *gelijk Ik u lief gehad heb.*”

Ik heb u lief.

Ten eerste, met een liefde van *welwillendheid*. Uit Mijzelf bewogen, zonder dat er iets in u was of kon zijn, dat Mijn liefde tot u kon opwekken of uitlokken. In tegendeel waart gij Mijn vijanden en gedroeg u vijandig tegen Mij. Maar omdat Ik Mijzelf uit Mijn bestaan, uit Mijn eigen gezindheid liefderijk ben, daarom heb Ik u willen liefhebben, om aan Mijn liefde en liefdesgezindheid, een voorwerp van oefening te geven.

Ten tweede. Ik heb u lief gehad met een liefde van *weldadigheid*. Ik heb in liefde aan u welgedaan en, met een innig vermaak en welgevallen u begunstigd en verrijkt met de onschatbare vruchten Mijner liefde. En dat, daar Ik wist, dat het mij een oneindige arbeid, kommervolle moeite en smartelijk lijden zou veroorzaken, om aan u te kunnen weldoen. Niettegenstaande dit alles drong Mij Mijn liefde. Zij perstte Mij om Mij, voor u zelfs in de dood over te geven.

Ten derde. Ik heb u lief gehad en zal u blijven liefhebben met een liefde van *welbehagen*. Nimmer zal Ik Mijn liefde aan u onttrekken, of een ander voorwerp in uw plaats voor Mijn liefde zoeken. Ik heb een welgevallen aan u en berust met een innig vermaak, in deze Mijn liefde en het is Mijn blijdschap dat Ik aan u weldoe. Hebt gij in uw ondervinding daarvan niet overvloedige bewijzen ontvangen? Hoe gemeenzaam en vriendelijk heb Ik met u omgegaan; uw belangen ter harte genomen, uw zaken verdedigd, u geleerd, bestuurd, vertroost, met en voor u gebeden, ja, u voor de hele wereld erkend en verheven zelfs boven Mijn maagschap naar het vlees. Heb Ik uw gebreken berispt, Ik onttrok u echter Mijn liefde niet, maar heb met medelijden uw zwakheden gedragen, velen verschoond, anderen ten beste genomen en nog meer voorbij gezien, dan uzelf hebt kunnen waarnemen. En, daar Ik uw Hoofd en Heere ben, heb Ik mij vernederd tot de allerlaagste diensten. Als ware Ik de minste en uw aller Dienaar, heb ik nog zo-even uw voeten gewassen.

Welaan dan, Mijn lieve discipelen en volgelingen! *Heb ook elkaar vurig lief uit een rein hart. Wees niemand iets schuldig, dan elkaar lief te hebben, met eer de een de ander voorgaande. En doet aan, als uitverkorenen Gods, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid.*

² Begeert de lezer hierover breder onderricht, en uitbreiding, hij leze het fraaie werkje, genaamd: „Merg des Evangeliums”, in enige Samenspraken. Te Amsterdam bij N. Bijl, gedrukt 1757, van blz. 151 en vervolgens.

Maak de liefde tot uw beroep waarin gij gestadig te arbeiden hebt en zie op de voorwerpen, die Ik u zal toeschikken als zulken, die Mijn Persoon bij u zullen verbeelden, aan welke gij moet weldoen met zulk een hart, alsof gij Mij ten voorwerp had en Ikzelf de ontvanger van uw dienst en van uw gaven was. En wees verzekerd, dat Ik de arbeid uwer liefde nooit zal vergeten. De minste poging zelfs, zal Mijn opmerking niet ontglippen. En hoewel gij die niet gedenken, maar vergeten mocht, Ik zal er aantekening van houden. Hetgeen gij dus hier gezaaid hebt, zult gij in een rijke oogst, in het eeuwig leven maaïen! *Want wie één van deze kleinen te drinken geeft, alleenlijk een beker koud water, in de naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij, zal zijn loon geenszins verliezen.* Matth. 10: 42. *Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, en den arbeid der liefde, die gij aan Zijn Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en nog dient.* Hebr. 6: 10.

Opmerkelijk is het daarom, dat de Heere Jezus Christus in het algemeen oordeel, dat Hij ten laatste dage over alle mensen zal houden, tot een grond der uitspraak over hen, die ten leven zullen ingaan, zal leggen, de werken der liefde en barmhartigheid die zij aan Zijn Naam bewezen hebben; volgens Zijn eigen verklaring in Matth. 25: 35, 36. Iemand zal denken: Waarom noemt en roemt Christus niet liever zulke werken, die meerder uitmuntendheid en waarde schijnen te hebben zoals, *om Zijns Naams wil vervolging te lijden, de beroving zijner goederen met blijdschap aan te zien, de marteldood te ondergaan?* Hieruit blijkt:

- ? Ten eerste, gelijk de liefde de ziel en het wezen van alle deugd is, in welke opzichten, heb Ik voor u, Mijn gelovige discipelen, de wet vervuld heb. Gij zijt *niet meer onder de wet, maar onder de genade.* (Rom. 6: 14 en 7: 4. Echter houd ik de wet in Mijn dienst; want u behoort Gode niet zonder de wet, maar in Mij komt gij wederom onder de wet, (1 Cor. 9: 21), terwijl Mijn bediening en heerschappij, ten oogmerk heeft, u weer tot God en in een nieuwe betrekking onder Zijn wet te brengen. (1 Petrus 3: 18). Onmiddellijk, en buiten Mij zal God niets van uw gehoorzaamheid ontvangen of aannemen. Aangaande Mij heeft Hij voor uw oren uitgeroepen: *Hoort Hem!* Dus gij moet Mij erkennen, als Die over u, van 's Heeren wege, het opzicht en bestuur heeft, aan Wie gij u onderwerpen, en door Wie gij alleen Gode uw gehoorzaamheid moet opdragen en toebrengen. *Voor Mij zullen alle knieën gebogen worden, in de Hemel en op de aarde, en alle tongen zullen belijden dat Ik de Heere ben, tot heerlijkheid Gods des Vaders.* (Filipp. 2: 10, 11). Daarom, alles wat gij doet, met woorden of met werken, doet dat in Mijn Naam, dankende God de Vader door Mij. Col. 3: 17. Ja, als uw Heer en Hoofd moet gij Mij van harte gehoorzaam worden, en in al uw bijzondere standplaatsen, roeping en betrekkingen, hetzij vrij of dienstbaar, moet gij u daarin gedragen, als Mijn dienstknechten, die in Mijn dienst en in Mijn werk verkeert. *En zo iemand Mij in deze dingen dient, die zal Gode welbehaaglijk zijn, en aangenaam de mensen.* (Rom. 14: 18. Col. 3: 16-24. Gal. 6: 2).”
- ? Zeker, in deze zin ontvangt de wet een geheel andere gedaante En uit dien hoofde mag ook dit gebod gemaakt worden.
- ? Eliza Coles³ zegt ergens in dit opzicht, zeer nadrukkelijk en terecht: *Het geloof rechtvaardigt onze personen, maar de liefde rechtvaardigt ons geloof;* dat is: doet uitspraak over het wezen, de oprechtheid en de trap des geloofs. Daarom zegt ook Christus in Joh. 13: 35, *Hieraan zullen zij allen bekennen dat gij Mijn*

³ In dat uitmuntend kleinoed, zijn werk over *Gods Souvereiniteit*

discipelen zijn, zo gij liefde hebt onder elkaar. En zijn geliefdste discipel Johannes zegt in zijn eerste brief, hoofdstuk 3: 14. Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, omdat wij de broeders lief hebben.

- ? Deze broederliefde nu, waarde lezer, maakt de voorname inhoud uit, van de verhandeling, welke u hier wordt aangeboden.
- ? De God der liefde en des vredes, doe deze verhandeling strekken tot bevordering en bevestiging van vrede en liefde, opdat ook onder ons nog lang dit lied met blijde tonen mag worden aangeheven: *Ziet, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook tezamen wonen. Het is gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op de baard, de baard Aärons, die nederdaalt tot op, de zoom zijner klederen. Het is gelijk de dauw Hermons, en die nederdaalt op de bergen Sions; want de Heere gebiedt aldaar de zegen, en het leven tot in der eeuwigheid. Psalm 133.*

Het zij zo!

Rotterdam, 1 Sept. 1774.

Schrijver van het voorwoord is Cornelis Brem

DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN I

*Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, omdat wij allen ééns broods deelachtig zijn.*⁴ 1 KORINTHE 10: 17.

Een voorname reden, waarom onze avondmaalsvieringen zo weinig goeds uitwerken is, omdat de deelgenoten van des Heeren tafel zo weinig zich aan elkaar, ten aanzien van hun geestelijke welstand laten gelegen liggen. Dit komt hier vandaan, omdat zij de geestelijke betrekking, welke er tussen hen plaats heeft, en die zij bij hun deelneming van één en het zelfde brood aan des Heeren tafel openlijk erkennen en betuigen, niet genoeg onderscheiden noch ernstig ter harte nemen. De mensen hebben vlug genoeg enig denkbeeld, dat het avondmaal een deelgenootschap is aan Christus. Maar weinigen overdenken, dat het ook een gemeenschap der heiligen onder elkaar insluit; en welke plichten er, als zodanig, uit voortvloeien. Ik zal derhalve deze stof wat nader ontvouwen, ten einde de voordelen van deze plechtige gelegenheden des te meer uit te breiden.

Het doel van de apostel in de opgegeven tekst is, te tonen dat zij, die deel namen aan afgodische feesten, zich hierdoor verklaarden één lichaam te zijn met de afgodendienaars. Dit wordt door een gelijke redenering bevestigd, door namelijk aan te wijzen dat zij, die aan des Heeren tafel deelnemen zich één lichaam verklaren te zijn met de Heiligen. In het voorgaande vers had Paulus de aard van het bondzegel van het Heilig Avondmaal, bestaande in de gemeenschap van Christus lichaam en bloed en zijnde een teken en zegel een vastgesteld middel ter onzer gezamenlijke voeding aan of door de geslachte Zaligmaker, evenals veel arenden zich voeden aan of door één gedood lichaam. En hier geeft hij nu de aard op van het gezelschap der heiligen, voor wie dit bestemd is, te weten, *dat zij één lichaam zijn, namelijk het lichaam van Christus*. Dat zij met Hem verenigd zijnde, zeker deel en gemeenschap aan Zijn lichaam en bloed hebben; *want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam*, enz.

In deze woorden komen twee zaken voor:

Ten eerste de vaststelling van de geestelijke vereniging en gemeenschap der heiligen onder elkaar: *Wij velen, zijn één lichaam*, enz. Hierdoor wordt een menigte van gelovigen aangeduid, bestaande uit vele bijzondere heiligen, waarvan enigen mannen, enigen vrouwen, anderen leraars, en leerlingen; dezen zwakken en genen sterken zijn. Maar allen zó innerlijk, zó nauw verknocht en verenigd met elkaar, dat zij één brood, dat is één lichaam, hetwelk door het brood van het Heilig Avondmaal afgebeeld wordt, uitmaken.

Vraagt u, wiens lichaam dit is, of wie er het Hoofd van is? Het is dat van Christus: 1 Cor. 12: 27. *En gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in 't bijzonder*.

Zij maken niet het natuurlijk, maar het *geestelijk* lichaam van Christus uit. Het woord *velen* betekent niet zovelen, als er op één tijd, aan dezelfde tafel in enige godsdienstige bijeenkomst deel hebben, maar al de leden van Christus' geestelijk lichaam, door of in

⁴ De Engelse Bijbel heeft: „Want wij velen zijnde, zijn één Brood en één Lichaam; want wij zijn allen deelgenoten van dat ene Brood.” De zin komt op één uit, gelijk het Brood, maar één is, dat is, de ene Christus verbeeldt, zo maken ook alle gelovigen maar één lichaam, één geestelijk lichaam uit, voor zover en omdat zij echte en ware deelgenoten zijn van Christus Lichaam, of van het Brood des Levens.

de hele wereld verspreid. Want Christus heeft maar één lichaam. Gelijk het éne sacramentele, of ten avondmaal geheiligd brood uit vele graankorrels is samengesteld, zo maken de vele heilige leden van Christus maar één geestelijk lichaam uit.

Ten tweede wordt deze geestelijke vereniging en gemeenschap der heiligen onder elkaar, afgeleid uit hun deelname aan dat éne brood: ***Want wij velen zijnde, zijn één brood.*** (Engelse vertaling). Door dit éne brood wordt verstaan het brood van het Heilig Avondmaal, zo het onzichtbare welk is Christus, als het zichtbare, dat wij in onze mond nemen, zijnde het laatste een teken van het eerste.

De gelovige avondmaalhouders delen aan beiden. Aan het brood, hetwelk Christus is, omdat zij allen als leden met hun Hoofd verenigd zijn en gemeenschap hebben, en daarom ook onder elkaar één lichaam uitmaken. Ook hebben zij deel aan het zichtbare brood, welk een teken van het onzichtbare is, en belijden daardoor hun gemeenschap met Christus, hun Hoofd en bijgevolg ook hun gemeenschap met de heiligen, als leden van het zelfde lichaam. En in dit laatste opzicht voegen de geveinsde avondmaalgangers zich bij hen, door hun deelneming, en verklaring dat zij tot de gemeenschap der heiligen en het geestelijk lichaam van Christus behoren, en hierom tot de plichten van deze gemeenschapsoefening zich verbinden. Hoewel zij er inderdaad niet toebehoren, omdat zij aan Christus de Heere, het onzichtbare Brood, geen deel hebben.

Het geval is hetzelfde, als bij de doop. *Want ook wij allen zijn door énen Geest tot één lichaam gedoopt*, hetzij Joden, hetzij Grieken. 1 Cor. 12: 13.

LERING

De zaak die hier te verhandelen staat, is in deze leer vervat: ***er is een gemeenschap der heiligen onder elkaar, zijnde in één geestelijk lichaam van Christus verenigd, wat door elk der deelgenoten aan de sacramenten of bondszegels, in het bijzonder bij het Heilig Avondmaal, voor zichzelf verklaard en erkend wordt.***

Deze leer bevat twee delen in zich.

- I. Het eerste is, dat er zulk een nauwe en innige gemeenschap en vereniging onder de heiligen bestaat, dat zij wezenlijk - hoe groot ook hun getal is - maar één enkel geestelijk lichaam uitmaken.
- II. Het tweede is, dat iemands deelneming aan het verbondsteken een verklaring en erkentenis insluit, dat hij tot die gemeenschap behoort. Door gemeenschap versta ik een gezelschap die een gemeenschappelijk belang in dezelfde zaken heeft.

I. Ten eerste staat ons de aard van de gemeenschap of gezelschap der heiligen, als één lichaam aangemerkt, te onderzoeken. En wel:

A. Wie de leden van dit genootschap, van deze gelukkige gemeente zijn en dit heilig lichaam van Christus uitmaken.

Van deze leden zijn er twee soorten: Enigen alleen in schijn, maar sommigen ook inderdaad en in waarheid.

Omtrent de eersten hebben wij twee zaken aan te merken.

(a.) De openbare goddelozen en onheiligen, de grove onwetenden en allen, die zelfs geen uiterlijke gedaante van Godzaligheid vertonen, zijn zelfs geen uitwendige of schijnbare leden van de gemeenschap der heiligen. Want zij zijn uit de gemeenschap der heiligen hierboven uitgesloten. Gal. 5: 19-21. *De werken des vleses zijn openbaar, als overspel, hoererij, enz. van welken ik u verklaar, gelijk ik al te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het koninkrijk Gods niet beërven zullen.*

En zij behoren ook niet tot de gemeenschap der heiligen hier beneden; maar tot die heidenen, *welker ogen geopend en die van de duisternis tot het licht bekeerd moeten worden, opdat zij een erfdeel onder de geheiligden verkrijgen mogen.* (Hand. 26: 18). Zij behoren in werkelijkheid nog tot het huisgezin van de duivel, (Joh. 8: 44). Want, hoewel zij gedoopt, en de zichtbare kerk ingelijfd zijn, hebben zij van deze toch inderdaad afstand gedaan, Rom. 2: 25. *Maar zo gij overtreder der wet zijt, zo is uw besnijdenis voorhuid geworden.* Zodat, al zijn zij tot dit éne lichaam gedoopt, zij evenwel nóch aan hetzelfde, nóch aan het Hoofd deel hebben. Al hebben zij Christus' kenteken van de doop in hun jeugd ontvangen, zij hebben er dat van Satan bijgekregen. Daarom mogen zij niet tot des Heeren tafel toegelaten worden, volgens Matth. 7: 4. *Geef het heilige de honden niet.*

(b.) De vermomde huichelaars zijn schijnbare, uitwendige leden van dat genootschap, echter geen ware leden ervan. Zij zijn geen broeders der heiligen, maar alleen halve broeders, Hoogl. 1: 6. Valse broeders, Gal. 2: 4. Zij zijn onder hen en gaan met hen ten avondmaal, maar zij zijn niet uit hen, 1 Joh. 2: 19. Want hun ontbreekt het bruiloftskleed en zullen, hoewel de dienstknechten niet anders kunnen doen, dan hen als zichtbare heiligen toelaten, door de Heer der bruiloft, als niet tot Zijn gemeenschap behorende, buiten geworpen worden, Matth. 22: 12, 13. Deze huichelaars behoren tot het geestelijk lichaam van onze Heere, evenals een aangebonden tak aan een stam, die echter nooit voedsel uit dezelve trekt. Zij behoren tot het lichaam van Christus gelijk een houten been tot het lichaam. Hun toestand is uit deze drie zaken af te nemen.

- ? Ten eerste. Zij zijn van nut voor Christus' geestelijk lichaam, met hun talenten en giften, gelijk een houten been door zijn sterkte het natuurlijk lichaam ondersteunt. Zo waren Judas en Demas. Genadeloze welbegaafde leraars en belijders kunnen een mond hebben om de waarheid te spreken en handen om haar belang te helpen voorstaan tot nut der heiligen. Maar de waarheid kan henzelf niet baten, omdat hun het hart ontbreekt, om ze inderdaad te omhelzen. Zo kunnen zij de gemeenschap versieren, - zolang zij groen blijven, zoals takken een boom doen - door welke God voor de wereld verheerlijkt wordt, Psalm 81: 16.
- ? Ten tweede. Zij zijn onder het bijzonder bestuur en de zorg van het lichaam, gelijk het houten been, of als een tak onder de zorg van een tuinman. Hierdoor worden hun gaven en talenten vermeerderd ten beste van het lichaam en zij worden voor vele strikken en verzoekingingen bewaard, in welke zij anders vallen zouden als zij geen omgang hadden met de heiligen. Wat blijkt uit het pad dat zij inslaan, als zij afvalligen geworden zijn. Het ging hun te beter, omdat zij in goed gezelschap waren.
- ? Ten derde. Eindelijk worden zij echter ter zijde gelegd of weggenomen, gelijk de onvruchtbare rank, Joh. 15: 2. En zoals het houten been afgelegd wordt als de mens zich ter rust begeeft, indien niet al vroeger. *Maar die zich neigen tot hun kromme wegen, zal de Heere weg doen gaan, met de werkers der ongerechtigheid.* Psalm 125: 5. Schoon het levend been gebroken en verzwakt is, zodat het een tijdlang van geen aanmerkelijke dienst voor het hoofd en de andere leden van het lichaam kan zijn, het wordt echter niet weggeworpen of van het lichaam afgescheiden; maar men draagt dit gebrek in liefde en dikwijls geneest het nog ten laatste. Maar het houten been wordt geheel en al verworpen en weggedaan.

B. Wat nu de ware leden van Christus' geestelijk lichaam betreft, dezen bestaan

in drie soorten.

Ten eerste zijn er leden in voornemen van God ingesloten; zulken die wel daar toe beschikt, maar nog niet gevormd zijn. Tot dezen behoren al de uitverkorenen, die nog niet geboren, of nog niet wedergeboren zijn, en zonder deze in te sluiten kunnen wij geen volledige beschouwing van dat lichaam maken. *Want God wil in de bedoeling van de volheid der tijden wederom alles tot één vergaderen in Christus*, Eféze 1: 10. Deze zullen allen ten laatste gevormd en tot één lichaam samen verenigd worden, omdat zij allen behoren tot het lichaam, tot welks volmaking Christus sommigen tot Apostelen, Profeten, evangelisten, herders en leraars bestemd heeft, Ef. 4: 11-13. Want het lichaam van Christus bestaat uit al de uitverkorenen, die met hem, als het Hoofd verenigd zijn, Ef. 5: 23. *Want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het Hoofd der gemeente is.*

Ten tweede zijn er ware leden van Christus, die reeds volmaakt zijn, ten minste voor zover hun ziel betreft. Dezen zijn de zegevierende heiligen, de verheerlijkte rechtvaardigen in de hemel, die mét ons leden en mededeelgenoten van Christus' lichaam zijn. Want hierom wordt gezegd, *dat wij gekomen zijn tot de algemene vergadering en gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot de geesten der volmaakte rechtvaardigen*; Hebr. 12: 22, 23. Dezen toch, hoe hoog verheven zij ook mogen zijn, behoren tot de gemeenschap der heiligen en zijn van hetzelfde huisgezin des hemels met ons, die hier op aarde strijden, hoewel zij al in de opperzalen des hemels wandelen en wij nog in deze lagere wereld verkeren, Ef. 3: 15. Ten derde zijn er ware leden van deze gemeenschap, die al gemaakt, maar nog niet volmaakt zijn. Dezen bestaan uit al de heiligen over de ganse aarde verspreid, tot welke bijzondere zichtbare kerk zij ook mogen behoren, en op welke verre afstand zij zich ook van elkaar bevinden; hoewel zij elkaar nooit zagen, en nimmer zien zullen, voordat zij elkaar in de heerlijkheid ontmoeten. Allen maken zij maar één lichaam uit en zijn allen leden van één en hetzelfde lichaam van Christus, 1 Cor. 12: 12. *Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en al de leden van dit éne lichaam vele zijnde maar één lichaam zijn, alzo ook Christus.*

Van deze laatste spreekt onze tekst als van één lichaam, aan het brood van het Heilig Avondmaal deel hebbende. Namelijk dat gedeelte van Christus lichaam, hetwelk hier op aarde is. En hiervan spreken wij. Zo is er een gemeenschap van heiligen op aarde, van welken al de heiligen leden zijn. Waar zij ook mogen wonen en in welke geringe zaken van lering of godsdienst zij onderling mogen verschillen, allen hebben zij gemeenschap met elkaar, omdat zij allen in één lichaam verenigd zijn.

C. Voorts bezien wij waarin deze gemeenschap der heiligen bestaat, of hoe zij tezamen één lichaam uitmaken.

Ten eerste, zij hebben allen één Hoofd, namelijk de Heere Jezus Christus, die het Hoofd is van al de heiligen; *die tot een Hoofd over alle dingen, gegeven is aan de gemeente, welke Zijn lichaam is*, Ef. 1: 22, 23. Zijnde allen met Hem door zijnen Geest verenigd, 1 Cor. 6: 17. Want die met de Heere verenigd is of Hem aanhangt, is één geest met Hem. Gelijk zij ook van Hem, als van hun Hoofd de levensinvloed en de kracht ontvangen, Col. 2: 19. Hij is het Hoofd, waaruit het gehele lichaam door de samenvoegselen en samenbindselen zijn voeding krijgt en vast aaneen verknocht zijnde, opwast met een Goddelijke wasdom. Welk een onderscheid er dan ook tussen de leden ten aanzien van de groei, levendigheid en nuttigheid mag plaats hebben, zo heeft toch de geringste onder hen, met de voortreffelijkste, deel aan hetzelfde gemeenschappelijke Hoofd. Zij allen staan onder de besturing, regering en invloed van Jezus Christus als hun Hoofd.

Ten tweede, zij worden allen beziel en verlevendigd door een Geest; de Heilige Geest van Christus, die in Christus als het Hoofd, en in de heiligen, als Zijn leden woont, Rom. 8: 9, en die hen met Christus hun Hoofd, aan elkaar verbindt, zodat zij maar één lichaam uitmaken, 1 Cor. 12: 13. Een houten been, hoewel kort aan het lichaam gebonden, is toch geen lid ervan, omdat het door de ziel en het leven van dat lichaam niet verlevendigd wordt. Maar, indien er een menselijk lichaam bestond, waarvan het hoofd tot de wolken reikte, zouden zijn tenen, hoewel besmet door de grond waarop het staat, zowel een lid van dat lichaam zijn, als de schouders, hebbende gemeenschap met het hoofd door dezelfde ziel of geest, die het ene lid zowel als het andere bezielt.

Groot is het onderscheid tussen de zielen of geesten der heiligen, zo mannen als vrouwen. Sommigen zijn stoutmoedig, anderen beschroomd. Sommigen valt het zo gemakkelijk, om het zwaard uit de schede te trekken in de zaak van Christus; voor anderen, zeer zwaar om er maar een woord in te spreken. Enigen zijn van een opgehelderde, beminnelijke, levendige, wakkere en werkzame geest; anderen van een logge, doffe, trage en ongestelde geestesgestalte. Maar als heiligen hebben zij toch deel aan één en dezelfde Geest. Wie met onderscheiding opmerken kon, hoe eenparig zij Christus houden voor de Heere van hun hart en voor de Koning der kerk en der wereld, die hen tegen alle stroom van verleidingen en verzoeking van de satan, het vlees en de wereld ondersteunt; en hoe zij God en Christus als hun enige gelukzaligheid aanmerken met versmading van al het wereldse in Hem hun hoogste goed stellen; hoe zij allen met één hart en ziel, - de éne wel wat luider dan de ander - zuchten onder de overblijfselen der zonde, en om in heiligheid volmaakt te worden, ... die zouden verplicht zijn te zeggen, dat zij allen één zelfde Geest des geloofs, der heiligmaking en verloochening van het wereldse bezitten. Ezech. 36: 27. Num. 14: 24.

Ten derde, zij hebben allen enerlei genade des geloofs, door dezelfde Geest in hen allen gewrocht, Col. 2: 12, uitlopende in, en zich verbindende aan hun Hoofd Jezus Christus, Ef. 3: 17. Gelijk alle lijnen van een cirkel in het middelpunt samenlopen en aldaar met elkaar gemeenschap hebben, zo loopt het geloof van al Gods uitverkorenen in Christus als in een Middelpunt uit, hetwelk hen allen met elkaar aan Hem verenigt, Titus 1: 1-4. Dus zijn zij allen één lichaam, als allen samen verknocht aan hun Hoofd door een en dezelfde geestelijke familieband. De sterk- en zwakgelovigen gaan hier hand aan hand, en reiken beiden tot Hem, al grijpt de één niet zo krachtig en stevig aan; beiden echter houden zij Hem vast, Hoogl. 4: 9, en 5:1.

Ten vierde, allen zijn zij van één hart en van één gevoelen, ten aanzien van de grondstellingen, Ef. 4: 6. Houdende één en dezelfde leer en hetzelfde geloof vast, waarvan het merg en wezen onveranderlijk altijd hetzelfde zal zijn, Hebr. 13: 8. Hoe verschillend hun meningen en begrippen ook in de mindere waarheden mogen zijn, allen komen toch in de hoofdzaak overeen, Hand. 4: 12. *De zaligheid is in geen andere; want er is ook onder de hemel geen andere naam die onder de mensen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.* Zo hebben zij, volgens de belofte in Jer. 32: 39. enerlei hart en enerlei weg, want zij zijn allen de zelfde zalving deelachtig, welke hun alles leert wat ter zaligheid nodig is, 1 Joh. 2: 20. De zalving namelijk van de heiligen, die alle dingen doet weten. Want zij zijn allen van de Heere geleerd. En die leer, welke de bevindingen der heiligen tegensprekt en niet smaakt aan zielen, in de godzaligheid geoefend, is billijk te verdenken, Matth. 11: 19. De wijsheid is gerechtvaardigd door hare kinderen.

Ten vijfde, zij zijn aan elkaar in liefde verbonden, Coloss. 3: 14. Ef. 4: 16. Deze is een zeer vermogend cement; welk harten en zielen aan één doet kleven en vast verknocht houdt. Zij beminnen elkaar, hoewel zij nooit elkaars aangezicht

aanschouwd hebben, als ze maar weten, dat er zulke personen in de wereld zijn. Zij hebben hen lief, omdat zij met hen het beeld van God dragen. In alle gemeenschappen der heiligen zal deze liefde alle verschillen in de mindere zaken hen er doen overheen stappen, zodat die liefde tot een kenmerk van een lid van die gemeenschap gemaakt is, 1 Joh. 3: 14. *Wij weten dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, omdat wij de broederen lief hebben.*

Ten zesde, eindelijk hebben zij allen gemeenschap aan elkaars giften en genadegaven; gelijk ook het geval is in het natuurlijk lichaam, Ef. 14: 16. Er is een verscheidenheid van gaven en plichten in het gemeenschappelijk lichaam der heiligen. Sommigen zijn leraars, anderen worden geleerd; enigen zijn bestuurders, anderen worden bestuurd. Dezen munten in die, anderen in gene gaven en genadegiften uit. Van sommigen kan misschien niet gezegd worden in enig ding boven hun medeheiligen uit te munten. Maar allen helpen zij het gezamenlijk belang en voordeel van hun lichaam, of genootschap en de roem en eer van hun Hoofd bevorderen. En, waar zij ook mogen zijn, zij behoren tot het gehele lichaam, gelijk het licht of gezicht der ogen, de sterkte der armen en de vlugheid der benen, tot elk van deze leden behoort en dient ten goede van het gehele lichaam, 1 Cor. 3: 22, 23. *Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Cefas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe; maar gij zijt van Christus.* En elk der minste leden en gaven heeft zijn eigen nut en noodzakelijkheid. (Zie 1 Cor. 12: 13, enz.)

Toepassing

Het gebruik hieruit te maken bestaat hierin, dat er een medegenootschap is waaraan wij allen deel kunnen hebben; te weten *de gemeenschap der heiligen*, waartoe ik u thans uitnodig 1 Joh. 1: 3. *Hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij gemeenschap met ons hebben zoudt.*

Velen worden bedorven door hun liefde tot hetgeen zij met de naam van goed gezelschap bestempelen. Maar welk gezelschap verdient die naam? Immers geen genootschap van zondaren, waarvan de één de ander onder de invloed van Satan en hun eigen vuile lusten bederft. Nóch gezelschap van dronkaards en lichtzinnigen, wier voordelen voorbijgaan, evenals het gekraak van (verbrande) doornen en alleen een stank achter zich laat. Ook geenszins is het die maatschappij van wereldse mensen, die niets dan hun tijdelijke voordelen zoeken.

Maar de gemeenschap der heiligen, is het innemendste, het rijkste en beste genootschap der wereld. Men late het gezelschap der zondaren dan varen, om dit te zoeken, men scheidt zich van de wereldlingen af, om zich bij deze hemelsgezinde mensen te voegen.

Voorts letten wij op de eigenschappen van dit genootschap.

A. Het is een aller eerwaardigst genootschap, die een gemeenschap mag heten met de heilige Drieëenheid; *want onze gemeenschap is, met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.*

? Ten eerste, de Vader is het Hoofd en de Vader van dit genootschap, Ef. 4: 6. 1 Cor. 11: 3. Hij is de Vader, de Schepper aller mensen, Hand. 17: 29. Maar van de gemeenschap der heiligen is Hij de Vader door een bijzondere, genaderijke, en zaligmakende betrekking. Zodat zij allen Zijn kinderen zijn, Joh. 1: 12. 2 Cor. 6: 17, 18, en zij hebben gemeenschap met Hem en zijn verenigd door de Heere Jezus

Christus, omdat Hij en de Vader één zijn.

- ? Ten tweede, het Middelpunt van deze gemeenschap is de Zoon, de gezegende Middelaar, in Wie zij allen bijeenkomen en overeenstemmen, 1 Cor. 11: 3. De heiligen komen in Christus als hun Hoofd bijeen, en in Hem ontmoet hen de Vader, 2 Cor. 5: 19. *Want God was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende.* Christus vertoont al de gelovigen der wereld aan Zijn Vader, zeggende: *Zie Ik, en de kinderen, die Gij Mij gegeven hebt.* Hebr. 2: 13. Door dus des Middelaars kinderen te zijn, worden zij ook Godes, Joh. 20: 17. In dit opzicht wordt Christus de Weg tot de Vader genoemd, Joh. 14: 6. Ik ben de Weg, de Waarheid, en het Leven, en niemand komt tot de Vader dan door Mij.
- ? Ten derde. De Heilige Geest is de inwendige, oorspronkelijke band van deze gemeenschap, die al de leden aan Christus en aan elkaar samenbindt Ef. 4: 4. Hij brengt ze in en met Christus tot de Vader en houdt hen daar vast door Zijn oneindig vermogen, zodat zij nooit weer gebroken of vaneen gescheurd kunnen worden. Dus hebben dan de gelovige leden van dit genootschap een onverbreekelijke gemeenschap met de Vader en de Zoon, alsook met de Heilige Geest, 2 Cor. 13: 14.

B. Het is een allerrijkste genootschap. Er zijn gezelschappen hedendaags in de wereld, die hun voorraad bijeen voegen om er nog meer wereldse goederen mee te winnen. Maar de rijksten van hen bezitten en verlangen niets dan ijdelheden in vergelijking met de schatten, die deze heilige maatschappij reeds heeft, en die nog voor haar te wachten staan. De gemeenschap der heiligen is een op de hemel handeldrijvend genootschap; en deze rijkdom is onbeschrijfelijk en niet na te rekenen. Om hiervan overtuigd te zijn, lette men alleen op deze twee dingen:

- ? Ten eerste hebben zij gemeenschap met Christus en een gemeenschappelijk belang met Hem, Die de Erfgenaam van alles is. Zodat zij hun namen onder Zijn naam mogen zetten, op al hetgeen Hem toebehoort. Zij hebben gemeenschap met Hem in Zijn volmaakte gerechtigheid, Jes. 45: 24 en daarom zijn zij allen schoon, Hoogl. 4: 7 klaar en zuiver als de zon, Hoofdstuk 6: 10, en delen tevens in Zijn werkdadige gehoorzaamheid, zodat zij in Christus gehoorzaamd hebben, evenals zij in Adam hebben gezondigd, Rom. 8: 3, 4. In Zijn lijden en dood delen zij ook mede, gelijk in Zijn opstanding, hemelvaart en heerlijkheid, Gal. 2: 6. Hebr. 6: 20. Zij hebben een gemeenschapsbelang in al Zijn verworven goederen. Hoe arm sommigen van hen ook wezen mogen, zij hebben aan niets gebrek, maar zijn volmaakt in Hem, Coloss. 2: 10. Zij hebben een wezenlijk deelgenootschap aan Christus Zelf, Hebr. 3: 14; aan Zijn dood en opstanding; Rom. 6: 4, 5; aan Zijn Geest, Filipp. 2: 1; aan Zijn Goddelijke natuur, 2 Petrus 1: 4; aan Zijn hoge eerambten, want zij zijn profeten, Psalm 105: 15, priesters en koningen, Openb. 1: 6; en aan Zijn volheid, Joh. 1: 16.
- ? Ten tweede hebben zij gemeenschap met God, want zo luidt het verbond: *Ik zal uw God zijn.* Zie ook Psalm 145: 15. God de Vader, Zoon en Heilige Geest zijn de hunnen. Al Zijn eigenschappen zijn de hunne. Want Gods macht dient om hen te beschermen, Zijn wijsheid om hen te geleiden, Zijn goedheid om hen te zegenen. Kortom, met Hem hebben zij alles, omdat alles het Zijne is en Hij de hunne is, 1 Cor. 3: 21-23.
- ? Ten derde, men lette maar eens op de rijkdommen van dit genootschap.
 - (1) Geen der heiligen brengt iets met zich om in het genootschap ingelaten te worden, of om er de voorraad van te helpen vergroten, maar allen worden zij er

vrij en zonder iets toe te brengen, ingelaten.

(2) Elk krijgt niet slechts een gedeelte van het voor hen verkregen goed, maar alles; want de voorraad is eindeloos en onuitputtelijk.

C. Voorts, het is een aller uitgebreidst genootschap; want het strekt zich uit over de ganse aarde en wordt daarom de *Algemene Kerk* geheten, 1 Cor. 1: 2. Hoewel er grote streken land en onmetelijke zeeën tussen beiden liggen, hoewel zij verschillende talen gebruiken, zodat sommigen niet verstaan kunnen wat anderen zeggen, niets van dit alles echter verhindert hen om leden van één en het zelfde lichaam te zijn.

Ten andere strekt deze gemeenschap zich uit tot in de hemel. De heiligen hierboven behoren tot de gemeenschap der heiligen hierbeneden, Hebr. 12:23. En de engelen behoren er tevens toe. (vs. 22. Want het Hoofd der heiligen is ook dat der engelen, Collos. 2: 10.

D. Eindelijk is het een heilig genootschap; het is een medeburgerschap der heiligen, Ef. 2: 19, dat hen tot huisgenoten van God maakt. Het Hoofd, het Middelpunt, de band, en de leden van dit genootschap zijn allen heilig en maken één gezelschap uit, welk voor God afgezonderd is en getrokken uit een wereld die in het boze ligt, wandelende langs de weg der heiligheid, met ontrolde banieren, naar het heilig Kanaän en Jeruzalem hierboven.

II. Hoofddeel. *Het deelnemen aan het sacrament is een verklaring en erkenning, dat men zelf tot die gemeenschap behoort.*

Door het deelnemen aan de Doop hebben wij dit allen reeds eenmaal gedaan, en door des Heeren avondmaal te gebruiken doen wij het zo dikwijls wij aan Zijn tafel komen. Door het eerste is het in onze kindsheid geschied, met onze *'vooronderstelde'* toestemming. Door het laatste geschiedt het met onze *uitdrukkelijke* toestemming.

Dit stuk zal klaar blijken, als wij overwegen de betrekking, welke het sacrament heeft tot de gemeenschap der heiligen:

A. Het is een *teken en onderpand* van de gemeenschap der heiligen. *Wij zijn één brood*, zegt de tekst. Het ene brood betekent, dat wij één lichaam zijn en door het ontvangen van het teken, en het dragen van het kenmerk der genootschap verklaren wij twee zaken, uit kracht van dit onderscheidend teken:

1. Dat wij niet meer behoren tot de gemeenschap der wereld die in het boze ligt, hetwelk het tegenovergestelde genootschap is, 1 Cor. 10: 21. *Gij kunt niet deelachtig zijn, den tafel des Heeren en de tafel der duivelen.* Nadat wij ons vaders huis en volk verlaten hebben, moeten wij ook niet meer met hen delen in hun levenswijze en handelingen. Wij nemen nu het teken van Sions koning aan, om zo onderscheiden te worden van degenen, die tot onze gemeenschappelijke vijand behoren.

2. Dat wij van nu af aan, tot de gemeenschap der heiligen behoren en daarom geen neutralen of onzijdigen blijven kunnen, Openb. 14: 1. Dat wij ons gevoegd en verenigd hebben met die gezegende gemeenschap der heiligen, welker Hoofd Christus is, om met haar in alle lief en leed te delen; hebbende, met Ruth tot haar gezegd, Ruth. 1: 16. *Waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk zal mijn volk, en uw God, zal mijn God zijn.*

B. Het is *een zegel* van de gemeenschap der heiligen, hetwelk krachtig hecht op al degenen, die oprecht aan het verbond vasthouden, Rom. 4: 11. De rechtvaardigheid des geloofs, zijn alle gelovigen deelachtig; en het sacrament aan de mens verzegeld, bevestigt dat hij een deelgenoot van die gemeenschap is. Een gelovige mag gedrukt worden door de bekommerende vraag: *hoe zal Ik u onder de kinderen stellen?* Maar het sacrament, dat alle twijfel wegneemt, verzegelt en bevestigt, dat hij onder hen behoort. De eenheid van hun lichaam wordt verzegeld door hun deelname aan één en het zelfde brood, 1 Cor. 12: 13.

C. De sacramenten zijn *de uitwendige tekenen* van deze gemeenschap, waardoor de heiligen zichtbaar in één en het zelfde uitverkoren genootschap verbonden zijn, 1 Cor. 12: 13. Vandaar is het, dat de onbesnedenen onder het oude Verbond vanonder het volk moesten afgesneden worden. De Kerk van God maakt een zichtbare genootschap in de wereld uit. Het is niet het gehoor van het woord die er de band van is, want dit is overgelaten voor elk, die wil. Maar de sacramenten maken er de banden van uit en dezen worden niet gegeven, dan aan zichtbare gelovigen.

D. Het is een verbintenis tot de plichten, aan deze gemeenschap der heiligen betamende. *Zo bid ik u dan*, zegt Paulus tot de Efeziërs, Cap. 4: 1-5, *ik de gevangen in den Heere, dat gij wandelt waardiglijk der roeping, met welke gij geroepen zijt, met alle ootmoedigheid, en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkaar in liefde; u benaerstigende te behouden de enigheid des geestes, door de band des vredes. Eén lichaam is het, en één Geest, gelijk gij ook geroepen zijt tot één hoop uwer roeping; één Heere, één geloof, één doop.* En wie zich in dit ordelijk genootschap laat inlijven, is door zijn intrede verplicht om naar deszelfs regels en voorschriften te wandelen. Het Sacrament is een verbintenis of een eed, waardoor men belofte doet om te leven naar de regels der heiligheid, die de voorschriften en wetten van de gemeenschap der heiligen uitmaken. Wie daar de openbare band, en het openlijke teken, zegel en de verplichting op zich neemt, die verklaart en erkent ook voor de gehele wereld, dat hij bij dat genootschap behoort. Bij het deelnemen aan het Sacrament, worden deze openlijke kenmerken van de deelgenoten ontvangen. Daar belijden zij hun lidmaatschap aan dat lichaam voor het oog van elk, en moeten zich waardig aan hetzelfde gedragen.

Uit deze leer trek ik enige beoefenende gevolgen:

1. Er is een zeer nauwe en zonderlinge betrekking tussen de deelgenoten van het sacrament, ontstaande uit hun zichtbare gemeenschappelijke vereniging bij deszelfs deelneming, waardoor zij verklaren maar één enig lichaam uit te maken, waarvan Christus het Hoofd is. De Doop bepaalt deze bijzondere betrekking, 1 Cor. 12: 10. Want, door dat heilig teken worden de gedoopten onderscheiden van degenen, die buiten de zichtbare kerk zijn en al hun namen worden aan Christus opgegeven. Veel meer dan wordt dit ook teweeg gebracht door het Heilig Avondmaal, zoals de tekst zegt.

En wat aangaat, de *onzichtbare*, ware leden van de gemeenschap der heiligen, of van Jezus' onzichtbare kerk; het is God alleen, die hen in het bijzonder en zeker kent. Maar de *zichtbare* leden zijn heiligen door hun belijdenis, indien hun openbaar levensgedrag hetzelfde niet zichtbaar tegenspreekt, Rom. 1: 7. 1 Thess. 5: 5. *Gij zijt allen kinderen des lichts, en des daags; wij zijn niet des nachts, noch der duisternis.* Onder dezen is er een zonderlinge betrekking, als een zichtbaar lichaam van Christus.

Zij, die alleen gedoopt zijn, blijven, - hoewel zij volkomen leden van de onzichtbare

Kerk kunnen zijn - nochtans onvolkomen leden van de zichtbare kerk. Maar die deelhebben aan het sacrament van het Heilig Avondmaal, zijn volkomen leden, omdat zij tot al de uiterlijke voorrechten van de gemeenschap der heiligen - zelfs tot de hoogste derzelve, te weten des Heeren tafel - toegelaten zijn. Daarom is er een vollediger betrekking tussen de Avondmaalgangers dan tussen anderen. Hierom heb ik dan te zeggen:

A. Dat u, die wel gedoopt zijt, maar openbaar goddeloos en onheilig leeft, of ten hoogste onwetende in de gronden van de godsdienst bent, nadat u reeds tot jaren bent gekomen, dat u metterdaad afvalligen bent, hebbende u, door uw wandel zichtbaar afgesneden van de gemeenschap der heiligen. Want in uw kindsheid was u tot dat lichaam gedoopt, maar nu verklaart ge u door uw onheilig leven afvallig, daartoe niet te behoren en u hebt het kenmerk des duivels aangenomen, en verklaart eigendom te zijn van de wereld die in het boze ligt, Rom. 2: 25. Tot u, zeg ik dan:

(1) Dat u openlijk uw gemeenschap met God verworpen hebt, om die met de wereld te onderhouden. Dat u niets met het hemels huisgezin willende te doen hebben; ook de hemelse Vader niet voor uw Vader wilt erkennen, en dat u, niet willende behoren tot het verborgen lichaam van Christus, Hem ook niet voor uw Hoofd erkennen en aannemen wilt. (1 Joh. 1: 3).

(2) Dat het, indien gij u niet bekeert, veel beter voor u geweest ware, geleefd te hebben en gestorven te zijn onder de heidenen, waar de Naam van Christus nooit gehoord is, dan gedoopt te zijn tot een zelfde lichaam met de heiligen en daarvan door een onheilig leven verstoken te zijn geworden, 2 Petrus 2: 21. *Want het ware hun beter dat zij de weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij dien gekend hebbende zich weer afkeren van het heilige gebod, dat hun overgegeven was.*

B. En u die heiligen zijt door belijdenis en doop, maar *nog geen* deelgenoten zijt van des Heeren tafel, wat toch doet u in die staat volharden? Wie een maatschappij in eer en waarde houdt, tracht niet tevens al de voorrechten ervan te genieten, en ze zich ten nutte te maken? Zo u dan enige waarde stelt in de gemeenschap der heiligen, waarom tracht u dan ook niet één brood met hen te worden? Onderzoek uw geweten voor de Heere en u zult het niet kunnen vrijspreken van verachting der gemeenschap met Christus, met Zijn verborgen lichaam en de middelen daartoe. Welk een treurig gemis zou het zijn, indien ge uw wezenlijk lidmaatschap moest missen en zo al uw belang in hetzelfde slechts schijn, vertoning en een ijdel voorwendsel ware; gelijk het zal zijn, als u geen ware heiligen zijt.

C. U, die heiligen bent door belijdenis en doop en tevens deelgenoten van des Heeren tafel, uw uitwendig voorrecht is groot. U hebt een zichtbare betrekking tot de gemeenschap der heiligen, als zichtbare leden ervan. Het zal dan voor u een armhartige pleitrede en nietige verschoning zijn in de grote dag te zeggen: *Wij hebben in uw tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.* Lukas 13: 26.

(1) Het genootschap waarvan u schijnbaar uitwendige leden bent, is het verborgen lichaam van Christus, verrijkt met de hoogste zonderlinge voorrechten van gemeenschap met de Heilige Drieëenheid, tot hun eeuwige gelukzaligheid. Het zou een droevige zaak voor u zijn, uzelf alleen door een schijn van het deelgenootschap en met een lege naam te bedriegen, en niets van de zaak zelf te bezitten. *Want zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets*

is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. Gal. 6: 3.

(2) U bent niet ver van het Koninkrijk Gods. Of zou u dit nu willen verliezen, door niet een andere, de grootste stap nog voort te zetten? U bent door verscheiden poorten van het buitenhof van de Godsdienst gegaan en de deur van het binnenhof staat nog voor u open. Zou u dan niet willen ingaan, daar de grootste heerlijkheid van het huis zich vertoont? 2 Tim. 3: 7. De *gedaante* der Godzaligheid zal u brengen langs de weg, die u in deze uitwendigheden hebt gegaan. Maar *kracht* der Godzaligheid is nodig, om te bewijzen, dat u een wezenlijk lid van dat lichaam bent.

(3) U zult uw goed gezelschap eerlang verliezen, indien u het niet vaster houdt, dan door het blote lidmaatschap. Indien u er niet aan verknocht wordt door de Geest der heiligheid in u wonende, als in hén, dan zullen de uitwendige banden der sacramenten daarin niets helpen, Joh. 15: 2. *Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg.* U kunt vallen (2 Tim. 2: 18, 19) en van hen uitvallen terwijl u nog leeft, en dus de bladeren, zowel als de vruchten van uw belijdenis verliezen, 1 Joh. 2: 19. *Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet; want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn.* U zult zeker eens, van hen worden afgescheiden in de dag des doods, en in het algemeen oordeel, Psalm 125: 5. Matth. 25: 32.

D. U die wezenlijk heiligen zijt, gedoopt met de Heilige Geest en deelgenoten van het onzichtbare brood, zowel als van het zichtbare bij het Heilig Avondmaal. U bent waarlijk gelukkig in de volkomen betrekking tot de gemeenschap der heiligen. U bent in allerlei opzicht en tot allerlei oogmerken leden van deze gemeenschap en ware leden van Christus' verborgen lichaam. Wie kan al de gelukzaligheden van dat heerlijke voorrecht uitdrukken! Ik zal er alleen enigen van optellen.

- ? Ten eerste, u bent het oordeel der verdoemenis al ontkomen, Rom. 8: 1 en buiten het bereik gesteld der veroordelende wet. De vloek is weggenomen en u hebt uws Vaders zegen verworven en zult gezegend zijn voor tijd en eeuwigheid.
- ? Ten tweede, u bent op een eerwaardige wijze verwant aan het koninklijke bloed des hemels, sedert gij met het geestelijk lichaam van Christus verenigd zijt. Christus' Vader is uw Vader, Joh. 20: 17. Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God. Hij Zelf is uw Hoofd. (Ef. 1: 22,23). Zijn Geest is de band van uw geestelijke vereniging met Hem, Ef. 4: 4. De Kerk is uw Moeder, en u bent haar ware, echte kinderen, Gal. 4: 26. De verheerlijkte heiligen zijn uw volwassen broeders, die hun volle gestalte bekomen hebben en u bent de kleinen van hetzelfde huisgezin, Ef 3: 15. Ja, de Engelen zelf zijn onder hetzelfde Hoofd. (Openb. 19:10). Dit alles verkrijgt u door dit lidmaatschap.
- ? Ten derde, u bent oneindig rijk geworden, want op dat genootschap waarvan u leden bent, zijn alle dingen gezet, door de God van alles. (1 Cor. 3: 21. *Alles is uwe.* Het heil verworven door het Hoofd, behoort aan de leden; en zij hebben een recht daartoe, en bezitten alles in hun Hoofd, Coloss. 2: 10. *Zo zijt gij erfgenamen der toekomstige wereld, erfgenamen der heerlijkheid,* Rom. 8: 17. Het verbond is uw bewijsbrief en de heiltekenen zijn er zegelen van.
- ? Ten vierde, u bent volmaakt beveiligd, en zult nooit omkomen noch vergaan, daar mag komen, wat wil, Joh. 3: 16. *Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem geloofd niet verderf, maar het eeuwig leven hebbe.* Christus' natuurlijk lichaam heeft in het graf geen verderf gezien. Zomin kan zijn geestelijk lichaam of enig lid van hetzelfde, ook nimmer vergaan, Joh. 14: 19. *Want ik leef en gij zult leven.*

U bent beveiligd tegen de afval. Het houten been mag van het lichaam vallen, maar dit kan het levend been niet overkomen. De huichelaar kan geheel en al afvallen, maar de gelovige niet, omdat hij een levend lid van Christus' lichaam is, Joh. 10: 28. *Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid en niemand zal ze rukken uit de hand mijns Vaders.* Een heilige mag in de drek vallen, en zijdelings uitslaan, maar nooit zal hij af- of wegvallen, en geheel omkomen.

U bent vervolgens voor de afsnijding beveiligd. Het is waar, een kind van God kan ziek zijn naar de ziel. Het kan geslagen, gewond en in zulk een mate gekwetst en gebroken zijn, dat het van geen dienst kan zijn; maar tot last, moeite en smart voor het Hoofd en de andere leden en dus zou het kunnen denken, afgesneden te zijn, zodat het met de Psalmist uitroept: *Uw hittige toornigheden gaan over mij, uw verschrikkingen doen mij vergaan, Psalm 88: 17.* Maar niemand zal ooit toestaan, dat enig lid van zijn lichaam afgesneden wordt, zolang het voor doktoren mogelijk is, hetzelfde te genezen. Zo is er geen smartelijk geval van de heiligen buiten het bereik van de alles vermogende geneeskracht van de grote Heelmeester, waardoor zij ook, wat hun voor ramp of leed mag treffen, ten laatste toch genezen en nimmer afgesneden worden.

En eindelijk, u bent ook bevrijd van een gehele ondergang. De geestelijke dood kan hen nooit weer overvallen. De oneindige Heilige Geest, die de band uitmaakt van hun vereniging, zal altoos de gemeenschap tussen het Hoofd en de leden blijven bewaren, Joh. 14: 19). De tijdelijke dood kan deze vereniging niet teniet doen, hoewel deze een scheiding maakt tussen ziel en lichaam, elk van hen blijft echter met Christus verenigd, 1 Thess. 4: 14. Al deze dingen worden door het heilig verbondsteken verzegeld.

Wij komen nu tot de sacramentele verklaring die door deelname aan het Heilig Avondmaal tot openbaring komt

De sacramentele verklaring is een zaak van zulk gewicht, dat zij de diepste indruk op onze ziel verdient en tegelijk de teerste opmerking op ons gedrag, voor de daaropvolgende tijd. Het is al gezegd, waarin zij bestaan, namelijk: *in een plechtige verklaring bij de deelneming aan de bondzegels, dat men tot de gemeenschap der heiligen behoort en met het geestelijk lichaam van Christus verenigd is.*

Dat nu deze verklaring de diepste indruk op de geest en de grootste aandacht op het leven en gedrag verdienen, zal klaar blijken, als men overweegt:

Ten eerste, het gewichtig onderwerp van deze verklaring; namelijk *het geestelijk of mystiek lichaam van Christus, en de vereniging der heiligen met hetzelfde.* Is het wel mogelijk dat iemand iets gewichtigers en groters onder handen hebben kan? Hangt er niet het eeuwig belang onzer zielen, de hel of de hemel van af? Kan enig redelijk mens wel denken, dat dit een zaak is om mee te spelen, of om er slordig en onaandachtig over heen te lopen?

Ten tweede, de partijen die hier in betrokken zijn: God en al de heiligen. De Heere heeft de heiligen onder Christus, hun enig Hoofd, tot één genootschap gemaakt, welke één Vader, en de heerlijkste voorrechten in hemel en op aarde hebben. Hiertoe heeft

Hij hen door het Evangelie genodigd en de toelating daartoe vrij opengezet. En daar Hij het gebruik der sacramenten gemaakt heeft tot een verklaring van hun intrede tot dit genootschap, 1 Cor. 12: 13, is het klaar dat de deelnemer door dit bedrijf tot God zegt: (Jes. 44: 5) *Ik ben des Heeren*. En tot al de heiligen: (Zach. 8: 23) *Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord dat God met ulieden is*. Als u deze verklaring gering acht, bedenk dan, dat er een dag zal komen waarop de Heere en al Zijn heiligen de wereld zullen oordelen en u dan ter verantwoording roepen van deze aan hun gedane verklaring.

Ten derde, de aard van deze verklaring; welke inderdaad niet woordelijk, maar wezenlijk en zakelijk is. Want zij wordt niet door woorden, maar door een bedrijf verricht, welk Christus Zelf ingesteld heeft en daarmee verklaard, wat Hij erdoor bedoelde. Zoals deze plechtige verklaring *sacramenteel* is, heeft zij ook de aard van een eed, waarbij God Zelf als Rechter en Getuige van de oprechtheid wordt aangeroepen. Zo hebt ge u metterdaad aan de gemeenschap der heiligen verbonden en gezworen. En dit is een zeer gewichtige zaak.

Ten vierde, de plechtigheid zelf. Het is geen geheime, maar openlijke bezigheid en verrichting. De sacramenten zijn openbare verrichtingen uit hun eigen aard. En daarom heeft onze kerk zich altijd tegen de bijzondere doop en de afzonderlijke gemeenschapshouding aangekant. Ik onderstel dan, dat u voor het aangezicht der kerk en in het bijzijn van een kleinere of grotere gemeente gedoopt bent, en dat u avondmaal gehouden hebt voor het ‘aanzicht der zon’ en in het bijzijn van vele getuigen, op de allerplechtigste wijze. Zeer plechtig was de verbondsmaking tussen God en Abraham, Gen. 15: 9-18. En uw verbondsverklaring is geschied over het verbroken lichaam en het uitgestorte bloed van Christus, zo als het in het verbondsteken verbeeld is. En welk een plechtigheid kan groter zijn, dan deze?

Ten vijfde eindelijk, daar het alles op uitkomt. Als ge uw verklaring niet plechtig blijft aankleven, maar die in uw gedrag weer achter uw rug werpt, dan zal hij uitlopen op een wezenlijke meinedigheid, voor God en Zijn heiligen, in een allergewichtigste zaak met de grootste plechtigheid uitgesproken. Ananias en Saffira werden onmiddellijk op hun daad gedood om een leugen, nopens de prijs van hun verkocht land. Wat zal dan de straf zijn als men zo plechtig voor God liegt over het verbroken lichaam van Zijn Zoon? Zeker, God zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden, Matth. 24: 51.

A. U hebt daarom te bedenken en ernstig te overwegen, wat u plechtig erkend en beloofd hebt bij de deelneming aan de heilige Bondszegels. Bedenk diep en aandachtig uw verrichtingen, het groot belang en druk ze diep in uw ziel, terugziende op uw plechtige Doop. Bedenk dat ge in uw doop aan Christus overgegeven en geheiligd bent om Hem door het geloof te blijven aankleven (Hand, 19: 4). En dat u verklaard en betuigd hebt, dat u Hem hebt aangenomen. *Want zo velen gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan*, Gal. 3: 27. Weet, dat gij dus, der zonde gestorven zijnde, altoos der gerechtigheid leven moet (Rom. 6: 3, 4). *Of weet gij niet, dat zovelen als wij in Jezus Christus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Met Hem zijn wij derhalve begraven door de doop in de dood, opdat, gelijk Christus uit de doden is opgewekt tot heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden*. Besef tegelijk dat u tot het geestelijk lichaam van Christus behoort, 1 Cor. 12:13. *Want wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt*. Waarlijk, indien de mensen het belang van hun doop ernstig wilden overdenken, dan zouden zij, die menen dat zij onverbonden zijn omdat zij niet aan het avondmaal deelnemen, toch bevinden dat zij zelfs door hun doop wel degelijk aan hun Heere verbonden zijn. En

dat zij zich bedriegen als zij denken dat zij door hun verzuim van het Heilig Avondmaal, zich van deze verbintenissen ontheffen, die hen reeds vast verbonden houden. En als zij dit niet willen opmerken, zullen zij het naderhand tot hun schade wel gewaar worden.

En gij, Avondmaalgangers, zie terug op uw deelneming aan de Bondszegels. Overdenk, wat u gedaan hebt. U hebt verklaard een welgevallen te stellen in de weg en het Middel der zaligheid door de gekruiste Christus. Dat u Hem voor uw Hoofd, Wetgever en Bestuurder erkent. Dat u zich door het geloof als levende leden van Zijn geestelijk lichaam aan Hem verbonden hebt en met Hem verenigd bent en dus niet langer leden bent van het gezelschap van deze wereld, die in het boze ligt. Dat u enig, geheel en altijd voor de Heere leven wilt. Dat u met de heiligen, wat ook hun lot op aarde is, in al hun lief en leed wilt delen. Dit alles hebt u gezegd en zelfs wezenlijk gezworen over het verbroken lichaam en het uitgestorte bloed van Christus, voor engelen en mensen. U zou daarom zeer goed doen, u voor een tijdje af te zonderen en in uw eenzaamheid dit te overdenken en er de indruk van op uw geest te doen herleven. Wij lezen dat de heiligen meermalen zulke overdenkingen maakten, en zich herinnerden, wat zij in zodanigen gevallen gedaan hadden. Psalm 16: 2. *O mijn ziel, gij hebt tot den Heere gezegd, Gij zijt mijn God.* Psalm 119: 53, 106. *Ik heb gezegd, ja gezworen, en zal het bevestigen, dat ik Uw woorden bewaren, en de rechten Uwer gerechtigheid onderhouden zal.*

B. Vergeet nooit deze uw verklaring en verbintenis, Jer. 1: 5. De mensen zullen nooit hun trouwdag of bruiloftsfeest en de bezigheden en verrichtingen daarvan vergeten. Maar dikwijls helaas, wordt de erkende echtverbintenis met de Heere Jezus vergeten, ondanks al zijn plechtigheden, Jer. 2: 32. *Vergeet ook een jonkvrouw haar versierselen, of een bruid haar opschik? Nochtans heeft Mijn volk Mij vergeten, dagen zonder getal.* Zij, die hun eden vergeten en al de indrukken er van ten enenmale uitroeien, zijn mensen van een goddeloze aard en van een toegeschroeid geweten. Maar, ach! hoevelen zijn er die soms deze, zo gewijde verklaring gedaan hebben, maar die geheel schijnen vergeten te zijn en alle invloed ervan uitgewist hebben? Echter, zij mogen het vergeten of kleinachten zo zij willen, God heeft gezworen dat Hij het nooit vergeten zal. Amos 8: 7. *De Heere heeft gezworen, zo Ik al hun werken in eeuwigheid vergeten zal!* Zie ook Jer. 2: 2.

C. Herdenk dit opnieuw bij bijzondere gelegenheden en laat dit eerbied en ontzag in uw ziel teweeg brengen, als de verzoeken er zijn, om er u tegen te verzetten. Herinner dit u dan, gelijk Jeftha zijn gelofte, Richt. 11: 35. *Ik heb mijn mond opgedaan tot den Heere, en ik zal niet kunnen terug gaan.*

- ? Ten eerste, als uw oude lusten u weer aanvallen, u strelen en vleien, wat ze gewis zullen doen; verzet u er dan tegen en weigert ze op te volgen. Opdat u als gehoorzame kinderen niet gelijkvormig wordt de begeerlijkheden, die te voren in uw onwetendheid waren. Herdenk dat u vanzelf en vrijwillig u volstrekt tegen hen verklaard hebt. Zodat het weer tot hen achter uit te wijken niet anders is, dan uw heilige verbintenis met God te verbreken.
- ? Ten tweede, als uw oude makers in het zondigen u weer tot zich terzijde zoeken af te trekken, zeg dan met Jozef tot hen: Gen. 39: 9. *Hoe zou ik zo groot een kwaad doen en zondigen tegen God?* Herdenk dat u niet van hun gemeenschap meer bent, maar die afgestaan en verzaakt hebt en u aan het lichaam en genootschap der heiligen verbonden hebt. En het is zeker een goede reden, de duivel niet langer te dienen met de mensen, omdat men niet meer tot de

gemeenschap zijner dienstknechten behoort.

D. Trek uw verklaring nooit terug. Het is een te plechtige en te gewichtige bezigheid om die in te trekken. (Spr. 20: 25). *Het is een strik des mensen, dat hij het heilige verslindt, en na gedane geloften onderzoek te doen.* (Pred. 5: 5). *Het is beter dat gij niet belooft, dan dat gij belooft, en niet betaalt.* Sommige onbarmhartige zielen en ellendige schepselen trekken hun verbondsgeloften opzettelijk in en geven zich uitdrukkelijk aan de Satan en zijn dienst over. Velen stappen door hun gedrag van hun sacramentele verklaring af, bijzonder door de vernieuwing van die te vermijden, als God hun daartoe de gelegenheid in handen geeft. Dus begeven vele gedoopten zich nimmer tot des Heeren tafel; en sommigen die er een enkele keer deel aan genomen hebben, laten het weer na; hetgeen duidelijk genoeg zegt, dat zo zij nu nog in dezen moesten doen wat zij ooit gedaan hebben, zij dit thans niet verrichten zouden. En is dit niet metterdaad het woord weer intrekken? Maar dezen moeten weten, dat niemand die na zijn hand aan de ploeg geslagen te hebben en weer terug ziet, bekwaam is voor het koninkrijk van God. Het berouw hebbend terug zien van Lots huisvrouw kwam haar duur te staan. Velen verzaken hun belijdenis door een ruw en losbandig leven, even alsof men zich nimmer aan de Heere verbonden had. Titus 1: 16. De taal der onderlinge verhouding van velen is: komt laat ons Zijn banden verbreken. O, mochten zij eens overwegen hetgeen God zegt in Hebr. 10: 38. *Indien iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen.*

E. Eindelijk, bewaar u voor alles wat hiermee geen overeenkomst heeft. U hebt verklaard dat u tot de gemeenschap der heiligen behoort. Doe dan niets, wat aan deze gemeenschap niet betaamt en wat met uw eigen plechtige verklaring niet voegt. Laat de weg des Heeren niet gelasterd worden door uw onbetamelijke wandel, Rom. 2: 24. Gedenk altijd aan uw kenmerk, als van uzelf beleden en bij andere erkende leden van de gemeenschap der heiligen; en wandelt overeenkomstig de grondregels van dat genootschap.

Afzondering van de wereld.

De afzondering van de wereld, die in het boze ligt, en het vast besluit om alle gemeenschap met de zondaren af te snijden is de noodzakelijke plicht van allen, die belijden heiligen te zijn en in het bijzonder van de Avondmaalgangers. Num. 23: 9. *Dit volk moet alleen wonen en onder de heidenen niet gerekend worden.* 2 Cor. 6: 14, 15-17. Wees niet zo ongelijk in het tezamen gepaard worden met de ongelovigen. *Want wat mededeel heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid? of wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis? En wat samenstemming heeft Christus met Belial? Of wat deel heeft de gelovige met de ongelovige? Daarom gaat uit het midden van hen, en scheid u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is; dan zal Ik u aannemen.*

A. Deze heilige afzondering strekt zich niet uit:

- a. Tot de aflegging der plichten van natuurlijke liefde en bloedverwantschap. Nee; want zo een broeder een ongelovige vrouw heeft en zij verkiest bij hem te wonen, dat hij haar niet verstote, enz. 1 Cor. 7: 12, 13. De godsdienst zuivert en sterkt de natuurlijke geneigdheid, maar verzwakt ze nimmer, Rom. 9: 3. En hoe dichter de zondaren tot de heiligen betrokken zijn, hoe groter belang deze laatste hebben, of behoren te hebben, zowel voor hun geestelijke als hun tijdelijke welstand.
- b. Ook eist zij niet het afsnijden van alle burgerlijke omgang met de wereldse mensen,

1 Cor. 5: 9, 10. *Ik heb geschreven in de brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders dezer wereld, maar niet geheelijk met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de rovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.* De heiligen zijn niet hier of daar in een hoek der wereld bij elkaar opgesloten. Daarom moet men noodwendig de burgerlijke samenleving met mensen van deze wereld onderhouden. De godsdienst doet de christen ook de menselijkheid niet afleggen en geeft hem evenmin vrijheid om ruw en onbeschaafd omtrent anderen te werk te gaan. Nee, zij verplicht ons om vrede te houden met alle mensen, Rom. 12: 18, hen te eren, 1 Petrus 2: 17, medelijdende en vriendelijk te zijn, 1 Petrus 3: 8.

c. Ook moet deze afzondering ons niet verhinderen of beletten zoveel goed te doen, als wij maar enigszins kunnen. Want de godsdienst verplicht ons, om onze naastens best te zoeken, 1 Tim. 2: 1. *Ik vermaan u derhalve, zegt Paulus daar, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen voor alle mensen.* En de Galatiërs dringt hij, om goed te doen aan allen. Gal. 6: 10. En die van Filippi vermaant hij, hun bescheidenheid aan alle mensen te doen bekend worden, Fil. 4: 5.

d. Ook leert deze afzondering niet, dat wij zouden weigeren God met en nevens Hem de onheiligen te dienen, volgens Zijn eigen instellingen. Want hierin is onze Zaligmaker ons ook voorgegaan, Lukas 4: 26. *En te Nazareth gekomen zijnde, ging hij, naar Zijn gewoonte op de dag des Sabbats, in de Synagoge, en stond op om te lezen.* Eveneens handelden de apostelen omtrent de Joden. Want in al de vergaderingen der heiligen in de wereld, zijn er wel zulken te vinden, die geen schijn van heiligheid altijd vertonen, en welke men echter niet vermijden kan, noch moet, om met hen God op Zijn eigen wijze te dienen.

B. Maar stellig bestaat deze afzondering hierin:

Ten eerste. In het vermijden van alle nodeloos gezelschap en gemeenschaphouding met de zodanigen. Psalm 26: 4, 5. *Ik zit niet bij de ijdele lieden, en met bedekte lieden ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners, en bij de goddelozen zit ik niet.* Zulken moet men nooit tot zijn makers of vrienden, veel minder tot zijn gemeenzame metgezellen kiezen. Maar men moet daartoe zodanigen zoeken, die de Heere vrezen. Het gezelschap der zondaren is dodelijk geweest voor velen, Spr. 13: 20. *Die met de wijzen omgaat, zal wijs worden, maar die der zotten metgezel is, zal verbroken worden.* Mensen van één en hetzelfde beroep, of die naar één zelfde plaats reizen, voegen zich gewoonlijk bij elkaar. Zouden dan de christenen zich ook niet onderling bij één voegen? Het zou een treurige zaak zijn, de christelijke vergaderingen en huisgezinnen gelijk te maken aan Noachs ark, dat is, tot ontvangplaatsen van onreinen, zowel als van reinen, 1 Cor. 15: 33. *Dwaalt niet: kwade samensprekingen bederven goede zeden.*

Ten tweede, eist deze afzondering, dat men dezer wereld niet gelijkvormig worde, maar veranderd door de vernieuwing des gemoeds, Rom. 12: 2. Men moet een andere levenswijze en omgang aanvaarden dan de wereldlingen, indien men tot de gemeenschap der heiligen behoort. Het is een schande voor de godsdienst, dat de mensen dezer wereld van een heilige in de belijdenis zouden zeggen: *kijk, deze man is als één van ons!* Laten dezen u nooit ten regel of voorschrift dienen. Denk niet, dat een zondige weg wettig zou kunnen worden door het gezag van de menigte. Want de grootste hoop wandelt op de weg des verderfs, Matth. 7: 13. *Wijd is de poort en breed de weg ten verderve, en velen zijn er, die dezelve ingaan.* Omdat hun grondbeginsels los en ruim zijn, is ook hun gedrag losbandig en ongeregeld. Zij merken uw teerheid en nauwgezetheid aan als kiesheid en keurigheid, en verwonderen zich dat ge u

dezelfde vrijheid niet kunt of wilt veroorloven, die zij zich aanmatigen (1 Petrus 4: 4). *Zij houden zich vreemd, als u niet met hen meeloopt tot dezelfde uitgieting van overdadigheid, lasteren zij u daarom.* Houdt u alleen aan Gods woord vast en schikt u in al uw gedrag naar deze algemene levensregel, namelijk: *alles wat waarachtig, eerlijk, rechtvaardig, zuiver, rein, liefelijk en welluidend is; of zo er enige lof en deugd is, om die te bedenken, te spreken en te betrachten.*

Ten derde vereist deze afzondering een weigeren van deelneming aan de zonden van wereldlingen, Spr. 1: 10. *Mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet.* Weiger hen te horen. Elk toch ijvert voor zijns meesters belangen. Daarom zoeken dezen u tot de dienst van Satan, hun meester over te brengen, gelijk u ijveren moest en zou, om hen tot de dienst van Christus te bewegen, indien u ware christenen was. Vooral betaamt het u niet, deel te hebben aan de onvruchtbare werken der duisternis, maar behoort die veeleer te bestraffen. Prijst hun zondig bestaan geenszins, door het in enigerlei opzicht goed te keuren of toe te stemmen; veel minder nog door werkelijk in hun zonden mede te delen. Het is een hoon en belediging voor de hemel, maar een lust en vermaak voor de hel, te zien dat Christus' schapen en de bokken des duivels in éénzelfde zondige loop samen gaan. De avondmaalgangers behoren gelijk te zijn aan de reine hermelijnen, die geenszins door drek wandelen willen, wat hun kostbare en reine huid bezoedelen zou.

Ten vierde vereist deze afscheiding ook een weigering van gemeenschapsoefening met de wereldlingen in de dienst van God op een valse wijze, of zelfs op een rechtmatige wijze, maar onder zondige voorwaarden. De heiligen moeten zich onthouden van alle valse, dat is van al zulke Godsdienst, die niet geheel en al van God zelf is ingesteld, maar met menselijke uitvindingen en instellingen is vermengd, Openb. 18: 4. Ja, zelfs daar dit eerbewijs wel zuiver is, maar daar men iets zondigs eist als een voorwaarde van gemeenschapsoefening, moet men de gemeenschap om die reden met hen ook van de hand wijzen, Rom. 3: 3. In deze gevallen is de afzondering niet alleen wettig, maar ook een noodzakelijke plicht. En zou ik in deze tijd iets zodanigs bespeuren in onze Kerkgemeenschap, ik zou het niet alleen als mijn plicht rekenen, om mij van deze af te zonderen, maar ik zou er ook u toe dringen en nopen. Doch, hoewel onze moeder hierin ver terug geweken is, zij is echter nog zo ver niet achteruit gelopen.

De redenen voor deze afzondering zijn:

- a. Omdat het genootschap der heiligen en dat van zondaren, tegenstrijdige partijen zijn, 1 Joh. 5: 19. *Wij weten dat wij uit God zijn, en dat de gehele wereld in het boze ligt.* Zodat hij, die zich bij de één voegt, zich noodwendig van de andere afzondert. Het oosten en westen is al zomin bijeen te brengen en vuur en water even weinig te verenigen, als het huisgezin van God en de Satan; of het zaad der vrouw en dat der slang, met elkaar te verenigen en vredig doen samenwonen. Zij die met de gemeente der heiligen verenigd zijn, moeten zich ongetwijfeld van de gemeenschap der zondaren afgezonderd houden, Matth. 6: 24. *Niemand kan twee heren dienen, want men zal de ene haten en de andere liefhebben; of men zal de ene aanhangen en de anderen verachten. Men kan God niet dienen en de Mammon.*
- b. Omdat de gemeente der heiligen uit de boze wereld is bijeengezameld, zodat hun afzondering van deze een wezenlijk deel van hun leven uitmaakt, daar zij als afgescheiden van het zondige, nu niets meer dat onrein of kwaad is, mag aanraken, 2 Cor. 6: 17, 18. Christus' geestelijk lichaam bestaat uit zulken, die weleer leden van de Satan waren. De thans in de ware Wijnstok ingeënte takken zijn allen van de oude Adam, onze natuurlijke verbasterde, dode, en ter dood

leidende tronk, afgehouwen. Christus' huisgezin op deze wereld, bestaat geheel en al uit weggelopen slaven van de duivel, Psalm 45: 10, zodat u als heiligen noodzakelijk van de wereld afgezonderd moet blijven.

- c. Omdat het oogmerk der inrichting en vaststelling van deze heilige gemeente daarin gelegen is, dat zij als een genootschap op zichzelf van alle anderen afgescheiden, verenigd blijve onder haar Hoofd Jezus Christus, tot zijner eer (Num. 23: 9, Ef. 5: 25, 27). Zij bestaat uit een heilig, een verkregen volk, 1 Petrus 2: 9. En hoe zou zij, indien zij niet zodanig rein en afgezonderd bleef, aan het doel van haar oprichting en aan de eer van haar Opperhoofd beantwoorden? Onze Heere heeft tot onderpanden van die gemeenschap de sacramenten of bondzegels ingesteld, tot uiterlijke tekenen van onderscheiding tussen de Zijnen en degenen, die van de wereld zijn. Kan men dan wel anders denken, of de zijnen zullen dit ook door hun gedrag bevestigen?
- d. Omdat de belijdenis van heiligheid, een belijdenis van deze afzondering is, 1 Cor. 12:13. Laten de gedoopten en de Avondmaalganger zich schamen te zeggen, dat zij niet voorgeven heiligen te zijn. Zo zij dit niet voorgeven willen of kunnen, laten zij dan liever afstaan van elke eis en recht op de hemel. *Want aldaar zal niets inkomen dat onheilig en besmet is; niemand, dan die rein en zuiver is: Hebr. 12: 14. Jaagt de vrede na met alle mensen, en de heiligmaking, zonder welken niemand de Heere zien zal.* Zo men niet voorgeeft heiligen te zijn, moet men belijden, afvalligen te wezen, die de gemeenschap der heiligen verzaakt en verworpen hebben. En hoe zouden de Avondmaalgangers, als zij zichzelf niet voor heiligen hielden, het durven wagen om aan des Heeren tafel neder te zitten? In zoverre dan, als u gedoopt zijt, en het Avondmaal onderhoudt, belijdt u leden van Christus lichaam te zijn en dus ook heiligen en afgezonderden van de wereld. Dus moet u ook als afgescheidenen van de zondaren leven.

Ik vermaan daarom allen, die belijden heiligen te zijn, (en in het bijzonder, de Avondmaalgangers) dat zij zich bewaren willen voor dit verkeerd geslacht, Hand. 2: 40, 2 Cor. 6: 17, 18. Dat zij elk nodeloos gezelschap met de boze wereldlingen mijden en schuwen, dat zij toch geen deel aan hun zonden willen nemen en zich ook niet op zondige voorwaarden bij de zulken voegen in het dienen en vereren van God. Gedenk dat u plechtig verklaard hebt, van een ander genootschap te zijn, dan zij zijn.

Om u hiertoe te bewegen en aan te sporen, let op het volgende:

1. Bedenk, welk een Goddelijk gezag u hiertoe verbindt. Ef. 5: 7, 8. *Zijt geen medegenoten van de kinderen der ongehoorzaamheid. Want u waart eertijds duisternis, maar nu bent u licht in de Heere; wandelt dan als kinderen des lichts.* De lieden dezer wereld zijn vervreemd van de verbonden der belofte, en leven als zonder God op aarde; ja leven in tegenheid tegen Hem, Ef. 2: 12. Daarom wil God, dat de Zijnen van de zodanige afgezonderd blijven, opdat zij als een uitverkoren volk alleen wonen onder een krom en verdraaid geslacht, tot welker gemeenschap zij niet behoren, en waarvan zij een afkeer moeten hebben.
2. Overweeg, dat het blijk der oprechtheid van uw voorgewende heiligheid hier zeer van afhangt: Psalm 16: 2, 3. *Onze goedheid raakt niet tot God; maar tot de heiligen en heerlijken, die op aarde zijn, in welken al onze lust moet zijn.* Zie ook Psalm 15: 4 en 26: 4, 5. Het is duidelijk dat de mensen meestal zulk gezelschap verkiezen, dat meest naar hun gevoelens, met hun aard en gesteldheid overeenkomt. En dus kan iemand licht raden naar de neiging van anderen, uit het gezelschap, dat zij kiezen en waarmede zij zich vermaken. En als u

genegen bent om liever een metgezel der genadelozen, dan der begenadigden te zijn, dan is dit een ellendig teken van een genadeloos hart.

3. Herinnert u, dat Gods eer hierin betrokken is, Rom. 2: 24. Zo u het zegel en onderpand van Christus draagt en u niet wilt afscheiden van de gemeenschap der zondaren, maar met hen in hun weg blijven voortgaan, zal de Godsvrucht van uw zijde gewond en aan de schimp en bespotting der goddelozen blootgesteld worden.

Zo zijn er in het bijzonder drieërlei zondige genootschappen, waartegen ik u voornamelijk heb te waarschuwen als u de Godsvrucht niet de hartader wilt afsteken.

1. Het genootschap der dronkaards. O hoe ongelijk en zeer verschillend is dit met de gemeenschap der heiligen aan des Heeren tafel! Bedenkt dan toch o Avondmaalgangers, als u daartoe in verzoeking mocht gebracht worden; dat u de drinkbeker des Heeren en die der duivelen niet tegelijk drinkt, en tegelijk deelgenoten van des Heeren tafel en van dien der duivelen zijn kunt, alsof u sterker waart dan Hij. 1 Cor. 10: 21, 22.

2. Het genootschap der hoereerders. Deze is bij uitstek een gemeente van zondaren, die aller onbestaanbaarst is met de gemeenschap der heiligen. *Want, zo vraagt de apostel, weet gij niet dat uw lichamen leden zijn van Christus? Zoudt gij dan de leden van Christus nemen, en maken ze tot leden ener hoer? Dat verhoede God! Of weet gij niet dat, hij, die zich met een hoer verenigt, één lichaam met haar is? Maar die met de Heere verenigd is, die is één Geest met Hem.*

3. De gemeenschap der onrechtvaardigen, die allerlei zondige en oneerlijke wegen inslaan, om winst te doen. Van deze spreekt Salomo Spr. 1: 10-16. Het wordt zeker al te duur gekocht, hetgeen men verkrijgt ten koste van Gods misnoegen en ongenade!

4. Bedenk eindelijk, indien ge u van deze niet afscheidt, u met hen zult omkomen, Openb. 18: 4. Als u deelneemt aan hun zonden, zult u ook moeten deelnemen aan hun plagen.

Daar zijn ook bepaalde plichten van de gemeenschap der heiligen, tot welke al de leden uit kracht van hun lidmaatschap verbonden zijn en waartoe vooral de deelgenoten van des Heeren tafel, en zij die belijden heiligen te zijn, gehouden zijn.

Om dit ten aanzien der eersten klaar te doen blijken, bedenk:

- a. dat iedere betrekking, waarin iemand staat, een schakel van plichten medebrengt, ten opzichte van degenen, met welken men betrokken is. Betrekkingen zijn de banden der genootschap, waardoor de personen tot onderling nut samen verbonden zijn. En hun vereniging is de grond van de schuld die zij aan elkaar moeten betalen. Dit heeft in alle, zowel natuurlijke, als vrijwillige betrekkingen of verbintenissen plaats. Die een vader van kinderen is, heeft vaderlijke plichten, die hij uit kracht van die verplichting waarnemen moet. Is iemand lid van een koninkrijk, van een genootschap, of van een huisgezin, zijn lidmaatschap legt hem onder zulke of andere verplichtingen. Dus lijdt het geen twijfel, dat in zo verre iemand een lid is van de genootschap der heiligen, zo is hij ook tot de plichten van dat genootschap verbonden.

- b. Dat er een zeker verband is tussen het voorrecht aan iemand medegedeeld en tussen de plicht, die van hem geëist wordt. Zo ook, als iemand tot de voorrechten van enige gemeenschap wordt toegelaten, ontvangt hij tegelijk met de eer, de last van deze plichten, welke tot dat genootschap behoren. Als wij het voorrecht van Gods

zonen genieten, *moeten wij gehoorzame kinderen zijn en niet gelijkvormig worden der begeerlijkheden die te voren in onze onwetendheid waren.* 1 Petrus 1: 14. Indien wij leden van het genootschap zijn, waarvan Christus het hoofd is, zo moeten wij heilig zijn, gelijk Hij heilig is; vs. 15, 16. *Heilig in al onze wandel.* En, als wij tot leden van het genootschap der heiligen aangenomen zijn, moeten wij ons ook als zulke heiligen gedragen.

c. Dat het beginsel van ons zelfbehoud, zeer natuurlijk aan alle mensen, dit bevestigt. Indien iemand pijn in de voeten heeft, delen alle leden van het lichaam in de smart, en wensden het herstel van het lijdend lid. Want als één lid lijdt, zo lijden al de verenigde leden mede; en als het kwaad niet weggenomen wordt, het kruipt van het ene lid tot het andere voort. Dus wil ook de apostel van de heiligen te Korinthe hebben, dat zij op hun hoede zijn en zorg dragen voor een bedorven lid, en dat zij alle middelen gebruiken, om dat lid te genezen en te doen herstellen uit dit beginsel van zelfbehoud. 1 Cor. 5: 6. Zij, die bij elkaar wonen, zijn verplicht om voor elkaars huizen enige zorg te dragen. Want als het huis van onze burens brandt, loopt ook ons eigen huis gevaar, door de vlammen aangestoken te zullen worden. Dus moet ook een lid van de gemeenschap der heiligen toezien, welke plichten van hem als zodanig vereist worden.

Ter opheldering van het tweede gedeelte der straks aangehaalde gevolgtrekking, heeft men op te merken:

1. Dat men door het deelnemen aan het bondszegel verklaart, dat men tot de gemeenschap der heiligen behoort; bijgevolg dat men tot de plichten van dat genootschap ook verbonden is. 1 Joh. 2: 6. Men neemt dus vrijwillig het juk op, terwijl men zich verenigt met degenen, die het dragen. Als iemand zich het voorrecht aanmatigt, kan hij met geen reden altoos zich van de plicht ontslagen achten. En als men Jezus de *Heere* noemt, moet men ook doen hetgeen Hij zegt, Lukas 6: 46.

2. Dat de bondszegels de uitwendige banden zijn van onze vereniging tussen Christus het Hoofd, en Zijn leden, 1 Cor. 12: 13. Hierdoor zijn wij op een sacramentele wijze verenigd met de heiligen tot één lichaam, en tot één brood, zodat het deelnemen er aan een even plechtige verbintenis is, alsof men zich bij ede verplicht, tot al de plichten van de gemeenschap der heiligen.

Ik zal daarom in de volgende preek u die belijdenis hebt gedaan en in het bijzonder aan de Avondmaalgangers die het uitwendig lichaam van Christus, of de zichtbare gemeenschap der heiligen uitmaken, de plichten ernstig aanbevelen, welke op u, als de zodanigen liggen.

2° PREEK OVER DE GEMEENSCHAP DER HEILIGEN II

Want één brood is het, zo zijn wij velen één lichaam, omdat wij allen ééns broods deelachtig zijn. 1 CORINTHE 10: 17.

Ik wil nu aan u die belijdenis hebt gedaan en in het bijzonder aan de Avondmaalgangers die het uitwendige lichaam van Christus, of de zichtbare gemeenschap der heiligen uitmaken, de plichten ernstig aanbevelen, welke op u, als de zodanigen liggen.

Deze zijn van drieërlei aard.

I. Ten eerste, daar zijn plichten, welke u aan uw Hoofd verschuldigd zijn.

Jezus Christus is het Hoofd van het lichaam van dit genootschap van heiligen; Ef. 1: 22, 23. En u bent dan ook erkennende leden van Christus en van Zijn lichaam. Overdenk dit en betracht godsdienstig en in het gemoed uw plicht aan uw Hoofd.

1. Erken niemand voor het hoofd der kerk of der heiligen, dan Jezus Christus, Ef 5: 23. De mensen mogen zich boven anderen doen onderscheiden zoveel zij willen, maar een lichaam met veel hoofden is zelfs in de natuur een monster. En dat de gemeenschap der heiligen geenszins zulk een schrikbarend schouwspel is, en de kerke Gods geenszins veel hoofden heeft, is uit de Heilige Schrift duidelijk genoeg te betogen. Deze zegt ons bij herhaling, dat er maar één lichaam en één Heere is, Ef. 4, 5. De Roomse Antichrist heeft lang op Godslasterlijke wijze zichzelf deze opperhoofdigheid en de hoogste heerschappij over de kerk aangematigd. En door de gebrekkige hervorming in Engeland is dit gezag de Paus wel ontnomen, maar niet weer de Koninklijke Middelaar in handen gesteld, maar tot een gedeelte van de waardigheid des konings van dit rijk gemaakt. En in de dagen, toen Schotland van zijn Verbonds-God afviel, is dit kerk-berovend, door de toen regerende Overheden, over deze kerk zich aangematigd, hoewel het tevens betwist is, door het lijden van vele leden dezer kerk, omdat God zelf des Middelaars enige opperhoofdigheid tot een bijzonder getuigenis en kenmerk van deze kerk gesteld heeft; waarvoor helaas het tegenwoordige geslacht niet behoorlijk genoeg heeft geijverd. Dit heeft veel geholpen om deze kerk te brengen in die ellendige toestand, waarin zij tot heden toe verkeert. En waarom toch zou iemand voorwenden het hoofd van Christus' lichaam te zijn, daar hij toch aan dat lichaam noch leven, noch geest kan meedelen? Dit is Christus' bijzondere voorrecht alleen, dat nooit aan enige sterveling kan medegedeeld worden.

2. Blijft door het geloof van Christus, als het algemene Hoofd der gelovigen afhangen. Hij is tot het Hoofd gesteld van het genootschap van welke u leden zijt, en uit kracht van deze Opperhoofdigheid is uw leven in Hem gelegen, gelijk Hij ook het bestuur en de zorg over u op zich genomen heeft. Vertrouw op Hem ten aanzien van alle invloed van levensgeest, want uit en van Hem wordt het gehele lichaam, door de samenvoegselen en samenbindselen van voedsel voorzien, om op te wassen met een Goddelijke wasdom, Coloss. 2: 19. Het leven van de gelovigen ligt in Hem. (Col. 3, 4). Want ons leven is met Christus verborgen in God. Het kan daarom niet verloren gaan. Wij leven omdat Christus leeft (Joh. 14: 19). De kerk is aan een groot verval onderhevig. Zij kan onder een geestelijke tering liggen zuchten, haar pols kan zeer

slap en flauw gaan. maar de ziekte is hierom nog niet dodelijk, omdat er nog leven in het Hoofd is, die het leven in overvloed ook kan en wil mededelen aan de leden. Het is ons werk door het geloof te leven, kracht en Geest van Jezus zelf te ontlenen en geenszins te leven op de ons bedeelde voorraad van leven en genade, 2 Tim. 2: 1.

En daartoe moet men in overweging nemen:

a. Dat er in Jezus Christus een volheid is; als het Hoofd des lichaams, welke zich meedeelt aan al de leden, Col. 1: 19. Een volheid van een bron, die niet alleen voor haar zelf genoeg heeft, maar ook voor degenen, die er uit willen putten. Daar is een volheid van verdienste in Hem, om leven, volkomen vergiffenis en vertroosting, verkwikking voor een over haar schuld gevoelige en terneergeslagen ziel, mee te delen. Een volheid van geest, voor het leven der heiligmaking, gelijk daartoe ook voor elk der leden de toegang openstaat. Joh. 1: 16. *Want uit Zijn volheid hebben wij allen, genade voor genade ontvangen.*

b. Dat de beloften de kanalen zijn, waardoor de invloeden der genade uitlopen; en het geloof de pomp, of trekker en zuiger die de genade tot in de ziel doet opstijgen, Gal. 2: 20. De vastgestelde wijze toch der genadebedeling is: *u geschiede naar uw geloof!* Het geloof omhelst de belofte en past zich deze toe; en dus wordt het leven overvloedig door de leden verspreid, Hos. 14: 7.

3. Hang van uw Hoofd af, tot uw besturing, Spr. 3: 5, 6. *Vertrouw op de Heere, met uw ganse hart; en steunt op uw verstand niet. Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.* De besturing van het ganse lichaam hangt van het hoofd af. Het geleiden en bestuur der leden van Christus behoort aan Hem, uit kracht van Zijn Opperhoofdigheid. Daarom moet u uw besturing niet aan uzelf toevertrouwen, noch u op uw eigen schrandereid en verstand verlaten. Als u dit doet, matigt ge u het voorrecht van Christus aan; en u zult daarin ook niet voorspoedig zijn, want van zulke waanheiligen heeft God een afkeer, Jes. 65: 5 en doet hen struikelen op de volle middag, Waartoe zijn de ogen toch in het hoofd? Omdat dan Christus het Hoofd van al de heiligen is, is Hij van de Vader ook gesteld, om als ogen voor hun te zijn in de woestijn dezer wereld. Maar de weg van het vleselijk verstand is van alle tijden af verderfelijk geweest voor de Kerk, en in het bijzonder voor de leden. Het einde van die weg, loopt altijd op ellende uit. Men moet dus in allerlei gevallen op God zien en zich aan Zijn geleide aanbevelen, Spr. 3: 6. Hij brengt Zijn volk meermalen in een dikke drom van zwarigheden, moeiten en angsten, zodat zij niet weten wat te beginnen of wat zij in het geloof aangrijpen. Maar dan zal Hij hen bij de hand grijpen en behoeden, en door Zijn woord, voorzienigheid, en Geest geleiden, Jes. 42: 6. Hij is de Stuurman van het schip, welk al de erfgenamen der heerlijkheid als passagiers naar het land van Immanuël overbrengen moet. Hij is hun Leidsman op de ongebaande wegen dezer wilde woestijn, aan Wie zij zich hebben vast te houden en op Wie alleen hun ogen moeten gevestigd zijn.

4. Wil dan voortaan ook van Zijn zorg blijven afhangen. *Wentel al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u,* 1 Petrus 5: 7. De zorg voor de ganse gemeenschap der heiligen berust in Christus, als haar Hoofd, de Herder en Opziener hunner zielen, 1 Petrus 2: 25. De Vader heeft Hem deze schapen toevertrouwd, die van Zijn stal zijn, en de zorg over hen Hem zo aanbevolen, dat Hij er voor verantwoordelijk is, opdat geen van hen verloren ga. Joh. 6: 39. Daarom kunnen en moeten de harten van Gods volk veilig op Hem vertrouwen ten aanzien van hun verzorging. Want als hun Opperhoofd zorgt Hij voor de welstand van hun ziel. *Hij*

doet hen neerliggen in zeer grazige weiden, en voert hen zachtkens aan zeer stille wateren, Psalm 23: 2. Hij zorgt ook voor hun lichamen, *want hun brood wordt hun gegeven, en hun wateren zijn gewis*, Jes. 33: 16. Het geloof in Christus' opperhoofdigheid moet alle angstvallige gedachten in allerlei gevallen, en alle twijfeling of wanhoop op doorkomst uit dezelve doen ter zijde zetten; daar mag komen wat er komt. Hij zal als het Hoofd voor Zijn leden gewis zorgen.

Gods volk kan ook op Hem vertrouwen ten aanzien van de bescherming, Ef. 5: 23. De Heiligen hebben vijanden van buiten en van binnen. Maar omdat zij een alvermogende Heere en Beschermer over zich hebben, kunnen zij in alle gevaren zich gerust aan Zijn bewaring aanbevelen en zich daarvan verzekerd houden. Zij zullen zo veilig zijn, dat zij, indien zij al niet van kwelling en droefheden ontheven zijn, toch in derzelve zeker vertroost en opgebeurd zullen worden. *Deze dingen*, zegt hun Meester, *heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebben moogt. In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen*. Joh. 16: 23. Ja, zij zullen van de scherpte der rampen ontheven worden, en de smarten daarvan niet gevoelen; of niet zo, dat zij er een wezenlijk nadeel door zullen lijden. Wie of wat toch is het, dat hun kwaad of schade zoude doen, indien zij navolgers zijn van het goede? 1 Petrus 3: 13.

De heiligen zijn dikwijls in een heftige beweging en ontroering, door de grote en zware zorgen, die hun hoofden ontrusten. Maar o, hoe gelukkig zouden zij zijn, indien zij al hun zorgen wilden overlaten aan hun geestelijk Hoofd terwijl zij hun plicht maar bleven betrachten en Hem lieten begaan zonder ergens om bezorgd te zijn, dan hoe zij Hem bidden en smeken en hun noden, ootmoedig voorleggen mochten. Fil. 4: 6.

5. Onderwerp u geheel en al aan Hem als aan uw Opperhoofd, en aan Zijn regering. Ef. 5: 22-24. Het hoofd moet het lichaam regeren en Christus moet u regeren, indien u Zijn leden zijt. Bij uw intrede in de gemeenschap der heiligen hebt ge uzelf ten enenmale en voor altoos aan het Hoofd van dat genootschap overgegeven en geheiligd.

a. Wees dan gehoorzaam aan Zijn bevelen, Lukas 6: 46. Onze Heere Jezus heeft de leden van zijn geestelijk lichaam vrijgemaakt van de wet als een werkverbond, maar Hij bindt hen met Zijn eigen handen aan het juk der gehoorzaamheid, aan de bevelen der Wet, als aan Zijn eigen geboden, 1 Cor. 9: 21. *Zijnde niet zonder de wet aan Gode maar onder de wet, aan Christus onderworpen*. Welk een verwarring en verbijstering zou het geven in het natuurlijk lichaam, als het hoofd zekere weg bepaalde en de leden een andere weg insloegen. Indien dan Christus uw Hoofd is, laat u door Hem bestieren, verzakende uw eigen wil, en makende Zijn wet tot de regel uws levens.

b. Geef u geheel en al over aan de schikkingen van Zijn Voorzienigheid, 1 Sam. 3: 18; 2 Sam. 15: 25, 26. De leden van Christus hebben zeer goede reden voor een volstreekte overgave van zichzelf en van al hun belangen aan de Heere. De volstreekte alleenheersing van hun Hoofd kan hen doen stilzwijgen, en Zijn wijsheid en liefde tot hen moet hen overtuigen dat alles wat Hij met en voor hen doen, hun ten beste gedaan wordt. Hun belang is Zijn eigen, gelijk het hoofd deelt in de belangen van al de leden.

6. Laten de belangen van Jezus Christus, als die van uw Opperhoofd u als uw eigene ter harte gaan en Zijn eer u dierbaar zijn, Psalm 69: 10. *De ijver van Uw huis heeft Mij verteerd, en de smaadheid dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen*. Al de leden des lichaams hebben zoveel belang in het hoofd, als het hoofd in hen. En die zich

daarom niet aan de eer van Christus in deze wereld laat gelegen liggen, geeft een duidelijk bewijs, dat hij geen lid van Jezus is.

De ware gelovige leden moeten naar hun vermogen de eer van hun Hoofd voorstaan en bevorderen. Psalm 45: 18. *Ik zal Uw Naam doen gedenken, van elk geslacht tot geslacht; opdat de volken die eeuwig en altoos loven!* Er is een partij in de wereld tegen die van Christus aangekant en die haar tegenstreeft. Maar de gelovigen, die zich op een sacramentele wijs aan de zijde van Christus verbonden en Hem tot hun Hoofd verkoren hebben, staan dan ook op waardige wijze Zijn zaak voor, en zijn verplicht, als Zijn onderdanen, voor Hem alleen te werken. Zij behoren Zijn waarheden en Zijn wegen voor te staan, en in hun huisgezinnen, onder hun burens en overal waar zij toegang hebben, Zijn belangen te bevorderen en Zijn tegenstanders het hoofd te bieden.

Zij moeten gereed zijn, voor Hem te lijden, als Hij er hen toe roept. Denk, dat de gemeenschap, van welke ge u tot leden verklaard hebt, in deze wereld is als een lelie onder de doornen, die haar zeer kwellen en steken. U bent ook gewaarschuwd voor datgene wat al de leden te wachten hebben. Zie Lukas 14: 26. Het is niet te verwonderen dat er in een tijd van langdurige vrede veel leden des duivels onder die van Christus vermengd geraakt, en veel geveinsde zondaren uitwendig in de gemeenschap der heiligen op- en aangenomen worden. De heiligen zijn hierdoor thans des te slapper en zonder ijver geworden. De belangen van Christus en van Zijn dienst worden zou flauw behartigd bij de dwaze en bij de slapende wijze maagden, dat ze allengskens dreigen te vervallen. Zodat de tegenwoordige staat der Kerk, volgens de gewone loop der Voorzienigheid een beproevende slag schijnt te voorspellen, opdat de nog levende leden die door die slag opgewekt en vurig gemaakt worden, maar dat veel levenlozen zullen vluchten en afvallen. Indien Christus uw Hoofd is, zult u wel bedacht en welgemoed zijn, om voor Hem en in Zijn kracht te willen lijden. Omdat u goed weet dat er niets natuurlijker is, dan dat de slag naar het Hoofd gericht, door de armen en handen wordt afgekeerd. De woede der vijanden is tegen Christus Zelf gericht en velen zijn dan maar al te gereed, Christus te verlaten en tot de zijde der tegenpartij over te gaan. Maar de ware leden van Christus geenszins geneigd om zó te handelen, steken hun handen en armen uit. Dat is, zij spannen al hun vermogens in, om de slag die hun Hoofd mocht treffen, krachtdadig af te weren.

Zij weten ook wel, en troosten er zich mee, dat zij met Hem moeten lijden. Ps. 69: 9. Als de leden lijden, lijdt het Hoofd met hen; en als het Hoofd smart lijdt, lijdt het ganse lichaam. Zodanig is de neiging en het medelijdende eigenschap van de leden onder elkaar. Als Christus' leden lijden, deelt Hij in hun lijden mede, Hand. 9: 4. En het is redelijk dat zij die met Christus eens hiernamaals willen heersen, ook nu met Hem lijden. Het is nu een tijd, waar in het heerlijk Hoofd van het geestelijk lichaam bij uitnemendheid onder ons lijdt; en waarin al de leden geroepen worden om te treuren als met Hem lijdende, Psalm 119: 136 *Waterbeken vlieten af uit mijn ogen, omdat zij Uw wet niet onderhouden.* Ons Hoofd heeft veel te lijden van de openbare vijanden. Hij is gewond in het huis Zijner vrienden. Hij heeft te lijden van naambelijders en goddelozen, van leraars en lieden van allerlei rang. Gelukkigen en zaligen zij, die treuren om de schande en hoon aan Zijn naam en waarheden toegebracht! Dezen zullen waarschijnlijk verborgen, bewaard en beveiligd worden in de dag Zijns toorns, als Hij opstaat om wraak te oefenen over deze beledigingen.

7. Eindelijk moeten de gelovige leden ook voor zichzelf zorg dragen, om de wil van hun Hoofd. De dwaasheden van een vrouw strekken tot schande van haar man. De mensen dragen in het algemeen zorg voor hun voeten, dat deze door de koude aangedaan, hun hoofd niet tot ongemak zijn. Dat dan de heiligen bij belijdenis- en

avondmaalvieringen herdenken dat zij van de tijd af, dat zij Jezus' naam beleden en zich verklaard hebben te behoren tot de gemeenschap der heiligen, zich herinneren mogen, dat de eer van Christus hun thans nog dierbaarder moet zijn dan ooit te voren. Hun zonden hebben een bijzondere verzwarende in zich, omdat ze tot een bijzondere ontferming strekken voor hun Hoofd; Rom. 2: 24. Want Gods Naam wordt door uw toedoen, onder de heidenen gelasterd. Indien u derhalve enige eerbied, enige hoogachting hebt, voor de eer van Christus, draag dan zorg, dat uw handel en omgang overeenkomstig met het Evangelie ingericht is.

II. Daar zijn plichten, die u in het algemeen aan het geestelijk lichaam van Christus verschuldigd zijn, voor zo ver dit de kerk of de gemeenschap der heiligen uitmaakt.

U bent erkende en beleden leden van dit lichaam, waarvan Christus het Hoofd is. Ef. 1: 22, 23. En dit lichaam is niet bepaald tot een bijzondere kerk, maar bestaat uit al de kerken van Christus, en uit al de bijzondere heiligen door de gehele wereld, die door de Heilige Geest, die in hen woont, met Christus verenigd zijn. Bedenk en beoefen dan de plichten van dit lichaam welke uit kracht van uw lidmaatschap op u liggen.

a. Neem deel in alle leed en smart van dat lichaam, waartoe u behoort. (1 Cor. 12: 26). Want als één lid lijdt, lijden ook al de andere leden gezamenlijk. Alles wat de Kerk van Christus door de gehele wereld betreft, moet ook het belang zijn van elk der leden in 't bijzonder. Afstand van plaats, en verschil in de mindere zaken die onder de leden van het geestelijk lichaam plaats hebben, moet het onderling belang en deelneming in elkaar niet hinderen. Men moet aan elk, die men een plaats toestaat in Christus' verborgen lichaam, ook een plaats gunnen in onze harten.

b. Wees trouw aan dit lichaam als het onder verdrukkingen en wederwaardigheden zucht. Zulk een vriendelijk, ontfermend lid was Nehemia. Zie Hoofdstuk 2: 3. De rampen en tegenspoeden van uitlandse en vreemde kerken eisen zowel ons medelijden en al mogelijke onderstand, als de binnenlandse. En de heiligen, onder één gemeenschappelijk Hoofd tezamen verknocht, worden natuurlijk daartoe opgeleid.

c. Verheug u met dit lichaam in al zijn bloei en voorspoed. Als één lid verheerlijkt wordt, verblijden zich al de leden mede. De aanwas en voortgang van Christus' koninkrijk in deze of gene plaats der wereld moet verblijdend en verkwikkend zijn voor al de leden van Christus, en hun monden met lof vervullen. Zodat het delen in de smarten en blijdschap van Christus' kerk waar deze zich ook bevinden mag, een natuurlijke plicht van al de leden is.

d. Bid gedurig om de welstand van dat geestelijk lichaam. Psalm 122: 6. *Bid om de vrede van Jeruzalem; wel moeten zij varen, die u beminnen!* Jes. 62: 6, 7. *O gij, die des Heeren doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij u wezen; en laat Hem geen rust, of, zwijgt niet stil voor Hem, totdat Hij Jeruzalem bevestige, en stelle tot een lof op aarde.* Volgens de apostel Paulus moeten wij, met alle bidding en smeking te allen tijd, in de geest bidden en gedurig waken en smeken voor al de heiligen. Ef. 6: 18. Wij moeten onze gebeden niet bepalen tot onze eigen behoeften en belangen, maar die met alle ernst uitbreiden voor de kerk van Christus in welk land zij over de aardbodem ook verspreid moge zijn. Het gebed is een plicht, waarin al de leden van Christus op aarde met elkaar werkelijk kunnen delen. Want als dan ontmoeten de zulken, die nooit elkaars aangezichten zagen, elkaar toch voor en bij de troon der genade. Het zijn de verenigde smekingen van al de heiligen dat Gods koninkrijk mag komen. Dan moeten zij ook volharden in het bidden om de opbouw, aanwas, vrede en voorspoed, en om de zuiverheid van de algemene Kerk.

e. Neem gerust deel in het lot van dit lichaam, hetzij dit met hetzelfde voor of tegen de wind loopt. Want u hebt tot die kerk zeker wel eens gezegd, gelijk Ruth tegen Naomi, in Ruth 1:16: *Waar gij heengaan en vernachten zult, daar zal ik ook heengaan en vernachten; uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.* Soms stormt en raast het in de kerk van Christus, wanneer de goddeloze wereld voorspoed en kalmte geniet; en dit veroorzaakt, dat veel valse leden, van partij veranderen en uit de gemeenschap der heiligen tot die der zondaren overgaan hebbende met Demas het geloof verzaakt en de tegenwoordige wereld lief gekregen, 2 Tim. 4: 10. U weet niet, gelovigen, binnen welke korte tijd ulieden in dit opzicht kunt beproefd worden. Maar blijf standvastig aan uw geestelijk genootschap verbonden.

Om u zelf daartoe aan te zetten en te bemoedigen, overdenk deze drie zaken:

1. Het is veiliger met de heiligen in rampspoed te delen en in de laagte te blijven, dan met de zondaren verheven, en ten top van voorspoed en eer gevoerd te zijn. De duisterste nacht zal welhaast door een blijde en heugelijke morgenstond vervangen worden. Ps. 98: 11, terwijl de schoonste dag weldra zal eindigen in een stikdonkere en allervreselijkste nacht. Pred. 7: 5, 6.

2. De beproeving van de oprechtheid der leden is één der grootste doeleinden, waarom God het lichaam der kerk ontroert en bedroeft. Hij wil zien en weten, of liever, Hij wil het de Zijnen op aarde doen weten, wie de wijze en dwaze bouwlieden zijn. Hij wil hen de ware broeders van de valse doen onderkennen.

3. De achteruitgang is gevaarlijk; en de Heilige Schrift verklaart zulke weifelaars onbevoegd tot Gods koninkrijk. Lukas 9: 62. *Niemand die de hand aan de ploeg slaat en terugziet, is bekwaam voor het koninkrijk van God.* Ook stelt dit de zodanigen bloot voor de verschrikkelijke ongunst van de Allerhoogste. Hebr. 10: 38. *Want indien iemand zich onttrekt, Mijn ziel heeft in hem geen behagen.* En zo wordt hun geval erger, dan dat zij zich nimmer op de weg naar de hemel begeven hadden.

f. Tracht door allerhande wettige middelen de belangen van uw genootschap voor te staan en te bevorderen. Want deze belangen zijn die van Christus Zelf, en moeten daarom dierbaar zijn voor ieder lid. De Goddelijke waarheden zijn de gewijde panden, welke aan de kerk, als een pilaar en vastigheid der waarheid zijn toevertrouwd en vereisen dus, dat wij hen tegen al de aanvallen der dwalingen verdedigen, *en dus ernstig en ijverig strijden voor het geloof dat eenmaal de heiligen is overgeleverd.* Judas vers 3. De bevelen en instellingen van Christus, en hun verschillende voorrechten, van welke de Satan en de wereld haar zoeken te beroven, en welke zij trachten te bederven, zijn voor uw genootschap, door Christus geschikt en aangekocht, en door Zijn bloed verworven. Deze moet u vast houden, hun zuiverheid handhaven, en volstandig weigeren, om ze zo min als uzelf, aan de begeerlijkheden der mensen te onderwerpen. Gal. 5: 1. 1 Cor. 7: 23. Dit moet en zal ons altijd werkzaam doen zijn; de handen doen houden aan de bewaring der dierbare belangen van onze geestelijke gemeenschap. Ps. 45: 18. Ja, ons er soms voor doen lijden Hebr. 12: 3, 4. Deze is een schuld, welke wij aan Christus ons Opperhoofd, aan de kerk, aan onze nakomelingschap, ja aan onze eigen ziel verschuldigd zijn.

g. Wees eindelijk zeer nauwkeurig en teer met betrekking tot de eensgezindheid of enigheid van uw lichaam of genootschap. Ef. 4: 3.4. *Betrachtende de enigheid des Geestes te bewaren door de band des vredes.* 1 Cor.12: 25. Scheuringen, scheidingen, en verdeeldheden in de kerk, zijn evenals wonden, snijdingen en beenbreuken in het natuurlijke lichaam, welke het bij uitstek verzwakken, en haar schoonheid verminderen of bezwalken. Zij maken de zonden en oordelen ener gemeente uit. Zij onteren de Naam van de Heere Jezus, belemmeren de voortgang van het Evangelie en

bederven de kerk ten laatste. Zij veroorzaken veel droefheid en verdriet aan tere zielen en stellen de godsdienst aan de spot en smaad van haar ergste vijanden bloot. Het scheuren van Christus' lichaam heeft zo veel gruwelen in zich, dat het haar ernstige leden kan doen schrikken en beven. Nooit moeten wij ons verder van iemand afscheiden, dan voor zover hij zich van Christus afzondert. Wij mogen zomin zondigen met en om de leden van ons geestelijk genootschap, als met en om de leden dezer wereld, tenzij wij het ongenoegen van ons Hoofd op ons willen laden. Maar wij moeten met de zondige leden van dit lichaam de Heere wettig dienen volgens Zijn eigen instellingen. Eveneens, wanneer men met de ene voet in het slijk trapt men niet gedwongen is er ook de andere voet in te zetten. Veel minder wordt er vereist, daarom de bemorste voet van het lichaam af te scheiden. Want de onbesmette voet kan, terwijl de andere ongelukkig zich bevult, wel op een reïne en vaste grond blijven voortgaan.

III. Er zijn plichten, die u aan uw medebroeders, als medeleden van uw genootschap verschuldigd zijt; opdat er geen tweedracht in het lichaam zij, maar de leden voor elkaar gelijke zorgen zouden dragen. 1 Cor. 12: 25.

Het staat niet in uw macht, om zeker en onfeilbaar te weten, wie wezenlijke leden van dit lichaam zijn, zoals anderen dit niet van u kunnen weten. Want het zichtbare lichaam van Christus bestaat uit heiligen, die de Naam van Christus aanroepen en belijden en deze hun belijdenis niet door hun daden tegenspreken, 1 Cor. 1: 2 en dus als zodanigen, op hun begeerte, tot des Heeren tafel worden toegelaten. Daarom is er een bijzondere zichtbare betrekking onder al de heiligen die belijden, Jezus' Naam te willen verheerlijken, en in het bijzonder tussen al de Avondmaalgangers als zichtbare leden van hetzelfde geestelijke lichaam van Christus. Hoewel zij graag de plichten van liefde, goedwilligheid en weldadigheid omtrent alle mensen erkennen en willen betrachten, toch zijn zij op het allerbijzonderste en nauwste tot zulke plichtmatigheid jegens elkaar verschuldigd en zijn gereed, als leden van de zichtbare gemeenschap der heiligen, afgescheiden van de wereld te zijn.

Onder dit zichtbaar lichaam zijn twee soorten van leden, **namelijk ambtsdragers en eenvoudige leden**, maar beiden gelijke leden van hetzelfde genootschap.

I. Ambtsdragers.

De dienstdoende leden der kerk, of van het lichaam der heiligen, zijn de herders, leraars, onderwijzers en regerende ouderlingen en diakenen. Deze zijn in het geestelijke lichaam dezelfde nuttige leden, als in het natuurlijke lichaam de maag, die het gehele lichaam verzorgt en voedt, de benen, of onderschragers van het lichaam met de ogen, waardoor het licht ontvangen wordt.

De plicht van deze dienstbewijzende leden omtrent de overigen, is tweeledig. Deze bestaat ***eerst in acht te geven op zichzelf en tegelijk op de kudde***. Zie Hand. 20: 28.

Ten eerste op zichzelf; om namelijk zorg te dragen voor hun wandel, dat deze met het Evangelie, hun plicht, en hun karakter overeenkomt. Te waken voor hun tongen, opdat hun leer en onderwijs gezond moge zijn; en voor hun harten, teneinde oprecht, en vroom en heilig te zijn, zo in daden, als in woorden. Dit houd ik voor een plicht, die zij zo wel aan anderen en aan al leden, als aan zichzelf schuldig zijn, naardien hun Godzalige levenswandel strekken moet volgens Christus' instelling en vermaning, zowel tot onderlinge stichting, als tot opbouw en voortplanting van de gezonde leer. 1 Tim. 4: 12. *Wees een voorbeeld der gelovigen, in woorden, wandel, liefde, Geest, geloof en zuiverheid; geen heerschappij voerende over het erfdeel des Heeren, maar als voorbeelden, der gelovigen*, 1 Petrus 5: 3. Ook benadeelt een

liefdeloos en schandelijk gedrag in een kerkambtenaar niet slechts zijn eigen geweten, maar brengt ook een bijzondere wond toe aan de kerk, gelijk een ongemak aan het oog, niet alleen dat lid, maar het ganse lichaam aandoet en van zijn stuk brengt.

Ten tweede op de kudde; waaromtrent zij in gemoede als opzieners, al de plichten van het gewijde ambt moeten betrachten. Het is niet genoeg, dat zij voor zichzelf, en hun huisgezinnen en vrienden goede mensen zijn. Zij moeten ook goede predikanten, opzieners en verzorgers en voorstanders van de gemeente zijn, volgens de aard van hun bedieningen. In het natuurlijk lichaam zou alles haast ten val en ten verderve neigen, als de maag, al was zij nog zo welgesteld, al het voedsel enkel aan zichzelf toebracht; evenzo zou de kerk zeer veel lijden en groot gevaar lopen, indien de ambtenaars zich niet kwijten van de hun toevertrouwde plicht. Want dan worden dezen niet alleen nuttelozen, maar zelfs schadelijke leden van dit geestelijk lichaam.

Er rust ook een bijzondere verplichting op de leden van de kerk, omtrent hun *ambtsdragers*. En deze is ook tweeledig, zij bestaat:

(1) In een bijzonder deel en belangstellen in ambtsdragers, *zodat men met de Galatiërs, was het mogelijk, ook de ogen zou willen uitgraven, en hun aanbieden.* Gal. 4: 15. Dit is zo duidelijk dat de natuur zelf een bijzonder belang stelt in zulke leden, die de nuttigste zijn voor het lichaam uit hoofde van hun bediening of werk. Wie zou niet liever enige stoten door zijn been ontvangen, dan een enkele door het hart? Wie zou een teen met een oog in de weegschaal willen stellen? Zo is het ook gelegen in het geestelijk lichaam waarin, hoe veel baatzuchtige en zelfzoekende zielen erin mogen zijn, toch ieder teerhartig en welbedacht Christen een bijzonder belang stelt in de dienstdoende leden, en gewijde ambtenaren der kerk.

Deze belangstelling moet voortkomen uit een eerbiedige hoogachting van hen, om huns werks wil. 1 Thess. 5: 12, 13. Want hun werk is groot, gewichtig en alle eer waardig. En zij hebben bij deze eer, die hun arbeid verzoet, toch een zware last op hun schouders. Want zij moeten zorg dragen en ijveren voor de eer van hun Opperhoofd, en het nut van het ganse lichaam der gemeente bevorderen. Veeltijds zijn zij toch als lichtende kaarsen, die, terwijl zij hun licht aan anderen meedelen, allengs verteerd worden en vergaan. Hun Heere en Meester heeft hun eer gegeven, en de eerbiedige hoogachting voor hen, als zijn dienaars, is een welaangename plicht voor God in Christus. Maar deze eerbiedigheid voor hen, bestaat maar in een burgerlijke beleefdheid, hoewel de beweegreden heilig is.

Deze belangstelling moet zich dan ook vertonen in:

a. Voor hen ootmoedig en ernstig te bidden, *opdat des Heeren woord een vrije en ongestoorde loop hebben mag, en God verheerlijkt worde.* 2 Thess. 2: 1. Gelijk hun werk groot is, zijn hun noden, verzoeken en beproevingen ook veelvuldig. Hoe beter het met hen gaat, hoe te beter ook u welvaart; en hoe erger zij het hebben, hoe slimmer ook uw lot is. Want uw eigen zaak is met de hunne ten nauwste verbonden. Als men de maag laat honger lijden, dan moeten de overige leden des lichaams ook welhaast slap worden; maar geneest men de wanorde van deze, dan zal het lichaam er welhaast het nut van gevoelen. De Satan valt het eerst aan op de bedienaars van het woord, opdat hij in en door deze de gehele gemeente mocht slaan en kwellen. Ook ontvangen de leraars niet alleen vertroosting, maar ook verdrukkingen van de hand Gods, ten goede van Zijn volk. 2 Cor. 4: 5, 6. Dus behoort u hen te ondersteunen in het dragen van die last, door uw gebeden.

b. Ook is 't uw plicht hen hartelijk bij te staan door liefdegiften; 2 Tim. 1: 16. *De Heere geve de huize van Onesiforus barmhartigheid, want hij heeft mij*

dikwijls verkwikt, en zich mijner ketenen niet geschaamd. Bemoedig hen in hun werk, dit zal hen de last des te vrolijker doen opbeuren. Ondersteun hun aanzien, en trek een gordijn over hun zwakheden, die niet verachtende, maar neemt hen aan als engelen van God, als afgezanten van Christus, ja, als Christus Jezus Zelf. Gal. 4: 14. Maak hun splinters niet tot balken, hun heuvels niet tot bergen, gelijk velen doen, die een vermaak stellen in het bekladden en lasteren van hun karakter. Geheel anders moet een toegenegen lid van dit lichaam handelen, die de zwakheden der kerkbeambten veel eerder zal trachten te genezen of te verbeteren, dan deze wereldkundig te maken. Ook zijn alle leden gezamenlijk verplicht volgens een Goddelijk recht, voor het nodig en waardig onderhoud der kerkendienaren naarmate van hun bekwaamheid en werk, behoorlijk zorg te dragen. 1 Cor. 9: 14. Want God zelf heeft gelast, dat zij, die het Evangelie verkondigen, ook van hetzelfde zouden leven.

(2) De tweede plicht der leden omtrent de ambtsdragers der kerk, is een gewillige behulpzaamheid en onderwerping aan hen, voor zover hun plicht en ambt dit eisen, gelijk het lichaam gaat, waarheen de ogen het sturen en de benen het dragen. Een ingewikkeld geloof en een blinde gehoorzaamheid is niemand aan enig mens verschuldigd. Maar als des Heeren woord en Geest door de kerkdienaren de leden wordt voorgesteld, dan moeten deze het bereidwillig aannemen, vaardig erkennen en vlijtig betrachten, indien zij het mishagen van hun enig Opperhoofd niet op zich willen laden. 1 Thess. 2: 13. *Daarom danken wij ook Gode, zonder ophouden, dat, als gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt, niet als der mensenwoord, maar, gelijk het waarlijk is als Gods woord, welke ook werkt in u, die gelooft.*

1. Volg hen en al hun voetstappen na, in zover zij Christus' navolgers zijn. 1 Cor. 11: 1 en Filipp. 3: 17. Het is toch een gedeelte van hun ambtswerk om voorbeelden, heilige voorbeelden en getrouwe voorstanders der kudde te zijn. En gelijk dit een Goddelijke vaststelling is tot stichting van de kerk, zijn ongetwijfeld de overige leden verplicht hun voorbeeld na te volgen. En doen zij dit niet, dan zal der ambtenaren gedrag, voor zover het heilig, en hun leer voor zoveel die Goddelijk en zuiver is, tot een getuigenis strekken tegen zodanige leden. Dit is een stuk, dat maar al te weinig opgemerkt wordt; omdat velen wel weten te zeggen, hoe de kerkdienaars moeten wandelen, terwijl zij zich nooit beschouwen als verplicht, om hun voetstappen op de weg der heiligheid te volgen; daar deze weg toch voor leraars en leken maar één en dezelfde is, hoewel velen er twee wegen van maken en de breedste voor zichzelf kiezen.

2. Neem hun leringen, waarschuwingen en vermaningen bereidwillig aan, wetende dat zij voor uw ziel waken, en van deze zorg rekenschap zullen moeten geven. Hebr. 13: 17. Welk een verwarring zou er in het natuurlijk lichaam ontstaan, als de leden zich niet door het oog lieten besturen, en door de maag niet lieten voeden? Even onnatuurlijk is het voor de leden van het geestelijk lichaam, de ambtsdragers in de beoefening van hun plicht te weerstaan, hun heilzame onderrichtingen te versmaden en zich tevreden te houden, zonder enig nut te trekken uit de instellingen, door hen be-raamd of opgevolgd.

Leer dus, o christenen, om de leraren en andere kerkdienaren aan te merken als gesteld in die post. En met betrekking tot het lichaam, waarvan u leden bent. Merk hen aan als leden van hetzelfde geestelijk lichaam waartoe u behoort en als ambtenaars en bedienende leden, in wiens welstand en regelmatige waarneming van hun ambt, uw

eigen welzijn is opgesloten. En dit zal u:

a. Op een zedige, bescheiden en christelijke wijze belang doen stellen daarin, dat zij hun plicht toch vooral tot stichting van het gehele lichaam mogen behartigen en betrachten. Psalm 132: 9. Want zulken, die hun leraars op een heerszuchtige, gebiedende en versmadende wijze als meesters, de wetten voorschrijven, gelijk velen doen en er zich op durven verheffen, handelen of uit trotsheid en laiddunkendheid, óf vergeten wat zijzelf zijn en wat elk verplicht is aan die orde, welke Christus het Hoofd der kerk, in Zijn gemeente heeft ingevoerd. Zij daarentegen, die op een ernstige, beschaafde en christelijke wijze, hun leraars aanmoedigen tot hetgeen hun plicht is en om hen te onderrichten en te raden in hetgeen des Heeren werk voorspoedig kan zijn, - gelijk Gods woord hen daartoe vermaant in Collos. 4: 17 en hun eigen zielsbelang hun daartoe een recht geeft - deze zijn sieraden en lichten der kerk. Een Godzalige leraar zal altoos God danken, als hem zulk een geluk en voordeel mag gebeuren. Immers zijn alle leden verplicht om deel te nemen voor het oog, de maag, enz. in het natuurlijk lichaam. En daarom vallen zij deze niet hard aan, noch overladen ze; maar trachten hen met alle teerheid en zachtheid tot hun plichten bekwaam te maken. Of, als zij er toe in staat zijn, hen daarin te bewaren.

b. Het belang van uw ziel eist ook dat ge uzelf omtrent hen in goeden gemoede van uw plicht kwijt. Die fabel, waarin leden vertoond worden als samenspannende om de buik uit te hongeren door de onthouding van voedsel, en zich genoodzaakt zagen dat voornemen te staken, omdat zij er zelf bij leden, kan ons zinnebeeldig de dwaasheid doen zien van een volk, dat onplichtmatig handelt omtrent de bedienaren des Woords, hun zielzorgers, tot groot nadeel en verlies van hun eigen ziel. Want ook hier is de onderlinge betrekking zo verbindend, dat wie de één benadeelt, moet aan beide schade toevoegen.

II. De leden.

De enkele leden of leken zijn zulken, die geen ambten in de gemeente waarnemen, maar bijzondere christenen zijn. Zij zijn de zichtbare leden van Christus' zichtbaar lichaam, en dus verplicht, om voor elkaar zorg te dragen. 1 Cor. 12: 25. Ja, voor alle christenen, de gehele wereld door, voor zoveel men daartoe gelegenheid heeft. In het bijzonder echter moet dit plaats hebben omtrent degenen, die met ons in één en hetzelfde kerkgemeenschap aan 's Heeren tafel en dus onder dezelfde verplichtingen staan. Gelijk deze één brood zijn, zo zijn zij ook één lichaam en dus, van consciëntiewege, tot deze onderlinge liefde en zorgen voor elkaar, verplicht.

Avondmaaltouwers maken een afzonderlijk en van alle anderen onderscheiden lichaam uit door hun christelijke belijdenissen. O, mochten zij zich dan ook afgescheiden van de wereld en als in Christus aan elkaar verknochten gedragen! Dan zouden zij het nut van hun gemeenschap, tot eer van Christus, de verdere voortgang van het Evangelie, en het beste hunner zielen bevorderen.

De kerk is een genootschap, uit de wereld bijeen vergaderd en zichtbaar tezamen gevoegd, door het gebruik van de sacramenten. Deze, hoewel in de wereld, moet echter niet uit de wereld gaan, maar op zichzelf alleen wonen, en van andere wereldlingen afgescheiden zijn. Want, daar zijn er velen in hun kindsheid gedoopt, die weer tot de zijde der wereld zijn overgegaan. Van deze wil ik nu niet spreken, maar voor ulieden, die belijdt, dat u als mededisgenoten, een en hetzelfde lichaam uitmaakt, en tot het getal der heiligen behoort, die een christelijke plicht erkent schuldig te zijn aan degenen die buiten zijn, wil ik thans openleggen de plichten, die u aan elkaar uit kracht van uw zichtbaar lidmaatschap verschuldigd zijt. Welaan dan, let op mijn

vermaningen!

1. **Hebt elkaar hartelijk en oprecht lief.** Joh. 15: 12. *Dit is Mijn gebod dat gij elkander liefhebt, gelijk Ik u lief heb gehad.* Om de christelijke gemeenschap behoorlijk te onderhouden, moeten wij in de liefde wandelen. Ef. 5: 2. U moet alle mensen lief hebben, en graag hun alle goeds toewensen, en ook toebrengen naar uw vermogen. Maar u bent een broederlijke liefde verschuldigd aan al de zichtbare leden van Christus' lichaam, hetwelk aan Christus' navolgers meermalen wordt belast. Onder andere ook in 1 Thess. 3: 12 en Rom. 12: 10. Hoe onbestaanbaar is het dan aan 's Heeren tafel, die tafel der liefde neder te zitten, terwijl de harten der deelgenoten, in plaats van in liefde verbonden, zeer ver van elkaar vervreemd te zijn!

Tegenwerping. *Maar, zegt u, daar zijn sommigen zo los en ongeregeld in hun levenswijze en handelingen, dat het moeilijk valt, om hen broederlijk lief te hebben.*

Antwoord.

Het verval van liefde onder de belijders van het christendom is zeker zeer groot hedendaags en men moet wanhopen, om die onder hen hersteld te zien, zolang de kerk zo zeer onder de wereld vermengd is en er zó weinig een afgezonderd leven is. Want men is al te zeer gezet om een nationale kerk te hebben. God scheidde hen in de latere tijden door het vuur der vervolging. Toen ontvlamde Zijn liefde onder hen. Maar na het herstellen der vrede en het dempen der vervolgingen, vermengde zich de kerk weer met de wereld die in het boze ligt, en de liefde verflauwde en stierf langzaam weg. Want allen als kerkleden erkend zijnde, werden er maar zeer weinigen, als zodanig bemind. De kerken onder het Nieuwe Testament schijnen, al waren er reeds veel huichelaars onder, toch uit zichtbare heiligen bestaan te hebben, wier leven niet openlijk hun belijdenis tegensprak. Rom. 1: 7. 1 Cor. 1, 2 en 1 Thess. 5: 5.

Maar om onmiddellijk recht op de tegenwerping te antwoorden, zeg ik: dat de broederlijke liefde zeker evenredig behoort te zijn, naar de maat en trap van Gods beeld, dat wij in iemand bespeuren. Daar derhalve niets hiervan blijkt, maar de mensen openlijk goddeloos zijn, daar zijn wij hun deze broederlijke liefde niet schuldig. En ieder lid der kerk, leken zowel als ambtenaars, moeten hun best doen dat zulken niet met hun aan het ene brood in het sacrament of avondmaal, delen. Maar omdat de besten niet vrij zijn van enig aanklevend, en aan ander genoeg blijkend kwaad, behoren wij deze broederlijke liefde zulken niet te onttrekken, in welken wij enige trekken van Gods beeld bemerken, hoewel er verscheidene dingen in hun wandel voorkomen van een liefdeloze aard. Het is hier het werk der genade om de parel der Godsvrucht uit de mesthoop der zondige hoedanigheden te zoeken en op te rapen en de persoon te beminnen, terwijl men veel van zijn zonden bedekt, 1 Petrus 4: 8; maar geenszins, om hun kwaad te vergroten, en hetgeen goed in hen is, voor onze ogen te verbergen. Wee onzer, zo God ons aldus behandelen wilde! Hebt daarom elkaar vurig lief, en bedenk:

Een eerste beweegreden is, omdat dit het beginsel van plichten van kerkgemeenschap uitmaakt en hierom *de band der volmaaktheid in de gemeente* genoemd wordt. Coloss. 3: 12-14. In de eerste kerk was deze plicht in haar volle kracht en bloei. De bron hiervan was, dat de gelovigen één hart en één ziel uitmaakten. Hand. 4: 32. Daar dit de overhand heeft, zal het elk in het goede en welzijn van zijn medechristen, als in dat van zichzelf, belang doen stellen. Daar dit ontbreekt, zullen zelfs de leden der kerk al te licht gereed zijn om te zeggen: *ben ik mijns broeders hoeder?* Zodat alles losgescheurd wordt, daar men dit beginsel mist.

Een tweede beweegreden is: *dat dit een onderpand van oprechtheid is.* Wij weten, zegt Johannes, *dat wij van de dood tot het leven overgegaan zijn, omdat wij de*

broeders liefhebben. 1 Joh. 3: 14. Zonder dit kunnen wij niet tonen ware christenen te zijn, noch voor onszelf, noch voor de wereld. Dit is het echte kenmerk van Jezus' leerlingen Joh. 3: 35. Want, de liefde tot God moet en zal ook de liefde voortbrengen voor allen, die Zijn beeld dragen.

Een derde beweegreden is: dat dit het natuurlijk gevolg is der liefde van Christus aan ons. *Hebt elkaar lief*, zegt Jezus, *gelijk Ik u liefgehad heb.* Joh. 13: 34. Nooit was er zulk een liefde, als die van Christus, die voor Zijn vrienden zelfs verkoos te sterven, te sterven voor hen, terwijl zij Zijn vijanden waren. Deze liefde eens in het hart uitgestort, moet ons even liefderijk en genegen maken tot Hem en tot allen, die de Zijnen zijn, om Zijnentwil.

Eindelijk. Dat de nauwe betrekking waarin Jezus leden tot elkaar staan, daartoe dringen, en daardoor pleiten. Alle medeleden van hetzelfde lichaam, in en onder één Hoofd tezamen gevoegd, zijn ook leden van één en dezelfde hemelse familie, en verenigde voorwerpen van 's werelds haat. Draag elkaars zwakheden, misslagen en gebreken; Col. 3: 12, 13. *Zo doet dan aan, als uitverkorene Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid; verdragende elkaar en vergevende de een de ander, zo iemand tegen iemand enige klachten heeft; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo.* Wees zachtmoedig, geduldig, van een verdraagzame en vergeeflijke aard omtrent al mensen, maar in het bijzonder omtrent uw broeders, omdat zij met u leden van hetzelfde lichaam van Christus zijn. Als wij in de hemel komen zullen wij niets te verdragen hebben; maar tot aan onze aankomst daar moeten wij dit in anderen helpen dragen, gelijk anderen ons het onze helpen dragen. Want elk heeft zijn eigen onvolmaaktheden, en deze mogen wij aan elkaar niet verwijten, noch er elkaar om lastig vallen, of benadelen.

Het is intussen treurig te zien hoe licht de belijders elkaar smadelijk bejegenen, en de minste terging niet verdragen, noch enig onrecht of leed vergeven kunnen. Ja, dat er velen zijn, die zich in eens anders misslagen verheugen en blij zijn, als zij enig kwaad van een medelid mogen navertellen, of hem enige valse stap zien doen, welke hun aanleiding geeft, om hem als te gronde te drukken en liefdeloos over zijn staat te oordelen. Maar ik bid u, leden van Christus, overweeg toch:

- ? Hoe de Heere zelf u verdraagt, en teer bejegt. Wees daarom ook vriendelijk en teerhartig omtrent elkaar; *elkander vergevende, gelijk God in Christus ulieden vergeven heeft.* Ef. 4: 32. O, wat zou er van ons worden, als God ons niet meer inschikte, dan wij doen aan onze mededienstknechten. Een verschrikkelijke volle maat stond ons te wachten, indien God ons behandelen zou, gelijk wij veelal onze medechristenen doen. Heeft Gods Geest een lang en taai geduld met ons, en kunnen wij nog geen lankmoedigheid omtrent anderen leren oefenen? Zijn aan ons vele talenten vergeven, en zouden wij dan aan anderen niet enige weinige penningen willen kwijt schelden?
- ? Overweeg toch hoe de Heere zelf ook al anderen buiten ons verdraagt. Hij ziet zeer veel in Zijn volk over, dat Hij niet goedkeurt. Waarom zouden wij Zijn voorbeeld dan niet navolgen? En hebben wij zelf niet de verdraagzaamheid en vergeeflijkheid van anderen nodig, daar wij dagelijks in gevaar staan, om door de verzoeken terzijde geleid te worden? Pred. 4: 21, 22. Gal. 6: 1. Waarom zouden wij dan onszelf in zoverre vergeten, dat wij anderen niet zouden willen toestaan hetgeen wij zelf van hen behoeven? Temeer daar wij met hen tot eenzelfde lichaam behoren, waarvan al de leden moeten lijden, als er een enkel lid lijdt; 1 Cor. 12: 23. Moesten wij dan niet altijd gereed zijn, een deksel en kleed van liefde over de zwakheden onzer broeders uit te spreiden?

2. **Waakt over elkaar.** Wil elkaar opscherpen tot liefde en goede werken. Hebr. 10: 15. Naarstig toeziende dat niemand verachtere van de genade Gods, opdat geen bittere wortel opwaarts spruitende, u bedroeve, en u daardoor besmet wordt. Hoofdstuk 12: 15. Deze is een der voornaamste plichten van kerkgemeenschap, die behoorlijk onderhouden, van een aanmerkelijk gebruik is, ter ere van het Hoofd, en ten beste van het lichaam. Het is waar, Jezus heeft over Zijn kerk mannen gesteld, wier ambt en plicht het bijzonder is, dat zij voor haar waken. Maar de wet der liefde onder de leden en de instelling van het Hoofd eist, dat wij ook allen voor en over elkaar waken.

Ik wil niemand aanzetten om met een vittend en berispelend oog in een anders zaken in te zien, om kwaadaardig naar een anders verborgen zonden of gebreken te onderzoeken, ten einde iets te hebben, waardoor men hem gehaat, of hatelijk mocht maken. Er zijn veel spionnen of bespieders uit het leger des Satans, die hun ware of ingebeelde ontdekkingen doen, dienende tot schande van de godsdienst en tot ontoring en versmading van hun broeders. Ik bedoel en raad alleen, dat men met een oog van liefde op elkaars wandel, tot onderling voordeel, acht geeft, opdat men navolge wat beminlijk is in anderen, en trachte in ons zelf te verbeteren wat verkeerd is; of nog liever, dit te voorkomen. Hiertoe betrek ik de volgende zaken:

a. Wekt elkaar op tot een heilige tere wandel, in al uw onderscheiden plichten. Hebr. 10: 24. Elk lid moet anderen aansporen om zijn treden vast te zetten en te verdubbelen op de weg des levens. Dus moet men er ver van zijn elkaar daar in te verhinderen of te bezwaren. Allen hebben wij een beginsel van traagheid in ons, wat ons terughoudt in het ijverig staan naar de heiligmaking. Gelukkig zij, die door het woord en voorbeeld van hun medechristenen daartoe aangeprikkeld worden. Spreuk. 27: 17.

b. Waarschuwt elkaar als getrouw reisgenoten naar het hemels Sion, tegen de strikken en gevaren, op deze weg te vrezen. 1 Thess. 5: 14. De een kan vlugger dan de ander een strik zien, welke hem in gevaar zou brengen. En het is elks christelijke plicht, zijn broeder daarvoor te waarschuwen. Dus blaast men op de trompet van een wachthoudend christen. Wie dit niet doet, als hij het kan en moet verrichten, is schuldig aan de zonde van zijn broeder, welke hij had kunnen voorkomen.

c. Bevestigt de wankelenden, en tracht degenen, die zouden struikelen, of dreigen te vallen, te ondersteunen. 1 Thess. 5: 14. *Vertrouwt de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken.* Welk een wezenlijke vriendelijkheid van deze aard bewees de zachtzinnige Abigaël aan David, door het voorkomen der zonde, welke hij gereed stond te bedrijven. Men moest onder het oude verbond zelfs zijn vijand helpen, wiens ezel onder de last bezwijken zou. Exod. 23: 5, opdat hij hen niet verliezen mocht. Hoeveel te meer dan zou men nu zijn broeder moeten en willen helpen, die onder de last der verzoeken schijnt te bezwijken. Dus moet men hem, die de stroom dreigt weg te slepen, met al macht zoeken op te vangen en te behouden.

d. Vermaant en bestraft elkaar in de geest der zachtmoedigheid, over alles wat verkeerd en zondig is. Rom. 15: 14. 2 Thess. 3: 15. Ef. 5: 11. De zwakheid, die velen aankleeft en de menigte der verleidingen, veroorzaakt dat wij allen soms verkeerd te werk gaan. En hoewel het gemakkelijk valt, terzijde te stappen, is het toch zo gemakkelijk niet om weer op de goede weg terug te komen. Dit maakt de vermaningen en waarschuwingen noodzakelijk. Daar is een bedorven beginsel van eigenliefde in ons, die ons met een gunstige vooringenomenheid op onze eigen misslagen en gebreken doet zien. God heeft daarom terecht deze instelling gemaakt, dat elk ter onderlinge bestraffing en vermaning, de spiegel voor zijns naasten aangezicht houden moet, ten einde elk zijn vlekken zien en ze afwassen

moge.

Er heeft ook een *gezagvoerende vermaning* en bestraffing plaats bij de kerkdienaren uit kracht van hun ambt. Niet alleen omtrent de toehoorders in het gemeen, bij en onder het prediken van Gods woord; maar ook met opzicht tot bijzondere personen, bij wijze van kerkelijke tucht. 1 Tim. 5: 20. *Bestraft, vooral degenen die zondigen, opdat anderen mogen vrezen.* Of ook in bijzonder, gelijk Nathan dus David bestrafte, zie 1 Thess. 5: 12. *En wij bidden u broeders, dat u diegenen erkent, die over u gesteld zijn in den Heere, en die u vermanen.* Hetwelk, ofschoon in het bijzonder geschiedt, toch openbaar is, uit hoofde van de publieke persoon, die de vermaning doet; maar daar spreken wij nu niet van.

Ook is er een vriendelijke vermaning en bestraffing, die aan elk persoon behoort, uit kracht van de wet der liefde, en minzaamheid, welke hen tot vermaners en bestraffers van elkaar maakt. Deze is, ten aanzien der voorwerpen tweeledig:

Ten eerste, van een *algemene aard* en aan allen gemeenschappelijk, hetzij ze binnen of buiten de kerk behoren, en zichtbare leden van het geestelijk lichaam zijn of niet.

Dit gaat zo ver, als de heilige wet de liefde tot de naaste brengt. Wij moeten onze liefderijke vermaningen en bestraffingen, zo min als onze liefde, goedgunstigheid en weldadigheid, nooit bepalen alleen tot de heiligen, die de eersten 't minst behoeven. Maar wij moeten dezelve uitbreiden tot de wereld, die in het boze ligt. Ef. 5: 11. *Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze veeleer;* vergeleken met vs. 8-12. En dit behoren wij te doen, opdat wij hen als brandhouten uit het vuur des verderfs mogen uitdrukken. Het is waar, dat sommigen tot zulk een vermete top van goddeloosheid gestegen zijn, dat er niet de minste hoop is om hen door vermaningen en bestraffingen terecht te brengen, maar gevaar lopen, hen er tegen te verharden en hen dus nog erger te maken. Omtrent zulken is des Heilands regel. Matth. 7: 6. *Geeft het heilige de honden niet, noch werpt de paarlen voor de zwijnen; opdat zij dezelve niet met hun voeten vertreden, en zich omkerende u niet verscheuren.* Maar wij moeten zorg dragen, dat wij de mensen niet te haastig in die laagste rang plaatsen. Zij kunnen nu wel eens een bestraffing versmaden, welke zij op een andere tijd tot hun nut en bestwil aanleggen.

Ten tweede is er een *broederlijke bestraffing* en vermaning, welke de leden van Christus' geestelijk lichaam onderling betaamt. 2 Thess. 3: 15. Hoewel deze plicht van vriendelijkheid ons omtrent alle andere mensen past, liggen er bijzondere verplichtingen op alle heiligen bij belijdenis, omtrent elkaar, en in het bijzonder op mede dis- en deelgenoten van des Heeren tafel. Eén lichaam zijnde, zijn zij ook een meer dan algemene en broederlijke liefde aan elkaar verplicht. Gelijk in het natuurlijk lichaam de éne hand de andere plichtshalve wast, zo moeten ook al de disgenoten en heiligen weten, dat zij in gemoede tot onderlinge broederlijke vermaning en bestraffing des needs verplicht zijn, omdat zij één lichaam, en elkaars leden zijn. Rom. 12: 5. Én omdat de beide sacramenten hen daartoe te meer verbinden.

Deze instelling en bijzondere plicht van kerkgemeenschap zoude, werd zij maar behoorlijk waargenomen, van een uitstekend nut zijn. Maar nu is zij helaas zeer weinig in gebruik in onze verbasterde eeuw. En zo dikwijls, als ze al gebruikt wordt, wordt zij zo ontijdig en ten onrechte gebezigd, dat er de zaken door verergeren en de ziekte door het geneesmiddel toeneemt; de harten des volks van elkaar verwijderd worden, onderlinge twist en ondank behaald, en dus gelegenheid tot meer kwaad gegeven wordt.

Dit heeft men vooral aan twee oorzaken te wijten.

(1) Eerst, *aan de onbescheiden handelwijze van de bestraffer*; die dikwijls door het verkeerd gebruik van zijn middel, het bederf in zijn broeder eerder aanzet, dan dat hij genade en goedheid in hem opwekt, gelijk het betaamde.

Om dit te verbeteren, en het groot beletsel van met deze plicht waarlijk iets goeds te doen, uit de weg te ruimen, zal ik de volgende zaken of lessen aan de hand geven.

a. Merkt deze plicht aan, als een instelling van Christus in zijn kerk, ten geestelijk welzijn van zijn zichtbare leden en het ganse lichaam der gelovigen. Deze is toch een zó wezenlijke plicht als het prediken, bidden en gebruiken der sacramenten. Matth. 18: 15. *Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, gaat heen en bestraft hem tussen u en hem alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uw broeder gewonnen.* En dit gaat ook van een zegen vergezeld, Spr. 9: 8. *Bestraft de wijzen, en hij zal u liefhebben.* De overdenking hiervan moet deze plicht met alle eerbied en ontzag doen oefenen, opdat hij, minder plechtig betracht, niet alle uitwerking mist.

b. Begin eerst met uw eigen leven en gedrag wel te zuiveren, Matth. 7: 3, 5. *En wat ziet gij de splinter die in het oog uws broeders is, maar de balk die in uw oog is merkt gij niet? Werpt eerst de balk uit uw oog, en dan zult gij bezien, om de splinter uit uws broeders oog uit te doen.* Iemand, die zijn broeder bestraffen wil en zelf aan het gelijke misdrijf schuldig staat, is als een onheilig leraar, die de goddelozen bestraft en geen ander gevolg daarvan wachten kan, dan dat hem hetzelfde voor de voeten geworpen, en toegevoegd wordt: *medicijnmeester genees uzelf.* Dit moet iemand het nadeel doen zien en betreuren van zijn onplichtmatigheid, omdat hij dus niet alleen zijn eigen schuld, maar ook die van zijn naasten tot zijn last krijgt en te verantwoorden heeft, omdat hij buiten staat is, hem enig wezenlijk goed toe te brengen.

Maar men zou hier kunnen vragen, *of zulk één dan ook in dit geval van die plicht ontheven is?*

Ik antwoord: In genen deele. Zijn eigen zonden kan hem van deze natuurlijke plicht niet ontslaan. Maar hij moet zich bevljtigen, om zichzelf eerst het beletsel van het vruchtgevolg van zijn vermaningen uit de weg te ruimen, door zich voor de Heere te vernederen en vervolgens zich voor zijn broeder te beschuldigen, zijn goed voornemen ter verbetering te betuigen. Dan eerst zal hij met vrucht zijn broeder wegens zijn zonden kunnen vermanen.

c. Wees niet schielijk en haastig in uw bestraffingen, maar laat u eerst grondig onderrichten en verzekeren wegens het misdrijf, waarvan u zoveel zekerheid moet hebben, dat men u niet bestraffen kan wegens de grote drift, in het schuldig achten van uw broeder aan iets, waaraan hij óf geen, óf niet zoveel deel had, als men voorgaf. Al te vlug alles geloven, wat tot 's naastens nadeel gesproken wordt, en iets voor zonde te houden wat niet zodanig is, of al te schielijk eens anders bedrijf ten ergste op te vatten, toont veeleer een gebrek van de vereiste liefde, 1 Cor. 13: 7 dan een voorzichtige ijver voor Gods eer en voor het welzijn van onze broeder. Maar in twijfelachtige zaken is het dikwijls onze plicht, voorzichtig te kennen te geven, dat er een vermoeden tot zijn nadeel is, en op welke wijze dit het best uit de weg kan geruimd worden, opdat men zich van alle schijn des kwaads lere onthouden, 1 Thess. 5: 22.

d. Laat de liefde tot Gods eer, tot het welzijn van uw broeder het grondbeginsel van uw vermaningen en bestraffingen zijn. Tracht hem van deze uw gesteldheid te overtuigen, door hem niet als een vijand, maar als een broeder te vermanen, 2 Thess. 3: 15. Onderhoudende hem over zijn misdrijf, met en onder veel tranen; niet om hem te bedroeven, maar opdat hij uw overvloedige liefde verstaan en erkennen mocht. 2 Cor. 2: 4. Hiervan vindt men zo weinig in de bestraffingen van velen, dat hun bestraffingen eerder verwijten mogen heten en meer dienen om hun verachting, dan wel hun liefde omtrent de bestrafte persoon aan de dag te leggen, waardoor al het

voordeel van zulke vermaningen ook te loor gaat.

e. Vestig uw vermaningen op Gods woord en laten gepaste Schriftuurteksten de voegzame behulpzels zijn, om het geneesmiddel in de ziel of in het geweten over te brengen. Coloss. 3: 16. Laat daartoe het woord van Christus rijkelijk in u wonen in alle wijsheid, om elkaar te leren en te vermanen. U kunt anders het geweten van uw broeder niet onderrichten. Gods woord is het middel waardoor Zijn Geest werkt, en waarop men met reden een zegen verwachten mag. En gelukkig hij, in wie deze zaak tot dat einde rijkelijk woont.

f. Ga in dezen met al zachtmoedigheid te werk. Gal. 6: 1. Breng de afgedwaalde broeder door die liefderijke geest terecht. IJver en zachtmoedigheid zijn zeer goed met elkaar bestaanbaar, als vruchten van één en dezelfde Heilige Geest. Laten uw driften met deze plicht nooit gemengd worden. Breng dus geen vreemd vuur op het altaar van God, ten einde aldus uws broeders bekering te verhinderen; *want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet*, Jac. 1: 20. Het valt zeer bezwaarlijk, zich aan deze klip niet te stoten. Mozes, hoewel de zachtmoedigste man die er leefde, stootte zich aan deze rots, Num. 20: 10. Dit moet ons bij zulk een gelegenheid ijverig en oplettend maken op onszelf. Gelukkig is de man die, als hij Gods toorn over de zonden van anderen verkondigt, zijn eigen geest bedwingen en zijn toorn inbinden kan. Vooral moet men zachtzinnigheid gebruiken, als het misdrijf bestaat in een persoonlijke belediging tegen onszelf. Mensen, die zich als leeuw in hun eigen zaak, maar als lammeren in Gods zaak gedragen, zijn baatzuchtig en ondeugend. Zij, die zich in beide gevallen als leeuw gedragen, zijn hun voorgewenden ijver aan hun eigen geest, maar niet aan die van God verschuldigd. Maar zij die als lammeren in hun eigen, maar als leeuw in Gods zaken vertonen, overtuigen anderen genoeg, dat zij door de hemelse Geest gedreven worden.

g. Wees lijdzaam onder het volharden in dien plicht, naarmate de gelegenheid zich voordoet, ofschoon u er niet terstond vrucht van ziet, en hoewel één en dezelfde persoon er meermalen aanleiding toe geeft; 2 Petrus 1:13. *En ik acht het recht te zijn zo lang ik in deze tabernakel ben, dat ik u opwek door vermaningen*. Lukas 17: 3, 4. *En indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, zo bestraft hem; en indien het hem leed is, zo vergeeft het hem. En indien hij zevenmaal des daags tegen u zondigt en zevenmaal des daags tot u wederkeert, zeggende, het is mij leed, zo zult u het hem vergeven*. Op zulk een lankmoedige wijze handelt God met ons, en zo moeten wij ook met onze broeders handelen, zolang enige hoop van er goed mede te doen overblijft.

Men zal ligt vragen: *Maar wat moet men doen, als alles vruchteloos is en niets helpt?* Dan moet men zich gedragen naar de duidelijke, maar weinig beoefende les van onze Heere in dit geval, Matth. 18: 15, 16, 17. *Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen; indien hij u hoort, zo hebt gij uw broeder gewonnen. Maar indien hij u niet hoort, zo neemt nog één of twee met u, opdat in de mond van twee of drie getuigen alle woord besta. En indien hij hun geen gehoor geeft, zo zeg het der gemeente, en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zo zij hij u als de heiden en de tollenaar*.

h. Zoek altoos de beste en nuttigste gelegenheid waar te nemen, om u van dezen plicht te kwijten. Alles is hoewel goed op zijn tijd; er is ook een tijd van bestraffing, Pred. 3:7. Dit wist de zachtmoedige Abigaël omtrent haar man door des Heeren Geest behoorlijk waar te nemen; 1 Sam. 25: 36, 37. En van de gelukzalige man wordt gezegd, dat hij vruchten voortbrengt te zijner tijd. Psalm 1: 3. Ontijdige bestraffingen doen zelden goed, maar dikwijls veel kwaad.

(2) Een tweede oorzaak van het kwalijk gelukken der bestraffingen en vermaningen is,

dat zij of verkeerd, of onbetamelijk opgevat worden door degenen, die men bestraft.

Gods woord leert ons zo wel hoe de bestraffingen ontvangen, als gegeven behoren te worden. Men moet ze aannemen:

(a) met liefde en hoogachting omtrent degenen, die ze doen. 1 Thess. 5: 12, 13. Wij achten de geneesmeester, die onze lichaamskwalen wil genezen, waarom zouden wij dan niet nog groter achting betonen voor hem, die onze geestelijke smarten zoekt te genezen.

(b) Met nederigheid van geest, duldende, dat men ons onze gebreken, tot verbetering onder ons oog brengt Hebr. 13: 22. *En ik bid u, broeders, verdraagt het woord der vermaningen. Zo deed David, volgens Psalm 141: 5. De rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn, en hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn, het zal mijn hoofd niet breken; want nog zal ook mijn gebed voor hen zijn in hun tegenspoeden.*

(c) Met een praktikale beantwoording aan het oogmerk der vermaning. Dit noemt onze Heere: *het horen van onze broeder*, Matth. 18: 15, vergeleken met Spr. 15: 31, 32. *Het oor dat de bestraffing des levens hoort, zal in het midden der wijzen vernachten. Die de tucht verwerpt, die versmaadt zijn ziel; maar die de bestraffingen hoort, krijgt verstand.*

Maar, waar vindt men degenen, die de bestraffingen aldus betamelijk opnemen? Velen kunnen zelfs niet eens verdragen, dat men hun iets verkeerd aanwijst. In plaats de vermaningen op een Christelijke wijze op te vatten, worden hun trotse harten vol van nijd en toorn tegen degenen, die hen hun fouten aanwijzen. En dan zoeken zij hun daden te verschonen, en te verdedigen, die hun bedaard geweten verfoeit. En kunnen zij dan maar enig wil tegen de beschuldiger opzoeken en vinden, zij zullen het hem onbeschaamd in het aangezicht smijten, bij deze gelegenheid. Dit kwaad mocht, zo het mogelijk was, wel met bloedige tranen beweend worden.

Tot zulke weerbarstigen heb ik echter dit nog te zeggen:

1. Christus heeft Zelf in zijn kerk de vermaningen en bestraffingen ingesteld. Matth. 18: 15 enz. 1 Tim. 5: 20. Waarom zoudt ge u dan vertoornen tegen uw broeder, die zijn plicht omtrent u betracht, tot welke hij, onder bedreiging van zijns Heeren ongenade verplicht is? Waarom wilt u niet gerekend worden onder de leden van Christus' huisgezin? Waarom u niet onderworpen aan zijn wetten en bevelen? Is het wel betamelijk, dat Christus' kerk zou zijn, alsof er geen Koning of Heere over haar gesteld was en het elkeen vrijgelaten was om te doen dat recht is in zijn eigen ogen?
2. Uw broeder doet in deze niets dan hetgeen waartoe hij een bijzonder belang en recht heeft, als een lid nevens u van hetzelfde lichaam. Niets is er gewoner, dan dat men in dit geval vraagt: *wat raakt het u, wat gaat het u aan?* Dus mocht het oog waarin een splinter was, ook wel aan de hand die deze wilde uittrekken, vragen: *wat heb je ermee te maken?* Met welk een ongepastheid zou het oog tot de hand zeggen: *ik heb je niet van node.* 1 Cor. 12: 21. Uw broeder, dus ook een lidmaat met u zijnde van hetzelfde lichaam, heeft wel degelijk belang bij uw welstand. En uw ergerlijke fouten doen hem en het gehele lichaam aan. In een genootschap van koop- of handwerkslieden heeft elk lid het recht om te vernemen, wat er tegen de wetten van het genootschap gedaan wordt. Eveneens is het met zo'n genootschap van christenen, zoals het in elk buurtschap en welgeregeld huisgezin behoort te zijn. Waarom zorg en onderlinge wacht gehouden moet worden over wat tegen de wetten van het christendom ingaat.
3. Het is uw eigen belang, en het voordeel uwer ziel, om wegens uw fouten en misslagen vermaand te worden, Spr. 6: 23. *De bestraffingen der tucht zijn de weg*

des levens. En u overkomt dus een wezenlijke vriendelijkheid. Ps. 141: 5. En waarom zoudt ge u over een barmhartige vertoornen? Velen zijn verloren gegaan door gebrek aan een getrouw vriend die hen wegens het gebrekkige in hun wandel vermaande. De mensen zien niet steeds hun eigen fouten in een helder licht. Zij zijn haast, als er niemand is die hun het kwaad aanwijst, zeer gereed om zichzelf te vleien in hun ongerechtigheid, tot hun eigen verderf. Want vermaning en bestraffing is de weg tot bekering en levensverbetering.

4. De beproeving van uw staat, of u wezenlijk een christen bent of niet, hangt meer af van de wijze, op welke u de vermaningen ontvangt en aanneemt, dan u wel denkt; Spr. 9: 8. *En bestraft de spotter niet, opdat hij u niet haat; bestraft de wijze, en hij zal u liefhebben*. Het is een goed teken van een genaderijke ziel, de vermaning in dank aan te nemen. Die zulks doet handelt voorzichtig en kloekzinnig. Spr. 15: 5. Dit geeft een blijk en kenmerk van een nederige ziel die gereed en gewillig is haar fouten te kennen en te verbeteren. Voor deze is het geweten dierbaarder dan de naam en achting, en behaagt de goedkeuring van God meer dan de lof der mensen. Maar het is in tegendeel een zeer zwart kenteken in iemand, als hij niet in staat is, enige vermaning of bestraffing te verdragen; Spr. 12: 1. *Wie de tucht lief heeft, heeft wetenschap lief maar wie de bestraffing haat, is onvernunftig*. Zie ook Hoofdstuk 15: 12. Gods Geest beschrijft dit boze geslacht als zulken, die iemand schuldig maken om een woord en dengenen, die hen bestraft in de poort, strikken leggen; en haten, hebbende een afkeer van degenen die oprecht spreken. Jes. 39: 21. Amos 5: 10. Deze gesteldheid geeft iemand te kennen, die onwillig is om zijn zonden te zien, en ook ongenegen om ze te ver-zaken; alsmede iemand, die de duisternis liever heeft dan het licht, en zijn eigen aanzien boven Gods eer stelt, terwijl hij trots, baatzuchtig en zonder eerbied leeft, voor God en zijn naasten. Het is waar, een goed man, gelijk Asa kan soms een billijke bestraffing kwalijk nemen, 2 Kron. 16: 10. Maar dit is dan geen duurzame gesteldheid van zijn geest.
5. En eindelijk, is de verwerping van alle goede raad en berisping een voorbode van 's mensen verderf en ondergang. *Want die de bestraffing haat zal sterven*. En wie na dikwijls bestraft te zijn, de nek verhardt en in het boze blijft voortgaan, zal schielijk verbroken worden, zodat er geen genezen aan is. Spr. 15: 10 en 29: 1. Gelijk dit een verzwaring der zonde is, die de misdaad tot een grote hoogte brengt, zo is het ook een voorzegging van een naderende zware slag. *Maar niemand twiste noch bestraffe iemand; want uw volk is als die met de priester twisten. Daarom zult gij vallen bij dag, ja zelfs de profeet zal met u vallen bij nacht*. Hos. 4: 4, 5. Zij, die geen vermaning of bestraffing van hun broeders willen aannemen, mogen verwachten, dat God er hun een uit de hemel zal toevoegen, die geen verwerping zal toelaten. Het is een verschrikkelijke aanklacht tegen de zonen van Eli, dat zij de bestraffende stem van hun vader niet hoorden, omdat de Heere hen doden wilde. 1 Sam. 1: 25. Zie ook Spreuk. 5: 12. De hoofdsom van het gezegde is te vinden bij de wijze koning in Spr. 25: 12. *Een wijs bestraffer bij een horend oor is een gouden oorsiersel en een halssieraad van het fijnste goud*. Laat de bestraffer zich wijs en voorzichtig gedragen, en laat de bestrafte persoon de goede raad aannemen met alle onderwerping, en de gegeven raad gewillig opvolgen, dan zullen zij voor elkaar van nut zijn en er beide voordeel van trekken.

Nadat ik dus al de beletselen van deze broederlijke liefdeplicht uit de weg geruimd heb, wil ik hem aan al de belijders van onze heilige godsdienst en in het bijzonder aan al christelijke ledematen en disgenoten der kerk in het bijzonder, wel ernstig aanprijzen. ***Vermaant dan, mijn broeders en bestraft elkaar over dingen wat u ergerlijk, berispenswaardig en beledigend in elkaars gedrag ontdekt. Maak er geen bezwaar van, deze plicht vlijtig te betrachten.***

A. Herinnert u, en dit zij de eerste beweegreden dat Jezus' eer er in betrokken is. Want de zonden der leden en avondmaaltouwers komen wel voor hun rekening, maar strekken tot ontering voornamelijk van hun Hoofd Jezus Christus. 2 Sam. 12: 14. Daarom moeten onze harten in ons ontroeren, als wij de leden van Christus' lichaam aldus hun heilig Opperhoofd zien onteren. Hier is een zeer schone gelegenheid, om een goede proef van onze ijver voor Christus op te geven en onze overeenstemming met Hem te betuigen en te betonen; Psalm 69: 10. *De smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen.* In zulk een geval wordt u als op de toets gesteld, om te doen blijken, welk een achting u voor uw Meesters' eer hebt.

B. Bedenk, dat de welstand van geheel uw geestelijk lichaam, van heel uw genootschap daarin betrokken is. Let op de partij die de ergernis veroorzaakt, als op een lid van uw genootschap. Dan zult u wel erkennen dat al Jezus' leden belang hebben in zijn afwijking en hem moeten vermanen, om op gelijke voet met u te wandelen. Want schandelijke handelingen, of ergerlijke buitenstappen in uw medebroeders onteren het ganse genootschap van uw kerk. Pred. 9: 18. Ja, deze besmetting, niet tijds voorkomende, is in staat om van het éne lid tot het andere voort te gaan, en zo het gehele lichaam te bezwaren, te besmetten en te verderven. Hebr. 12: 15. Een bittere wortel, opwaarts spuitende, is in staat beroerte te maken en velen te ontreinigen. En om dergelijke redenen bestraft Paulus zijn mede-apostel Petrus in het openbaar. Gal. 2: 14.

C. Overdenk ook, dat het zondigend lid zelf daarbij een zeer groot belang heeft, want het is één der grootste liefdeplichten, die u aan zijn ziel kunt doen, dat u hem vermaant wegens zijn misdrijf. Jac. 5: 19, 20. *Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald en hem iemand bekeert, die wete dat diegene, die een zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, een ziel van de dood zal behouden, en zal menigte der zonden bedekken.* Men bewijst de zodanigen aldus een dubbele vriendschap. Men doet hem de zonde schuwen, die een gevaarlijker last voor hem is, dan hij wel denkt. Lev. 19: 17. Men zou hem haten, zo men hem uit Gods Naam niet bestrafte; eveneens als men hem, wanneer hij in de drek of modder gevallen is, daarin liet verstikken, zonder hem te helpen. Wie dan zijns broeders ziel bemint, moet als een geestelijk lid van hem, zijn fouten trachten tegen te gaan, en hem door de geest der zachtmoedigheid terecht te brengen. Gal. 6: 1, 2. Aldus voorkomt men zijn verder zondigen, op deze wijze. De ene kwade stap wordt licht als men die niet terecht brengt, van een tweede gevolgd. Men maakt zich zeer schuldig en doet een ander voortgaan in het zondigen, als men zijn medelid zijn gebreken niet onder het oog brengt. Want het gaat, in dit geval als met een zoon, die aan zichzelf overgelaten wordt, zijn vader tot schande brengt, terwijl een getrouw bestraffing het herhaal van dezelfde dwaasheid voorkomen kon. En gelijk het een vriendelijkheid is, hem dus van de zonde terug te houden, is het bij gevolg ook een minzame dienst om de slagen van des Heeren hand tevens te voorkomen.

D. Besef hierbij, dat dit zelfs ook tot uw eigen bestwil strekt. God heeft u deze plicht opgelegd, onder bedreiging van Zijn mishagen en ongenade. Daarom is er uw eigen belang mede in gemengd. Wilt u aan eens anders zonden geen deel hebben, dan moet u uzelf in gemoede van deze uw plicht kwijten, opdat de schuld en straf der

zonde u niet aankleeft. Ef. 5: 11. En waarom zou men door het verwaarlozen van zijn plicht, eens anders zonden aannemen, zijn eigen geweten besmetten en zijn vrede met God belemmeren? Het is beter de hele wereld tot vijand te hebben, dan een breuk tussen God en zijn ziel te maken.

E. Overdenk dat het tot eer strekt van de heilige verbondssegels, die onderpanden van uw belijdenis en van uw deelgenootschap aan hetzelfde lichaam zijn. 1 Tim. 6: 1. Want zou het niet hartgrievend zijn, te moeten horen dat men tot u zei: kijk op uw belijdenis; let maar eens wat voor disgenoten u hebt? O, dat de christenen hun belijdenis voor zulk een tere en waardige zaak wilden houden, dat zij mochten beven, om er enige smet of vlek op te brengen door hun losbandige wandel! O, dat de avondmaaltouwers wilden bedenken dat het deelnemen aan 's Heeren tafel hoewel op zichzelf een voorbijgaand bedrijf, nochtans een heilig, inblijvend en berustend teken is, waardoor zij uitwendig voor Christus van alle anderen onderscheiden zijn. Dat zij zich voor al zulke handelingen bewaren wilden, welke dit hun zegel en onderpand gering en verachtelijk maken in het oog der wereld. En indien sommigen alzo onbedachtzaam wilden zijn door hierop geen behoorlijke acht te geven, laten anderen toch in deze zo nauwkeurig en teer zijn, dat zij de losbandigen en onbedachtzamen van hun ergerlijk gedrag terugroepen, uit aanmerking van het onderpand van hun belijdenis, de heilige sacramenten van Christus' kerk.

F. Eindelijk hebt u in deze te ijveren, ter zake van degenen die buiten u in den boze en goddeloze wereld leven. Het is een gedeelte van uw christelijke plicht om u ook, omtrent deze wijs en voorzichtig te gedragen, Coloss. 4: 5. *Wandelt met wijsheid bij degenen, die buiten zijn.* God zelf toont Zijn onpartijdigheid in Zijn oordelen, door de misdaden Zijns volks en hun ergernissen niet te verschonen. Jes. 42: 4. Het zou de Godsvrucht zeer veel eer en voordeel aanbrengen, als men degenen die buiten zijn eerbiedige en hoge gedachten van de gemeenschap der heiligen inboezemde. Wat vooral zou geschieden, als de leden van dat genootschap maar getrouw waren, om alles wat kwaad en zondig onder hen is, tegen te staan en te weren. Hand. 5: 11 enz. vergeleken met vers 13. Want anders legt men maar strikken en struikelblokken voor de blinde wereld. Wandel daarom zo voor uzelf, als voor elkaar in het midden van een krom en verdraaid geslacht, in tere Godsvrucht, gelijk het de heilige uitverkoren en geroepen lievelingen van God en Jezus Christus betaamt, opdat gij als lichten voor en onder elkaar en voor de gehele wereld schijnen moogt. Matth. 5: 16. Hebr. 12: 14. Rom. 14: 19. De kerk wordt in de taal der Heilige Schrift dikwijls *de hemel* genoemd, zodat elk lid even als haar leraar een helder schijnend licht behoorde te zijn. Filipp. 2: 15. *Opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld.* Door een heilig leven kan men het best en krachtigst elkaar stichten. Het is een groot voordeel voor de kerk waar de ziel van de gelovigen wordt bemoedigd, dat al de leden zó wandelen.

Om dit te verstaan moet men twee dingen in acht nemen:

Ten eerste, dat er een heiligheid van hart en van wandel is. Ps. 24: 3, 4. De eerste is de bron van de laatste en is inwendig, terwijl de ander zich van buiten vertoont. De heiligheid van hart is een persoonlijke plicht, waarvan God en elk geweten alleen getuigenis kan en moet dragen. Daarvan spreek ik hier niet, terwijl ik handel over de plichten der leden omtrent elkaar. De heiligheid in de omgang of van de wandel en het gedrag is een betrekkelijke plicht, voor zover onze medeleden deze in ons allen behoren te zien, tot hun opbouw en stichting. En als zodanige leden is het onze onvermijdelijke plicht, voorbeeldig heilig te leven. Hoogl. 1: 8. Want wij moeten

niet alleen Christus kennen, en van Hem weten te spreken, maar ook voor Hem leven. Fil. 1:21. *Want het leven is mij Christus.* Van deze heiligheid spreek ik thans.

Ten tweede, hoewel het een verfoeilijke geveinsdheid is goede werken te doen om van de mensen gezien te worden en hun toejuiching te verkrijgen, het is echter niet alleen wettig en geoorloofd, maar ook noodzakelijk voor een christen en vooral voor Avondmaal-gangers, voorbeeldig en stichtelijk voor zijn broeders en alle anderen te wandelen Matth. 5: 16. *Laat uw licht also schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken mogen zien, en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.* 2 Thess. 3: 9. Hoewel onze inwendige godsdienst alleen Gode en onszelf betreft, kunnen echter onze openbare daden en bedrijven van onze medebroeders nagevolgd worden. Daarom moeten deze zo zuiver zijn, dat zij tot eer van God strekken en tot nut en stichting van onze naasten.

Deze voorbeeldige heilige wandel, in ieder lid der kerk vereist, heeft verscheiden takken, zijnde even uitvoerig als de ganse wet van God omtrent de uitwendige mens. Ik zal die alleen tot twee voorname hoofden brengen.

A. Wees voorbeeldig heilig ten aanzien van het werkzame gedeelte van de Godsvrucht en een heilig leven. Lukas 1: 6.

De leden van Jezus' kerk moeten geen bedrijfsloze, logge, lege, maar vlugge en ijverig werkzame mensen zijn, die *ná der zonden gestorven te zijn, der gerechtigheid zó leven*, dat zij al derzelve vereisten graag en ernstig willen opvolgen. Wees dan voorbeeldig heilig en vurig werkzaam, namelijk,

1. Met opzicht tot al uw plichten. Pred. 9: 10. *Alles, wat uw hand vindt te doen, doe dat met al uw macht.* Laat uw gehele omgang opgevuld zijn met de gemoedelijke betrachtning van iedere plicht, die deze van u eist, opdat uw gedrag gelijkmatig zij, om met David te kunnen zeggen, *dat u niet beschaamd wordt, als u merkt op al de geboden des Heeren.* Ps. 119: 6. Laat uw plicht omtrent God naar uw geweten, in al zijn delen zorgvuldig door u betracht worden. Omdat Hij uw Schepper, Verlosser en Behoeder is, weigert Hem niets van Zijn vereiste dienst; want u bent geheel en al de Zijne. Hand. 27: 23. Kwijt u even gemoedelijk van uw plichten omtrent uw medemensen om Gods wil, en voeg dus alles in uw handel en wandel samen, wat God in Zijn gebod verenigd heeft. Hand. 24: 16. Verwaarloos geen persoonlijke plicht, die u is opgelegd. Tit. 2: 12. En let bovenal ook op de volbrenging van die plichten, welke aan uw bediening of in het bijzonder beroep eigen zijn. Indien u wilt dat uw omgang voor anderen stichtelijk en nuttig zal zijn. God, die de Formeerder der onderscheiden standen is, heeft elk ook in het zijn aan bijzondere plichten verbonden. De getrouwe waarneming daarvan strekt tot eer voor iedere man of vrouw, of dienstknecht of dienstmaagd, in welk een lage kring zij zich ook bewegen mogen. 1 Tim. 6: 1. *De dienstknechten zoveel als er onder het juk zijn, zullen hun heren al eer waardig achten, opdat de Naam Gods en de leer niet gelasterd wordt.* En 1 Petrus 3: 1, 2. *Desgelijks gij vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, opdat ook, zo enige den woorde ongehoorzaam zijn, zij door de wandel der vrouwen zonder woord mogen gewonnen worden, als zij zullen ingezien hebben uw kuise wandel in vreze.* Want daar is hoegenaamd geen persoon, die op deze wijze niet tot stichting zou kunnen strekken voor het lichaam van Christus, of een nuttig lid der samenleving of der kerk zou kunnen en behoren te zijn, zowel tot zijn eigen, als tot het beste van de zijnen en zijn naasten.

2. Met opzicht tot de zonde. Judas vers 23. De vrijheid, die de leden der kerk zich aanmatigen om te zondigen, doet zeer veel kwaad en nadeel. Als deze onbekommerd alle banden scheuren en de heilige palen overspringen, volgen anderen, die hen

zien voorgaan al zeer spoedig hun voorbeeld na. Dus zijn zij voor hun eigen en een ander bederf. Matth. 18: 7. Acht derhalve geen zonde gering, maar denk dat zij een belediging is tegen de grote God, en tot grotere zonde aanleiding geeft, niet alleen in uzelf maar ook in anderen. Schuwt dezelve gelijk de pest en als een hels verderf om uws Meesters, uws Konings wil, en om de rust en veiligheid van uw medeleden te helpen bevorderen. Rom. 12: 9 en 1 Thess. 5: 22.

3. In de oefening en het gebruik van middelmatige dingen. Hier moet de regel van de apostel Paulus gelden in Rom. 15: 1, 2: *Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelf te behagen. Dat een iegelijk van ons zijn naasten behage ten goede, tot stichting.* 't Is niet genoeg dat de zaak in zichzelf wettig en geoorloofd is; u moet ten aanzien van uw broeder ook in overweging nemen, of het wel voegzaam en betamelijk is. 1 Cor. 6: 12. Hetgeen in zichzelf onverschillig is, kan in zekere omstandigheden voor u ongeoorloofd zijn in zover, als u het niet zou kunnen doen, zonder uw broeder ergernis te geven. Rom. 14: 20. 't Verzuim in dit geval is één van de roepende zonden van de tegenwoordige tijd. De mensen zien maar op zichzelf zonder op anderen enige acht te willen geven. Hierdoor worden allerhande ergernissen, hinderpalen en verleidingen voor anderen veroorzaakt. De zin en mening der plichten van onze kerkgemeenschap wordt veelal verloren onder al de tegenwoordige verdeeldheden en partijschappen in de kerk. In het natuurlijk lichaam zal men aan de maag iets, al is het voor dezelve goed en dienstig, onthouden wanneer het hoofd er door benadeeld mocht worden. Maar in dit verbasterd geslacht zijn de leden van het zichtbare geestelijke lichaam zo zelfzoekend en eigenbatig geworden, dat zij om zichzelf te behagen, niemand ontzien en alle anderen overheersen of gering achten zonder op hun voor- of nadeel enigszins te letten.

B. Wees voorbeeldig heilig en nauwgezet in het lijdende gedeelte van uw Godsvrucht tot stichting van uw medegeloofsgenoten.

Anderen hebben ons ten voorbeeld nut en lering aldus gehandeld. Hebr. 12: 1. Dus moeten wij ook voor anderen in dit opzicht werkzaam zijn. Welk een kruis en lijden de Heere u dan ook mag opleggen, draagt het christelijk, geduldig en met onderwerping, gelatenheid en met overgave aan Zijn wil, opdat u daarvan de goede vrucht moogt voortbrengen, u verblijdende in de hoop, terwijl u geduldig bent in de verdrukkingen en volhardt in het gebed. Rom. 12: 12. Dit toch zijn beproevingen, waarin wij ons zo behoren te gedragen, dat God geëerd en het heil onzer broeders bevorderd wordt, als God ons roept om deze harde toets te doorstaan. Bedenkt derhalve:

a. Dat God, door sommigen der Zijnen door lijden en verdrukkingen te heiligen, zowel het goede van anderen als dat der lijdende personen bedoelt, volgens 2 Cor. 1: 6. *Maar hetzij dat wij verdrukt worden het is tot uw vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de lijdzaamheid van dat lijden, hetwelk wij ook lijden; hetzij dat wij vertroost worden, het is tot uw vertroosting en zaligheid.* Als iemand dus gevoelig onderzocht en beproefd wordt, dient zulks tot lering van al de overigen. Als één van de kinderen van het huisgezin gekastijd wordt, dient zulks tot verbetering van de overigen. Dus onderricht onze genadige God velen menigmaal ten koste alleen van een enkele.

b. Dat een christelijk gedrag onder de rampspoeden één der voordeligste zaken is in het christelijk gedrag, die de grootste invloed en de meeste kracht op anderen heeft, die het zien, horen, of te weten krijgen. Hebr. 12: 1, 2, 3. Hierom werd het bloed der martelaren altoos gehouden voor het zaad der kerk. Zo dikwijls, als de vervolgdgen zich getrouw en vroom gedroegen, heeft de kerke Gods nooit iets door de vervolgingen geleden. Weldoen heeft zeer veel vermocht op anderen, maar wèl te

lijden nog veel meer. Het kruis, welgemoed en christelijk gedragen heeft zeker een kracht, om anderen ter navolging aan te sporen, en wordt met de hoogste verwondering geprezen.

c. Dat zij die zich uit hoofde van hun lijden als nutteloze leden aanmerken, zich zeer misleiden, omdat hun de beste en dierbaarste gelegenheid in handen gegeven wordt, om voor Christus en zijn gelovige leden van dienst te zijn, Col. 1: 24. *Die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vlees de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus voor Zijn lichaam hetwelk is de gemeente.* God heeft hen op de schouwplaats van lijden gebracht om hun lijdzaamheid te beproeven en om anderen daardoor te onderwijzen, aan te moedigen, te sterken en te stichten. Job was een man, die zeer veel voor God deed in zijn tijd. Maar het lijdende gedeelte zijn levens is van het grootste nut voor de kerk van alle eeuwen geweest, en zal het blijven tot aan het einde der wereld. David klaagt ook in Psalm 31: 13, *dat hij gemaakt was tot een bedorven of geheel verbroken vat;* maar iedere scherf van dat verbrijzeld vat is sindsdien voor velen van een goed gebruik, hulp en dienst geweest in de kerk van Christus.

d. Dat u en alle lijdende christenen uzelf hebt aan te merken, als leden van hetzelfde lichaam, die elk hun bescheiden deel dragen in het lijden, hetwelk voor Christus' geestelijk lichaam is bestemd. Het persoonlijke lijden van Christus is volbracht, maar Zijn geestelijk lijden moet nog ten einde gebracht worden. Col. 1: 24. Dit moet u met lijdzaamheid wapenen, bedenkende dat uw bijzondere beproeving in zeker opzicht, een gemeenschappelijke zaak tot uw eigen, zowel als anderen bestwil is, opdat u dus uzelf opgewekt moogt vinden, moedig en standvastig in die rampen u te tonen, dat anderen uw voorbeeld mogen navolgen.

Om deze plicht van kerkgemeenschap nog verder aan te dringen, bid ik u te overwegen:

Ten eerste, hoe het belang van Gods naam en eer daar in betrokken is. Joh. 15: 8. *Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, en gij zult Mijn discipelen zijn.* De vruchtbaarheid dergenen, die in het huis des Heeren geplant zijn, strekt grotelijks tot eer van de Stichter en Planter ervan, terwijl hun dorheid en onvruchtbaarheid Hem zeer veel schande naar de wereld aanbrengt. Zou men dan niet tegen dit laatste op zijn hoede zijn en het eerste alleszins trachten te bevorderen, als men aan de roeping tot de gemeenschap van Gods Zoon wil beantwoorden?

Ten tweede, dat het belang van uw medeleden dit van u vereist. In deze bedorven wereld zijn de nuttigste leden van de gemeenschap der heiligen diegenen, die het meest als heldere lichten uitblinken. Ieder stuk van hun bedrijf of gedrag wordt opgemerkt en is zeer geschikt om nagevolgd te worden. Door een nauwkeurig en nauwgezet leven kan men veel goed aan anderen doen, evenals men door het tegendeel anderen tot nadeel strekt en tot zonde brengt, en zijn eigen geweten bezwaart.

Overweeg ten derde, hoe het belang van het Evangelie hierin betrokken is. Tit. 2: 9, 10. *De dienstknechten vermaan ik dat zij haar eigen heren onderdanig zijn, dat zij in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende, niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende, opdat zij de leer Gods onzes Zaligmakers in allen mogen versieren.* Het strekt aan het Evangelie tot eer en luister, dat deszelfs kracht blijkt en doorschijnt in het leven van zijn belijders, door op ieder gedeelte van hun gedrag het merk van heiligheid te drukken, gelijk het aan de anderen kant tot hoon en ontering van Christus' leer moet uitvallen, als de belijders ervan haar invloed niet vertonen in hun leven.

Ten vierde, eindelijk, hoe uw eigen belang voor tijd en eeuwigheid dit vordert. Want naarmate u zaait, zult u ook maaien, beiden in soort en in hoeveelheid.

C. Overdenk verder, dat u elkaars lasten van kruis, verdrukking, beproeving en verzoeking moet helpen dragen.

Gal. 6: 2: *Draagt elkaars lasten en vervult also de wet van Christus.* Hebr. 13: 3. *Gedenkt der gevangene alsof u mede gevangen waart, en dergenen die kwalijk gehandeld worden, alsof u ook zelve in het lichaam kwalijk gehandeld waart.* 1 Cor. 12: 26. *En hetzij dat een lid lijdt, zo lijden al de leden mede, hetzij dat een lid verheerlijkt wordt, zo verblijden haar al de leden.* Deze is de natuurlijke plicht van de leden, in één en het zelfde lichaam. Dat gedeelte van de gemeenschap der heiligen, wat reeds onder het getal der zaligen behoort, is deze strenge toets reeds te boven. Maar zij, die nog op aarde zijn, bevinden zich op de plaats der beproeving, daar de wolken na de regen wederkeren. Maar omdat elk niet op zichzelf staat, maar in één lichaam verbonden is met zijn andere medebroeders, die allen iets in het gemeenschappelijk lijden dragen moeten, is er alle reden om het deel van elke lijder aan te merken, als een gemene zaak, waarin elk de last van enkel lijden, of van verzoeking en beproeving, met zijn medebroeder moet helpen torsen.

a. Daartoe moet u een oprecht medelijden met hen tonen en een hartelijk deel nemen in eens anders verdrukkingen en verzoekingen, en dit zo nadrukkelijk, dat zij het weten mogen. Rom. 12: 5. *Laat uw hart met een medegevoel in de rampen uwer broeders doordrongen zijn en doe hierom de ingewanden der barmhartigheid aan.* Col. 3:11. *Doe dit met terzijdezetting van al het eigen zelf en van alle belangeloosheid en onverschilligheid. 't Is een bedorven en verstorven lid, dat van de smarten van andere leden des lichaams niet aangedaan wordt. En hij, die geen vriendelijk deel neemt aan het lijden en beproeven der heiligen, schijnt geen deel te hebben aan dezelfde geest van kerkgemeenschap.* Amos 6: 1 en 6. *Wee de gerusten te Sion, de zekeren op de berg van Samaria. Die wijn uit schalen drinken en zich zalven met de voortreffelijke oliën, maar zich over de verbreking van Jozef niet bekommeren.* Men moet ook zorg dragen, dat de broeders uw deelneming in hun lijden weten, omdat het hun anders geen troost ter wereld kan verschaffen.

b. Help eens anders lasten dragen, niet naarmate dat zij u aandoen, maar naarmate zij hen drukken en benauwen. Rom. 15: 1. *Velen wegen het lijden en de beproeving van hun broeders, in hun eigen schaal en bevinden die daarom veeltijds licht en dragelijk, waarom zij hen hun deelneming niet waardig achten.* Job 12: 5. *Hij, die gereed is met de voet te struikelen, is als een verachte fakkel, naar de mening dergenen, die gerust is.* De ware weg en wijze, om in deze wel te oordelen is, dat men het gewicht der druk zo zwaar acht, als zij het dragen, en er hen naar die mate ook graag in willen ondersteunen. 2 Cor. 11: 29. *Wie is zwak, vraagt Paulus hierom, dat ik niet zwak ben; wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?* Een enkele splinter in het oog kan het zeer moeilijk vallen, terwijl honderd op de hand niet deren; zou de hand daarom weigeren de splinter uit het oog te nemen? De verzoeking, of verdrukking, die voor de enen licht valt, kan voor de ander tot een ondragelijke last zijn. En iemand kan groter gehoorzaamheid in het torsen van een geringe beproeving of bezoeking betonen, dan een ander in één die tienmaal zwaarder is, gelijk het weduw-penningske meer waardig had, dan de aanzienlijke giften van groten en rijken. Lukas 21: 1-3.

c. Wees gereed om bij monde en navraag onderzoek te doen naar hun zwarigheden, zoveel de Christelijke voorzichtigheid wil toelaten. En laten uw harten geopend zijn om hun zuchten te ontvangen en hen naar vermogen te troosten. Aldus gaf Paulus zijn staat door Tychicus, de geliefde broeder, aan die van Kolosse te

kennen. Als er een buil of wond of ander ongemak aan het lichaam is, dan zijn er handen en ogen om er naar te zien en die te verbinden, of \wp zij er niets aan doen kunnen, er toch medelijden mee te tonen. En zodanig is het geval der menselijke natuur in de tegenwoordige staat der zwakheid, dat er een soort van droevige verlichting te vinden is, in het uitstorten van zijn bekommelingen in de boezem van een medelijdende vriend, of meedogende vrienden. Bij gebrek daarvan het vuur des lijdens als op de eigen geest aast en het opgekropte leed de lijder onder de last doet verzinken. Ps. 39: 3 zodat de beste mensen dan wel eens het zwaarste klagen. Micha 7: 1-5 enz.

d. vertroost, bemoedig, vermaan, raad en bestier uw broeders naarmate hun toestand dit eist. 1 Thess. 4: 18. Dit is dikwijls alles wat iemand in sommige gevallen, voor zijn broeder doen kan. Matth. 25: 36, en dus kan een welgepast woord een gelukkig middel zijn, om de ingewanden der lijdenden te vertroosten en te verkwikken, zodat de scherpte der verdrukking er als door afgestompt wordt. 2 Tim. 1: 16. Job 16: 5. *Ik zou u versterken met mijn mond, en het bewegen mijner lippen zou uw leed verzachten.* Engelse vertaling. Hier wordt een zonderlinge teerheid vereist en een betamelijk opzicht op de omstandigheden van de lijdens. Hier moet alle stugheid en strengheid vermeden worden, opdat men des verdrukten kruis niet vergroot. Dit was de klip waar aan Jobs vrienden zich stieten en hem tot die aandoenlijke en zeer bittere klachten persten. Job 16: 4, 5.

Waarin u uw broeders in gemoede en met reden verlichten of helpen kunt, dat moet u doen, want u bent elkaars leden. Rom. 12: 5. Filip 2: 4. Een iegelijk zie niet op het zijne, maar op het geen der anderen is. Men moet zoeken hen alle geestelijke en natuurlijke bijstand te geven, of te doen verzorgen, zoveel in ons vermogen is, opdat hun lijden óf verzacht óf geheel en al weggenomen wordt. Dit moet men voor al doen zien in het hooghouden van elkaars eer, achting en goeden naam, die dikwijls door vergiftige tongen beschadigd wordt. Hetgeen de gehoorde tot bitteren last strekt. Spr. 25:23.

e. In kruis, verdrukking en verzoeking die van 's mensen zijde komt, moet u de onderdrukten met al uw vermogen bij staan en trachten te redden; voornamelijk in de zaak van Christus en Zijn dienst. 2 Tim. 4: 16. *In mijn eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hen niet toegerekend,* 2 Tim. 1: 16, 17. *De Heere geve den huize Onesiforus barmhartigheid: want hij heeft mij dikmaals verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd. Maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstig gezocht en heeft mij gevonden.* Wij zijn niet voor onszelf geschapen, maar om Gods eer en het heil onzes naasten te helpen bevorderen. Deze, die onder Gods voorzienigheid door de storm van het lijden overvallen worden, te verlaten, zou een verzaking zijn van de zaak van Christus. Men zou tonen, zich voor Zijn bedroefde broeders te schamen.

D. Zo behoren wij elkaars lasten te dragen, als leden van hetzelfde christelijk lichaam.

Om u te meer dan tot deze noodzakelijke plicht aan te zetten, bedenk, hoe nodig u in dit geval het ernstig en vurig gebed is, opdat God Zelve hen ondersteune, opbeure, verkwikke, trooste en verlosse, als het met hun bestwil en Zijn raad bestaan mocht. Hand. 12: 5. *Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.* 2 Thess. 3: 1, 2. *Voorts, broeders, bid voor ons, opdat het woord des Heeren zijn loop hebbe en verheerlijkt worde gelijk ook bij u. En opdat wij mogen verlost worden van de ongeschikte en boze mensen; want het geloof is niet aller.* Dus moet men om elkaars lasten te dragen, deze voor de troon

der genade brengen en daar voor onze broederen met God worstelen. En het is één der voordelen van de gemeenschap der heiligen, dat er een gemeenschappelijke bede voor hen plaats heeft, zodra men weet dat sommigen onder enige last verkeren. Hier heb ik aan uw overweging de volgende zaken te bevelen.

Ten eerste, dat het zeer te wensen is, *dat het gezamenlijk gebed der christenen*, als zij bij gelegenheid tezamen komen, meer in gebruik ware en dat de lijdende christenen, niet alleen de aanspraken en gebeden van de leraars en oudsten, maar ook van andere medechristenen, die hen bezoeken, begeren mochten, en dat deze dan aan dit verzoek konden en wilden voldoen, mits het bij voegzame omstandigheden, en ter onderlinge stichting, betamelijk geschieden mocht. Dit is zeer overeenkomstig de gemeenschap der heiligen en de liefde en gunstrijke genegenheid, welke er onder de leden van Christus altijd behoorde plaats te hebben.

Ten tweede. Dat het een prijzenswaardige gewoonte en goed gebruik is, om in de kerken openbare voorbeden ten behoeve der zieken en anderszins van God of mensen bezochte en verdrukte geloofsgenoten te verzoeken, omdat de leraar de mond der gemeente is, die tegelijk verzocht wordt, haar gebeden nevens de zijnen te voegen, opdat zij aldus met verenigde krachten, de Hemelse Vader aanlopen om hulp en troost, of redding voor de verdrukte of lijdende broeder of zuster. Wetende, dat het krachtig en samengevoegd gebed der rechtvaardigen veel vermag. Ik bid u daarom mijn broeders, deelt niet alleen met de lippen, maar wel degelijk met uw harten in zodanige voorbeden voor de noodlijdenden en ellendigen onder u.

Ten derde, dat u toch het geval van de zodanigen met u uit de vergadering naar uw woning zult brengen, om er met uw huisgezin en in uw binnenkamer nog afzonderlijk voor te bidden, opdat u toont, dat uw hart zich niet bij hen wil bepalen in de kerk, maar ook allerwege over hen uitgebreid is om, daar u niet anders mocht kunnen, toch alles te doen wat in uw vermogen is, voor hen. Want in dus voor hen te bidden, doet u toch niet meer, dan u verplicht bent te doen. Hebr. 13: 3. *Gedenk der gevangenen, alsof u mede gevangene waart; en dergenen die kwalijk gehandeld worden, alsof gij ook zelve in het lichaam kwalijk gehandeld waart.*

Ten vierde, dat sommige gevallen van verdrukten en noodlijdenden, óf uw buitengewone persoonlijke gebeden, óf die der gezamenlijke gemeente vereisen kunnen. Aldus vastte en weende David de ganse nacht op de aarde, in het geval van zijn kind. 2 Sam. 12: 16. En zo deed hij ook in het geval van anderen. Ps. 35: 13, 14. Zo baden velen in het huis van Maria voor de gevangen Petrus. Hand. 12: 12. De ernstige overdenking van de aard en hoedanigheid der verdrukking, en van de persoon, die de verdrukking ondergaat, met opzicht tot Gods eer, het welzijn der kerk en uw eigen bijzonder belang, moeten deze gevallen van buitengewone voorbede bepalen.

Ten vijfde, in het voorbijgaan voeg ik hierbij, dat het niet minder voegzaam en billijk is, nadat de zieke of lijdende gered is, de Heere in de gemeente te doen danken en Hem Zelf mee te verheerlijken voor Zijn goedheid. Hoewel dit hedendaags menigmaal verwaarloosd wordt, door de inkruiping van een onverantwoordelijke, slechte gewoonte. Want wat is er redelijker dan dat zij, die met en over de zodanigen geweest hebben, nu ook gelegenheid bekomen, om zich met en over hen te verblijden! Lukas 17: 17, 18. Overdenk hiertoe de volgende beweegredenen.

- a. Dat dit een bijzonder gebod is van uw Opperhoofd Zelf. Gal. 6: 2. Want dit doende voldoet u aan de wet der liefde, de wet van Christus. Jezus beminde de

Zijnen zodanig, dat Hij er de dood voor onderging. Dus eist Hij in het bijzonder ook van hen dat zij elkaar liefhebben. Zijn medelijden met hen was zonder wederga. Daarom wil Hij ook, dat zij over elkaar met innerlijke ontfermingen aangedaan zullen zijn. Hij droeg de last der zonde, en deszelfs straf en vloek. Dus beveelt Hij ons ook, dat wij elkaars lasten zullen dragen. En dit is de bijzondere reden, waarom zulks *de wet van Christus* genoemd wordt.

b. Dat het voorbeeld van Jezus Zelf, Joh. 13: 15 u daartoe verplicht en aanzet. Hij is met al uw verdrukkingen begaan geweest. Jes. 63: 9. Zo iemand u aantast, acht Hij zichzelf vervolgd. Hand. 9: 4. Hij heeft een allerteerste liefde en medelijden met u; want, die u aanraakt, raakt Zijn oogappel aan. Zach. 2: 8. En wat uw beproevingen en zwakheden aangaat, in deze is Hij ook niet onverschillig. Hebr. 4: 15. Volg uw Hoofd dan, o leden des lichaams! Neem deel in het lief en leed dergenen, aan welke Christus Zich zoveel laat gelegen liggen, opdat u geen versmading doet vallen op degenen, die Christus eren, en opdat u de verdrukkingen niet versmaadt dergenen, aan wie de Meester teer gedenkt.

c. De beproevingen en ellenden van anderen zijn, gelijk ik hier tevoren zeide, tot uw beste geschikt. Uw barmhartige Vader, medelijden hebbende met de overigen, leert hen hun plicht, ten koste van een enig mens. Eist het dan uw mededogen en deelneming niet, als anderen om uwentwil geslagen en verdrukt worden? Col. 1: 24 Zou u dan aan het oogmerk der Voorzienigheid niet beantwoorden, door die plichten en genade te oefenen, om welke in u werkzaam te maken, Gods voorzorg anderen beproeft en bezoekt? Hij legt de roede op uw natuurgenoten en medeleden, opdat Hij u en veel anderen tot de troon zijner genade lokken en brengen mocht.

d. Hetgeen heden het geval van uw broeder is, kan morgen het uwe zijn. Is hij nu door enige ramp bezocht, dezelfde of enige andere, even bezwaarlijk voor u te verdragen, als deze nu voor hem is, kan u hier na te beurt vallen. Gaat hij onder een beproeving gebukt, morgen of wat later kan eenzelfde of dergelijke u vernederen, hoe vast u thans nog meent te staan. Gal. 6: 1. 1 Cor. 10: 12. Weiger hun dan toch die behulpzame hand niet, welke u eerlang zelf van uw broeder mocht nodig hebben. Daar is geen droefheid noch beproeving, welke enig lid van het lichaam overkomt, waartegen een ander zich zeker beveiligd zou kunnen achten.

e. Het is nodig te doen blijken, dat u tot één zelfde lichaam behoort 1 Cor. 12: 26. Col. 3: 12. Hoe kan hij een levend lid gerekend worden, die geen deel neemt in het leed der smartlijdenden, daar de Christelijke toegenegenheid om elkaars lasten te dragen toch voornamelijk de vereniging aanduidt tussen de leden van het Hoofd? Dat harde hart, dat vleselijk eigen zelf en die zorgeloosheid omtrent de beproevingen van anderen, dat bij velen heerst, kan niet anders dan, de blijken van vroomheid en goedheid bezwalken en verdonkeren, voor zover het de overhand heeft, en moet hen, in wie het heerst, zeker onder de ondeugden doen tellen.

Ten zesde. Bedenk verder, dat u elkaar door christelijke samenspreking behoort te stichten, Ef. 4: 29. *Geen vuile reden ga uit uw mond, maar hetgeen, dat goed is tot nuttige stichting; opdat het genade geve dengenen, die het horen,* 1 Thess. 5: 11. *Daarom vertroost elkaar en sticht de een de ander.* In zover als het lichaam uit verscheidene christenen bestaat, zo behoren zij tezamen een stichtelijk en betamelijk onderhoud tot elkaars nut, als verenigde en door Gods voorzienigheid bijeen gebrachte leden, te oefenen. Het is de plicht der samen verbonden leden van wettige genootschappen, onder elkaar te handelen en te spreken van de zaken en belangen van die genootschappen. Medereizigers van de ene plaats naar de ander moeten op deze wijze voor elkaar van nut trachten te zijn. De christenen maken met elkaar een

genootschap en een gemeente van heiligen uit, en zijn reisgenoten met elkaar naar het hemels Sion. Een christelijke samenspreking is dan ook het natuurlijk gevolg van die betrekking.

Dit zal ik wat nader aanwijzen in de volgende zaken.

A. Zulken, die de voorzienigheid in het algemeen bij elkaar voegt, hetzij in een huisgezin, of nabuurschap, zoals zij gewoonlijk met elkaar moeten omgaan, behoren er zich op toe te leggen om nuttig voor elkaar te zijn, en elkaar door hun onderhoud te stichten. Hebr. 3: 13. *Vermaant elkaar alle dagen, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand van u verhard wordt, door de bedrieglijkheid of verleiding der zonde.* De godsdienst moet bij ons in onze betrekkingen, de voornaamste plaats beslaan. En hoewel wij in bijzondere genootschappen geplaatst zijn, moeten wij altoos onze algemene roeping en verwantschap gedenken, als zichtbare leden van Christus' geestelijk lichaam, opdat wij met elkaar omgaan gelijk het de heiligen betaamt.

De meer toevallige ontmoetingen van christenen met elkaar moeten dus verbeterd en tot stichting aangelegd worden. De wet zelf gebiedt in Deut. 6: 7, dat men van de heilige dingen spreken zou, als men met elkaar op de weg wandelde. De Emmaüsgangers waren dus bezig en zagen een gelukkig uitwetsel en gevolg van hun heilig samenspreken, Lukas 24: 14, 15. Daar 's mensen geest een hebbelijke hemelsgezindheid heeft verkregen, zullen de toevalligste ontmoetingen iets van zulk een soort spoedig te weeg brengen tussen verstandige en vrome medechristenen.

De onderlinge bijeenkomsten der christenen bij heilige en geestelijke of gewijde gelegenheden, behoren zeker nuttig aangelegd en gehouden te worden, gelijk op de Sabbat en onder de predicatiën. Dan roept er de dag zelf ons toe. Des Heeren Woord en instellingen leveren ons de stoffen op tot christelijke samensprekingen. Er is een tijd geweest, dat het volk gaande naar, of komende uit het huis des Heeren, zich dus behagelijk bezig hield Ps. 55: 14 en in tussentijd der leerredenen zich of alleen begaf, en tot het gebed en de overdenking afzonderde, of zich tot een christelijk samenspreken bijeen voegde. Maar nu is helaas in deze ook al een groot verval gekomen en mogelijk onder geen volk meer dan onder ons. Ik zie de mensen dikwerf zeer bezig in het spreken met elkaar, nadat de openbare godsdienst reeds begonnen is, en dan moet ik, of met mijn ogen, of met mijn stem het gesprek trachten af te breken, welk gesprek, zo het niet werelds was, zeker bij het begin van de openbare godsdienst zou afgebroken worden. De wereldse gesprekken op onze kerkhoven en in onze kerkportalen strekken tot een ergernis en struikelblok voor de vreemdelingen. Het zal waarschijnlijk uitlopen op verachting en versmading van die plaatsen, waarin God ten hoogste moet verheerlijkt worden. Deze is een gruwzame ontheiliging van des Heeren dag, en een openbare versmading van denzelve en van de heilige instellingen. Dit toont, dat het Evangelie smakeloos voor hen bevonden is, gelijk het tevens een naderende slag voor u aankondigt Neh. 13: 18. Helaas, hoe denkt u dat men prediken moet voor mensen, die zulk een slechte voorbereiding gemaakt hebben om te horen? Hoe zult u na zulke samenspreken zelfs enig nut uit het prediken trekken? Jes. 58: 13, 14. Hoe zullen wij Gods zegen afbidden voor uw arbeid en bestaan, of kunnen hopen van Hem gehoord te zullen worden, als u God Zelve in dezer voege, zo heiligschendende van zijn eigen dag berooft? Ik bid u, om des Heeren wil en om het belang van uw eigen zielen, dat u toch deze uw handelwijze verzaken en hervormen wilt, en u overgeeft of aan afzonderlijke gebeden en overpeinzingen, of tot een onderling omgang gelijk christenen betaamt, als u God niet tergen en noodzaken wilt, dat Hij mij als een afgodisch herder onder u laat, die altoos geen macht heeft, enig nut voor uw ziel te bewerken.

De christenen behoorden hun problemen aan elkaar mee te delen, voor zoveel de

christelijke voorzichtigheid dit wil toelaten, opdat zij elkaar sterken, onderwijzen en stichten mogen. Ps. 66: 16. De wijze Prediker heeft opgemerkt, *dat twee beter zijn dan één, omdat, als de één valt, de ander hem zal trachten op te helpen*. Pred. 4: 10. En gelukkig degenen, die een vriend in nood hebben. Hoe velen kunnen er onderwijs ontvangen in hetgeen zij niet weten, of bevinden dat het scherp der beproeving verstomt, hun hart versterkt, of hun ziel verbeterd wordt door een onderlinge mededeling van gevallen, droefenissen, beproevingen en bevindingen.

B. Vastgestelde bijzondere bijeenkomsten van verscheidene christenen met elkaar, om te bidden en op een Christelijke wijze met elkaar tot onderlinge stichting te spreken, mits er de huisgodsdienst niet bij lijdt, noch zij tot nadeel strekken van de openbare instellingen, kunnen gelijk ze ook in Gods woord gelast zijn, van een zeer goed gebruik zijn ter bevordering van de godsdienst. Hand. 12: 12. Mal. 3: 16. Coloss. 3: 16. Door deze middelen kunnen de christenen in genade, kennis en liefde toenemen en zijn dikwijls tot deze heilige einden onder velen van God gezegend, en men vindt ze gewoonlijk in gemeenten, daar Gods woord begint door te breken, meest allen zo natuurlijk bijeen, als de vogels zich bijeen voegen in de lente. Maar, daar het Evangeliewerk achteruit gaat en verflauwt, daar vervallen zij ook, zijnde hun val verschuldigd óf aan de lautheid en flautheid die langzaam in het godsdienstige insluipt, óf aan de verterende hitte der onderlinge verdeeldheid!

De beweegredenen tot de hier aangedrongen plicht zijn de volgende:

- a. De grote noodzakelijkheid en nuttigheid van deze plicht. Hij is nodig en nuttig tot eer van God, 1 Petrus 2: 9 ten beste van onze broederen, Rom. 14: 19, en voor ons eigen nut, Spr. 11: 25. De tong wordt *onze eer* genoemd omdat zij het werktuig is, waardoor wij God verheerlijken en anderen goed doen. Doet men dit niet, dan maakt men zich schuldig aan het begraven van zijn talenten in de aarde, of aan het verbergen van zijn licht onder een koornmaat.
- b. Het bevorderen of afnemen van de godsdienst gaat hand in hand hiermede gepaard. Als men op de tijden ziet, in welke de godsdienst in haar volle bloei was, zal men bevinden, dat zij die de Heere vreesden, dikwijls tot elkaar spraken en elkaar opbeurden en vermaanden. En waar dit ophoudt, moet de godsdienst ook vervallen. Hetgeen iemand het naast aan het hart ligt, is hem ook het naast in de mond. Als het vuur op de haard brandt klimt de rook de schoorsteen uit. Daar de godsdienst levendig in het hart is, zal zij ook in 's mensen omgang en verkering duidelijk blijken.
- c. In tijden als de zonde de overhand neemt, en Gods wraak ons nadert, is deze plicht een bijzonder gepast middel waarvan allen, die de Heere vezen zich behoren te bedienen, om Gods toorn af te wenden, Mal. 3: 16. Zodanig is de dag en de tijd waarin wij nu leven, als in welchen het onrecht uitgestort wordt als water en de liefde van velen verkoelt. God neemt de pilaren onzer vastigheid weg. Zijn oordelen bezoeken reeds de wereld en zijn mindere slagen zijn de voorlopers van nog grotere.

Ten zevende. Eindelijk, wees altijd gereed om de behoeftige leden onder u bij te staan en om van uw aardse goederen onder de armen naar het vlees wat mee te delen; 1 Joh. 3: 17,18. Want, die het goed der wereld heeft, en zijn broeder ziet gebrek lijden, en zijn hart, zijn ingewanden van ontferming, voor hem toesluit; hoe kan de liefde Gods in de zodanige wonen? *Mijn kinderkens, laat ons niet liefhebben met den woorde, noch met de tong, maar met de daad en de waarheid*. Rom. 12:13. Wij moeten meedelen tot de behoeften der Heiligen, en graag herbergzaam zijn. Het is te

bejammeren, dat veel armen, en in het bijzonder de zwervende bedelaars geen kenmerk dragen van enige vroomheid, en geen blijk geven van hun deel of lidmaatschap aan het lichaam van Christus. Maar zelfs deze hebben toch een recht, om iets van ons te eisen, omdat zij Gods schepselen zijn. En temeer zijn de kerken nog verplicht voor hen zorg te dragen, indien zij uitwendige leden van Christus' lichaam zijn. Gal. 6: 10. *Laat ons goed doen aan allen, maar vooral aan de huisgenoten des geloofs.*

Het heeft de Heere in zijn wijsheid goed gedacht enigen van Zijn leden arm te maken naar de wereld, niet alleen tot hun eigen beproeving, maar ook om hun broeders, die verplicht zijn hen te ondersteunen op de proef te zetten. Deut. 15: 11. *Want de armen zullen nooit ophouden in uw land. Daarom gebied ik u, uw hand wijd open te doen, voor uw broeder, de armen en nooddriftigen, in het land.* Zie ook Matth. 26: 11. Deze plicht breng ik tot de volgende vijf bijzonderheden:

a. Neem, als u er gelegenheid toe hebt, de juiste tijd waar om de behoeftige leden van uw kerken enige onderstand of troost toe te voegen. Lev. 25:35. *En als uw broeder zal verarmd zijn en in gebrek vervallen is, onder u, dan zult gij hem helpen en ondersteunen, ja, al is hij een vreemdeling, of een reiziger, opdat hij onder u mag leven.* Gelijk het bewaren van een struikelend mens, van het vallen, veel overeenkomst heeft met het ophelpen van iemand, die reeds gevallen is, zo heeft het redden van één die op het punt staat in armoede te geraken, veel overeenkomst met de vertroosting en ondersteuning onder zulken. En deze plicht acht ik bedoeld te zijn in Lukas 6: 35. *Hebt uw vijanden lief, en doet goed, en leent graag, zonder iets weer te hopen.* Werd deze plicht meer betracht, wij zouden minder armen hebben, dan tegenwoordig.

b. Wees overvloedig in uw bijzondere uitdelingen omtrent de armen aan uw huizen, of anderszins, naardat zich de gelegenheid voordoet. Matth. 6: 13. Hebr. 13: 16. *Vergeet de weldadigheid en mededeelzaamheid niet, want aan zulke offeranden heeft God een welbehagen.* Ons komen zeer dikwijls gelegenheden van deze aard tot onze beproeving voor, om te weten welke stedehouders wij van het goede dezes levens zijn, die de voorzienigheid in onze hand gesteld heeft. Het was Jobs vertroosting in zijn armoede, dat hij in zijn rijkdom en voorspoed van zijn goederen ook de armen had medege deeld. Zie Job 31: 19, enz

c. Geef in gemoede, blijde en mild in de Sabbatsverzamelingen der aalmoezen, welke door de kerken worden uitgedeeld. God heeft deze ingesteld en onze Heere Jezus Christus heeft de kerkdienaren verordend, zorg te dragen voor de armen zijner gemeente Hand. 6: 1-3. En hetgeen deze hiertoe moeten uitgeven, dient door de collecten in de kerken bij één verzameld te worden. 1 Cor. 16: 2. *Laat elk op de eersten dag der week iets bij hem in voorraad wegleggen, naarmate God hem gezegend heeft, opdat er wat verzameld zij, als ik kome.* Zo spreekt Paulus. Zo is deze Sabbatsinzameling niet aan te merken, als een zaak of bezigheid van enkel mode of fatsoen, maar als een Goddelijke instelling in de kerken, waartoe elk iets bij te brengen heeft naarmate men van God gezegend is. Dit moet men voor de Heere verplicht achten.

d. Wees nooit ontevreden over buitengewone bedelingen tot ondersteuning niet slechts van andere vergaderingen, maar ook van andere kerken, welken u nooit zag en mogelijk nooit van aangezicht zien of kennen zult. Rom. 15: 26. Zo had het die van Macedonië en Achaje behaagd, zekere inzameling te doen voor de heiligen, die te Jeruzalem woonden. Dit is een plicht van de gemeenschap der heiligen; want al de kerken en vergaderingen der heiligen in de wereld, maken maar één lichaam van Christus uit en zij die het verst zelfs van u afgescheiden zijn, zijn uw broeders. Waarom zou iemand zich dan belangeloos omtrent hen houden, of denken dat hij met

hun ellende of behoeften niets te doen had!

e. Wees ook gereed, om wat van uw goederen te schicken tot godsdienstige einden, ter bevordering van het goede van het ganse lichaam; dat is, de gehele christenkerk Spr. 3: 9. Er zijn verscheiden gelegenheden voor de mensen om hun geld tot Godvruchtige gebruiken aan te leggen, wat zij bij gebrek van behoorlijke overweging niet zelden al murmurerende doen. Want als het u geschonken wordt, uw gelden aan te leggen tot eer van God, ten beste van de zielen van uw medemensen en ten goede van uw eigen gemeente, dan moet u dit aanmerken als een bijzondere plicht van de gemeenschap der heiligen, en als een gelegenheid om het tot een edel einde aan te leggen.

Elk moet in geweten bij zichzelf bepalen, wat hij kan en moet geven; maar hier is de algemene regel, dat men behoort te geven naarmate van de nood en de behoeften van zijn broeders en naar zijn eigen vermogen en bekwaamheid Rom. 12: 13. 1 Cor. 16: 2. Ik zeg dat elk heeft te letten op de nood en de behoeften zijner medebroeders. Want iets kan te weinig voor sommigen, en meer dan genoeg voor anderen zijn, wier behoefte niet zo groot is. En behalve het letten op de nood, moet men ook zien of de armen wel leven in overeenkomst met hun toestand. Want noch de godsdienst, noch de rede eist van ons, dat wij hen in moedwillige ledigheid en ijdelheid koesteren, of hen lekker en rijker doen leven, dan hun toestand vordert, 2 Thess. 3: 10, 11.

Ook heeft men hier op zijn eigen vermogen en bekwaamheid te letten. Wat iemand geeft, moet zijn eigen, en niet eens anders goed zijn; want God haat de roof, die men ten brandoffer gebruikt. Van hem, wie God veel gegeven heeft, wordt ook veel geëist; die weinig hebben, kunnen ook weinig geven. Onze eigen bekrompen toestand ontslaat ons echter niet geheel van deze plicht. Het penningske der weduwe maakte een vereiste, en Gode aangename gift uit. Elk onzer is verplicht te arbeiden, opdat hij iets heeft, om de armen mede te delen Ef. 4: 28, *Die gestolen heeft, stele niet meer, maar arbeide liever, werkende dat goed is met de handen, opdat hij heeft mede te delen dengene die nood heeft.* En ieder onzer moet doen wat er in zijn macht is te verrichten, Hand. 3: 6.

De beweegredenen hiertoe zijn:

Ten eerste, te overdenken, dat Jezus onze Heere het geschonkene aan Zijn arme leden aanmerkt, als aan Hemzelf gegeven en als iets, waarvan Hij loffelijke melding maken en vergelding doen zal in de grootste aller dagen Matth. 25: 35, 36. *Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven. Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven. Ik was een, vreemdeling, en gij hebt Mij geherbergd. Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed. Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht. Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen.*

Christus Zelf woont ook in Zijn arme leden, die zijn beeld dragen en met Hem verenigd zijn. En zouden dan hun andere medeleden geen acht op hen slaan, als zodanigen, door hun noden te vervullen? Wij behoeven met ons allen en met al wat wij hebben maar tot Hem te gaan, als Hij ons roept. Soms eist Hij dit van ons door gestrenge vervolgers, en dan moeten wij alles, op zijn roeping om Zijnentwil ook ten eerste opgeven en verzaken. Soms doet Hij dit door zijn behoeftige leden. En dan moeten wij ook alles aan Hem overgeven, want die het aan deze geeft, leent het den Heere.

Ten tweede, wij zijn geen volstreckte meesters van onze goederen, maar alleen stehouders en rentmeesters die wegens de besturing, aan onze Heere verantwoording moeten doen. Gods kerk is Zijn huisgezin. En Christus heeft bij verbond de behoeften van dit leven aan de Zijnen toegezegd en verzekerd. *Het*

brood zal aan deze gegeven worden, en hun wateren zullen zeker zijn, Jes. 33: 16. Hij heeft alleen het deel der arme leden in de handen van anderen gesteld, om het uit te delen, maar dat de nood het eist, en zij in hun vermogen hebben Lukas 16: 10-12. Daarom zouden wij ontrouwe rentmeesters zijn als wij niet uitdeelden naar de behoeften der heiligen.

Ten derde, zij zijn medeleden van hetzelfde lichaam met u en mede erfgenamen van dezelfde erfenis Gal. 6:10. *Zo dan terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs.* De geestelijke betrekking, welke er tussen ons en hen is, eist dit van ons, als een schuld der liefde. Hebben wij niet allen één Vader, en één oudste Broeder en één zelfde Geest, die ons aan ons enig Opperhoofd verbindt, alsook één enige eeuwige erfenis, waartoe al de leden, zonder aanzien van personen, worden toege laten? Onderstel nu eens, dat er verscheidene mensen met elkaar naar een ver afgelegene en vreemd gewest reisden om met elkaar een rijke erfenis te delen, zouden dan degenen, die geld in overvloed hadden, zulken niet willen ondersteunen die op hun reis tekort kwamen? Immers ja. Nu, zo moeten wij doen ten aanzien der arme heiligen.

Ten vierde. Het strekt zeer tot Gods eer, tot roem en aanzien van het Evangelie en van Gods kerk, als wij in deze plicht tonen niet nauwhartig te zijn. Elk genootschap erkent haar verplichting om de behoeften van haar leden te vervullen. Zou dan de gemeenschap der heiligen daarin niet zeer voorbeeldig zijn! Aanmerkt dat de allernauwste banden hen onder elkaar verenigen. Volgens de uitspraak van onze eigen Heere *is het zaliger te geven dan te ontvangen.* Hand. 20: 35. En daarin doen wij op een bijzondere wijze onze gelijkheid met onze Meester zien; Lukas 6: 35, 36. O, mochten wij Hem dan eer aandoen met onze goederen, daar Hij, om onzentwil gans arm geworden is, opdat wij rijk zouden worden door Hem, 2 Cor. 8: 9.

Ten vijfde, is aan deze plicht, als men hem maar behoorlijk betracht, een rijk genadeloon vastgehecht. Deze betrachtting is de beste manier om ons en de onzen te ondersteunen en door te helpen. Spr. 28: 27. *Die de armen geeft, zal nooit gebrek hebben.* Alles, wat wij hebben, is aan veel toevallen en wisselingen onderhevig. Maar als wij het voor God uitleggen, is het veiliger, dan dat wij bewaren, wat Hij van ons eist. Pred. 11: 1. *Werp uw brood uit op het water, want u zult het vinden na vele dagen.* Hetgeen dus uitgezet wordt, brengt veel intrest op aan de gever. Spr. 3: 9, 10. *Vereert de Heere van uw goed en van de eerstelingen van al uw inkomsten. Zo zullen uw schuren met overvloed vervuld worden; en uw perskuipen van most overlopen.* Salomo heeft de vervulling hiervan ook opgemerkt, in Spr. 11: 24. *Daar is één die uitstrooit, en toch toeneemt.* Want, al verdienen onze goede werken noch tijdelijke, noch eeuwige vergelding van heerlijkheid, zo zal nochtans het eeuwige loon gericht zijn, naarmate onze werken bevonden zijn. En het is een eeuwige waarheid dat hij, die spaarzaamlijk zaait, ook spaarzaamlijk maaien zal; maar die rijkelijk zaait, zal ook rijkelijk in zegening maaien.

IV. De toelating tot des Heeren tafel, is een zaak van het grootste belang en de hoogste aangelegenheid, daarom behoort deze met plechtige ernst en de uiterste zorgvuldigheid te geschieden.

Wie bedenkt, dat wij door één brood te zijn ons zelf verklaren, tot hetzelfde lichaam van Christus te behoren, die moet noodwendig ook zien de grote noodzakelijkheid, om

op onzen voet te letten als wij dien heiligen grond betreden. En, als men bedenkt, dat de kerk een gemeenschap is van heilige belijders, waarvan Christus het Hoofd is, dan is het nodig, wel toe te zien, wie men daar als volslagen leden van dat zichtbare lichaam toelaat.

En hier is het duidelijk:

A. Dat er geen algemene en vermengde toelating tot de tafel des Heeren behoort plaats te hebben, gelijk sommigen beweren. Dit strijdt niet slechts met des Heeren algemeen bevel in Matth. 7: 6. *Geeft het heilige de honden niet*; maar ook strijdt dit met de natuur, het einde en het gebruik van deze heilige instelling. Deze is een onderscheidend teken, welk een kennelijk verschil stelt tussen een gemeenschap van heiligen, en tussen een gemeenschap van zondaren. Daarom kan die toelating niet aan beiden gemeenschappelijk zijn. Of zou men het onderpand van Christus' leden toedelen aan degenen, die het kenmerk van de Satan op hun voorhoofden dragen? Of zal men hen voor leden van Christus' lichaam verklaren, die volgens de overtuiging der kerk zelf, behoren tot de wereld die in het boze ligt?

B. De toelating tot des Heeren tafel is een daad van het kerkbestuur en een zaak van de kerkelijke macht. Want als de kerk een lichaam of genootschap op zichzelf is, en des Heeren tafel het zonderling voorrecht van dat lichaam, dan kan er geen wettige toelating daarbij plaats hebben, dan door het kerkelijk gezag. Want, welk genootschap is er, waarin iemand zonder een acte van haar regerend gedeelte, toegelaten of tot een lid aangenomen wordt? Onze Heere heeft ook regeerders en bestuurders over zijn kerk gesteld, 1 Cor. 12: 28, die de macht hebben, ten avondmaal toe te laten, of er van af te weren. Matth. 7: 6. En dit behoort niet alleen aan de predikant, maar aan de gehele kerkenraad, de leraars namelijk en de ouderlingen. Want de sleutelen der regering, aan welke de toelating behoort, zijn niet aan één enkel persoon, maar aan het lichaam der kerkregering geschonken, 2 Cor. 2: 6.

C. Er behoort een ware beproeving plaats te hebben van degenen, die tot des Heeren tafel toegelaten worden, opdat men weten moge, of zij, die naar deze toelating staan, daartoe bevoegd zijn of niet, volgens de wetten van Christus' zichtbaar koninkrijk, opdat er geen zodanigen mogen ingebracht worden, die een smet en blaam op het genootschap brengen, en haar onteren en bederven, in plaats van die te stichten. Dit vloeit ook voort uit de natuur der kerk, die een afgezonderd lichaam en een gemeente van heiligen is. Want elkeen, zonder onderscheid van personen tot des Heeren tafel toe te laten is alsof men de deuren van het heiligdom openzet, opdat elk, die wilde, daar maar mocht ingaan. Het is waar, omdat God alleen het hart kent, kunnen er ongetwijfeld zowel huichelaars en ondeugenden ingeleid worden, als eerlijke en oprechte christenen, omdat de bokken van de duivel wel kunnen inkomen onder de gelijkenis van Christus' schapen. Maar alleen het uitwendige is slechts beloofd waarover de kerk kan oordelen; al het andere en verborgene is aan Gods oordeel overgelaten.

D. De ganse zaak is ook van het grootste gewicht en het hoogste belang, en dat wel:

a. Voor degenen die toelaten, die der deurbewaarders van des Heeren huis zijn en goed moeten toezien, wie zij tot des Heeren tafel toelaten, opdat deze niet ontheiligd wordt door hun schuld. Er zijn twee vereisten, die iemand recht geven voor de kerk, om tot deze heiligen dis te naderen.

Ten eerste een voegzame mate van kennis, zonder welke de mens niet in staat

is, zichzelf behoorlijk te onderzoeken en des Heeren lichaam wel te onderkennen. 1 Cor. 11: 28, 29. Terwijl zij die dit missen tevens verklaard worden, niet tot des Heeren volk te behoren, Jes. 27: 11. Een volk zonder verstand, over hetwelk deszelfs Maker zich niet ontfermen, noch aan wie hun Formeerder enige genade bewijzen zal. De leraar, wiens ambt in 't onderwijzen bestaat, is de bevoegde, hoewel misschien niet de enige rechter in deze.

Ten tweede, een onbesproken leven, dat niet ergerlijk noch goddeloos is. Matth. 7:6. Openbare ondeugenden en onheiligen, kunnen hier niet als bevoegde gasten aanzitten. De leraars en ouderlingen, die ambtshalve opzieners van de zeden des volks zijn, moeten dit vooraf onderzoeken. En elk, die dit behoorlijk overdenkt, zal zulks als een allergewichtigst werk bevinden.

b. Ten andere is het van belang voor de kerk in haar geheel en elk lid in 't bijzonder; dat hij deel heeft aan de grootste voorrechten der kerk. Het is een ieders plicht, alles te doen wat in zijn vermogen is, opdat Gods instelling niet ontheiligd worde en de gemeenschap der heiligen, die één brood uitmaakt, geen nadeel ontvange, door er zulken in te brengen, die het besmetten en onteren zouden. Men heeft te waken, om geen deelgenoot te worden aan eens anders zonden. 1 Cor. 5: 6, 7. *Uw roem is niet goed. Weet gij niet dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt? Zuivert dan de oude zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus.*

Tegenwerping. *Maar wat kunnen bijzondere christenen hierin doen en wat moeten zij er tegen in het werk stellen?*

Antwoord.

Als het geval of de ergernis der partij zodanig is, dat hij zich door zijn gedrag de toelating onwaardig gemaakt heeft, en hij door een bijzondere afrading daarvan zich niet laat terug houden, hetzij dat de partij te hardnekkig of de ergernis te openbaar is, dan behoort men zulken door de kerkdienaren de tafel te doen ontzeggen. Math. 18: 15. Als men dit niet doet, deelt men in zijn schuld. Doet men dit wel, dan kwijt men zich van zijn geweten en bevrijdt men zich, al deden de kerkdienaren hun plicht in deze niet. Dan kan men met een goed gemoed voor zichzelf ter tafel naderen.

c. Ten derde is het van belang voor de partij zelf. Het is het opnemen van een uitwendig openbaar onderpand van de gemeenschap der heiligen, en een plechtige verklaring dat men één lichaam is met de leden van Christus. Dit is zeker van groot gewicht voor elk, die de plechtigheid en ontzaglijkheid van dit bedrijf behoorlijk inziet en overweegt. Onkundig, onbedachtzaam en haastig, zonder behoorlijke voorbereiding hiertoe over te gaan, is een ijdel gebruiken van Gods naam. Daarom moeten zij, die bevoegd zijn, anderen tot des Heeren tafel toe te laten of af te weren, zeer behoedzaam en gemoedelijk te werk gaan, eer zij hen in dit gewichtig stuk voor God bekwaam keuren. Ook moeten alle avondmaalhouders belang nemen, om daarin toe te zien, naarmate hun gelegenheid het toelaat. Elk, die hierin bezig is, moet het gewicht der zaak zelf wel in acht nemen.

Zij, die hiertoe eenmaal ordelijk zijn toegelaten, kunnen in het vervolg bij iedere gelegenheid, hun voorrecht in deze gebruiken, mits zij zich van een openbaar ergerlijk leven onthouden hebben.

En wat hen belangt, die nog niet zijn toegelaten, die behoren er bijtijds hun werk van te maken, zich daartoe te bekwamen, ten einde er geen haast en overijling bij hun toelating plaats moge hebben.

Ik heb menigmaal geklaagd, dat sommigen nooit enige begeerte tot deze toelating

betuigen, dan als er maar zeer weinig tijd voor hen en voor ons overgelaten is, om dit gewichtige stuk, tevoren betamelijk te overdenken. Ik heb meermalen getracht dit te voorkomen, door enige weken tevoren daartoe vast te bepalen ter voorbereiding. Maar het is ten aanzien van sommigen nog altijd tevergeefs geweest. Het was te wensen, dat er om dit te voorkomen, in 't vervolg een krachtiger middel mocht uitgedacht en in het werk gesteld worden. Is het niet ten hoogste redelijk, dat zij, wier ambt het is, in deze stipt toe te zien, eerst over de kennis en wandel dergenen, die zij daartoe zouden toelaten moesten kunnen oordelen? En waarom zou het volk zo verwaand en laatdunkend bij zichzelf zijn, dat het geen behoorlijke tijd tot zulk een onderzoek zou willen toestaan?

Laten zij allen daartoe overwegen:

- ? Dat de eer van Christus in deze zaak betrokken is, en dat wij behoren te zorgen, dat niet van ons gezegd mag worden: *de Naam des Heeren wordt om uwentwil onder de heidenen gelasterd*. Rom. 2: 24. De schone en welvoegende orde van Gods huis, behoort om zijnentwil, behoedzaam waargenomen te worden.
- ? Deze heilige instelling zou in gevaar komen van ontheiligd te worden, en al de deelgenoten zouden gevaar lopen zich hieraan schuldig te maken. Zij, die de ondeugden toelaten, brengen, zo zij hierin achteloos zijn te werk gegaan, een schuld op zichzelf. Ezech. 44: 7: *Dewijl gijlieden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van hart, en onbesnedenen van vlees, om in Mijn heiligdom te zijn, om dat te ontheiligen, te weten Mijn Huis; als gij Mijn brood, het vet en het bloed offerde en zij Mijn verbond verbroken, nevens al uw gruwelen*. De ganse kerk zelf deelt in deze, als zij haar plicht niet betracht.
- ? De kerk loopt tevens gevaar besmet te worden. Zij moet toezien, dat niet enigen wortel van bitterheid opwaarts spruitende, haar beroert of besmet. Enig ongeheiligd zuurdeeg hierin gebracht, zou in staat zijn, welhaast de ganse klomp van het deeg te verzuren en te doen gisten. De partij, die dus onverantwoordelijk zich indringt, loopt in een allerverschrikkelijkst gevaar. 1 Cor. 11: 29. *Want die onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren*.
- ? Eindelijk; het heil- en verbondsteken van des Heeren hoogwaardig avondmaal, is ten hoogste te eren en te roemen, en de deelgenoten aan hetzelfde behoren overeenkomstig hun karakter en voorrecht te leven. Laten al degenen, die tot de jaren van onderscheid gekomen zijn, dit heerlijk voorrecht toch betamelijk waarderen; en zich altoos in de vreze van God allereerbiedigst voorbereiden, eer zij er deel aan nemen. En zij moeten noodwendig zeer onder veroordeling liggen, of zeer ongevoelige en onttere mensen zijn, die zonder veel aandoening, tijden achtereen zonder deze instelling leven.
- ? Laten zij, die deelgenoten van des Heeren tafel zijn, aan hun kenteken denken, als openbaar verklaarde en zichtbare leden van Christus' lichaam, en voor God, hun Heere, en omtrent elkaar wandelen en verkeren als zulken, die zich aan de Heere toegewijd hebben, en met elkaar in kerkelijke gemeenschap leven.

Aldus heb ik u getoond, waarin een genootschap van heilige belijders en waardige avondmaalhouders bestaat en welke verplichtingen er op hen liggen, uit hoofde van deze hun kerkelijke gemeenschap.

Einde

3. CHRISTUS, DE GAVE VAN DE VADER AAN ZIJN UITVERKOREN VOLK.

Ziet, Ik heb Hem tot een Getuige der volken gegeven, een Vorst en Gebieder der volken. Jesaja 55:4.

In het eerste vers van het hoofdstuk is er een ruim aanbod van genade en een hartelijke uitnodiging aan allen om van de zegeningen der zaligheid gebruik te maken. In het tweede en derde vers bestraft de Heere de zondaren over hun versmading van dit aanbod en najagen van andere dingen. Vervolgens wordt de uitnodiging zelf weer hernieuwd en ondersteund door zeer belangrijke motieven. In dit alles toont de Heere een bijzondere betrekking op de heidenen, die toen nog vreemdelingen waren van de verbonden der belofte.

In de tekst is er een opmerkenswaardige reden van bemoediging voor zondaren om tot Christus te komen. Het doel daarvan is, om hen te bemoedigen regelrecht tot Hem te komen. Het is alsof God zou gezegd hebben: *Waarom bent u bang om te komen? Zie, Ik heb Hem juist voor dat doel gegeven, tot een Getuige der volken, een Vorst en Gebieder der volken.*

Hieruit kunt u opmaken dat Hij een volk moet hebben dat in Hem gelooft als een Getuige der volken, Hem volgt als een Vorst en Hem gehoorzaamt als een Gebieder. Stelde ooit een vorst een kapitein aan zonder het doel dat hij een deel soldaten onder zich zou hebben? In de tekst hebben wij een verklaring van hetgeen God de Vader gedaan heeft voor arme zondaren.

Omdat het een ongeëvenaarde daad is, wordt zij ingevoerd met een woord dat aandacht en bewondering vraagt: *Zie, Ik heb Hem gegeven.* Hij heeft een Gave gegeven aan zondaren, een Gave die in al hun behoeften kan voorzien.

1. Overdenk de Gever van die gave: *Ik*, dat is, *de Vader*, de Uitdenker en Oorsprong van de zaligheid van zondaars. Niemand anders had de kracht om deze Gave te geven. Deze Gave behoort dan ook met het oog op die grote Gever met alle verschuldigde eerbied en dankbaarheid te worden ontvangen.
2. Overdenk de Gave: *Hem*, dat is, Christus, van wie David een type of afschaduwing was. "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Dit is een Gave die past bij de grootheid van de Gever. Hij geeft als een Koning, ja als de Koning der koningen; want Zijn Gave is onuitsprekelijk en oneindig groot.
3. Let op de overdracht van deze edele Gave: *Ik heb Hem gegeven.* Ik heb Hem om niet geschonken. Dit is overeenkomstig het Verbond der genade. Hij werd niet geschonken tegen Zijn wil in; ook Hij gaf Zichzelf. De Vader bestemde Hem vrijwillig tot het werk en Christus nam dit blijmoedig aan: *Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het binnenste Mijns ingewands.* Psalm 40: 8 en 9.
4. Overweeg het doel van deze Gave. Met welk doel gaf de Vader Christus? Wel, het was om in de noden van het volk te voorzien, zowel van de Joden als van de heidenen. Maar hier schijnen in het bijzonder de heidenen bedoeld te worden, vers 5: *Ziet, Gij zult een volk roepen, dat Gij niet kende, en het volk dat Gij niet kende, zal tot u lopen, om des HEEREN uws Gods wil, en om des Heiligen Israëls wil,*

want Hij heeft u verheerlijkt. Welke soort mensen zij waren, kan ten dele geleerd worden uit werk waartoe waarvoor Christus is geschonken. Hij is geschonken:

- (a.) Tot een *Getuige* om van de Waarheid te getuigen en om de gedachten en de wil van God jegens Zijn volk te openbaren. Johannes 18: 37: "Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik der waarheid getuigenis geven zou. Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem". Hieruit vloeit voort, dat zij een onwetend volk zijn, dat noch God, noch de verborgenheid der zaligheid kent. Het is een volk dat hun kennis door Adams val verloren heeft. Het is een ongelovig volk dat niet in God wil geloven, tenzij Hij bewijst wat Hij door Zijn getuigen zegt.
- (b.) Tot een *Vorst* om hen voor te gaan als een Leidsman en Kapitein, zoals het woord betekent. Dat houdt in dat het een volk is dat problemen heeft om Hem te volgen; dat de weg niet kent en dus een Voorganger nodig heeft.
- (c.) Tot een *Gebieder* om wetten en regels aan hen bekend te maken om die te gehoorzamen. Dit geeft te kennen dat zij een weerspanning volk zijn, dat iemand nodig heeft om hen te leiden.
- (d.) Er is een *ziet* aan de tekst voorafgegaan. Dit dient de aandacht en bewondering op te wekken. Laat ons dan overwegen en verwonderd zijn hoe goedgunstig en gepast de Heere voor ons heeft gezorgd.

Wij vinden deze leerstelling in dit vers:

Dat het geven van Christus door de Vader tot een Getuige, Vorst en Gebieder van zondaren, een zaak is, die met de ernstigste overweging en grootste bewondering overdacht moet worden.

In het verhandelen van dit onderwerp zullen wij, met de hulp van God, trachten aan te tonen:

1. Enkele bijzondere stappen in Gods edele Gave van Christus.
2. Waarom deze Gave zó opmerkelijk is.
3. Wat wij mogen zien in des Vaders schenking van deze Gave.
4. Om dan met een toepasselijk gebruik te besluiten.

Wij moeten dan aantonen:

1. Enkele bijzondere stappen in Gods edele Gave van Christus.

- (a.) Met betrekking tot de bestemming van deze Gave: God gaf Hem van vóór de grondlegging der wereld. De Heere bestemde Hem *tot een Getuige, Vorst en Gebieder der volken*. Van alle eeuwigheid heeft God voorgenomen veel mensen tot de heerlijkheid te brengen. Daarom bestemde Hij Hem toen tot hun Overste. Wat in de tijd wordt gedaan, is slechts de uitvoering van de eeuwige raadsbesluiten. Eeuwig leven werd ons in Christus Jezus beloofd, voordat de wereld een begin kreeg, Titus 1:2.
- (b.) God gaf Hem in de morgen van de tijd, bij de eerste belofte: "En Ik zal vijandschap zetten, tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; datzelve zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen". Toen Adam viel en zijn ganse nageslacht in een verloren staat bracht, toen beloofde God deze edele Gave, om te herstellen wat Adam verloren had en ons terug te geven wat hij weggenomen had.
- (c.) In de volheid des tijds gaf God Hem, toen Hij in de dadelijkheid deze Gave openbaarde. Toen het Woord vlees werd en onder ons woonde. "Wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een

vrouw, geworden onder de wet". Toen werd die grote Gave gezien, die Mozes en de profeten hadden voorgezegd, afgeschaduwd door de wet en waarnaar het volk van God met grote verwachting uitzag. Hij kwam in een tijd, waarin de wereld in een diepe geestelijke duisternis lag. De kennis van de ware God was bijna totaal vernietigd onder de heidenen. Zij kenden de ware God niet en de ware godsdienst was onder de Joden vreselijk bedorven. De weinigen die overbleven, waren belast met de afmattende ceremonieën, die de mensen die zich daartoe begaven, niet konden rechtvaardigen. Daarom zagen ze uit naar de genade, die aan hun vaders was beloofd.

- (d.) God gaf deze Gave in de dagen, toen het Evangelie ongehinderd aan alle volkeren gepredikt werd. Toen en vanaf die tijd was het dat Christus Zijn standaard in de wereld verhief om allen, die onder Zijn vaandel wilden strijden, zonder onderscheid te ontvangen. Dus gaf God Hem met betrekking tot het vrije aanbod: "Het is de Gave Gods". Johannes 4: 10.
- (e.) Hij geeft Hem in het bijzonder aan iedere uitverkoren ziel in de tijd der minne, op de dag van het huwelijk. O, dat is die gezegende tijd van de gelovige, waarin zij met de Zoon van God ondertrouwen, Zijn Woord geloven en zich aan Zijn leiding overgeven. Zij ontvangen aldus de onuitsprekelijke Gave Gods. En dit is voorwaar een allesovertreffende genade! Wie ook maar deze dierbare Gave door het geloof ontvangt, zal Hem wederom ontvangen op de huwelijksdag, dat is, wanneer de tijd zal zijn voorbijgegaan. Dan zal het gezegd worden: "Laat ons blijde zijn en vreugde bedrijven en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en Zijn vrouw heeft zichzelf bereid." Openbaring 19: 7.

2. Laat ons ten tweede nagaan waarom deze Gave zó opmerkenswaardig is.

- (a.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de hand waaruit deze Gave kwam. Het was de hand van de Vader die Christus gaf. *Hij heeft zelfs Zijn eigen Zoon niet gespaard, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven*, Romeinen 8: 32. Indien een gift waardevol is om reden van de gever, dan is Christus de waardevolste Gift, aangezien Hij van de Vader is gegeven. Hij die Christus veracht, versmaadt óók de Vader. De stadsschrijver van Efeze veronderstelde dat iedereen toch wist dat de Efeziërs ijverig waren voor het beeld van Diana, omdat verondersteld werd dat het uit de hemel was gevallen, Handelingen 19:35. Tienduizend maal meer reden hebben wij om onze Heere Jezus zeer hoog te schatten, omdat wij de onfeilbaarste bewijzen hebben dat Hij van God, de Vader der barmhartigheden, kwam: "Mijn Vader geeft u dat ware Brood uit den hemel". Johannes 6: 32.
- (b.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de personen aan wie deze Gave gegeven wordt. Wie zijn zij? Zij zijn mensen en geen engelen; zondaren en geen heiligen. "Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren", Romeinen 5: 8. "Christus is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven", Romeinen 5: 6. Mensen die giften geven, geven ze doorgaans aan hun vrienden, maar God gaf Zijn onuitsprekelijke Gave aan Zijn vijanden. Mensen geven aan de rijken, maar God gaf aan de armen. Hij gaf deze Gave aan hen, die de gaven, die hun geschonken waren bij de schepping, misbruikt hadden. O, laat ons hierbij stilstaan en zeggen: "Ziet, hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk, dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent". 1 Johannes 3: 1.
- (c.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de geschiktheid ervan. God gaf niet alleen Zijn Zoon, maar Hij gaf Hem op de juiste tijd. Zoals het was met Abraham,

voor wie God een lam ten brandoffer had voorzien in de plaats van zijn enige zoon Izak, die alreeds op het altaar gebonden was. Alzo was het ook met de zondaar, wanneer zijn hals op het blok lag, wanneer de Goddelijke rechtvaardigheid een stevig houvast aan hem had en op het punt stond hem de genadeslag te geven, toen voorzag God Jezus ten brandoffer in onze plaats. O, welk een verrassing én een vertroosting was eertijds de belofte van Hem voor de arme Adam! O, hoe welkom behoorde ons dit getrouwe woord, hetwelk aller aanneming waardig is, te zijn, dat God zelfs Zijn eigen Zoon gezonden heeft om te zoeken en zalig te maken wat verloren was!

- (d.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de gepastheid ervan. Ongepaste giften worden niet hoog gewaardeerd. Wat zou het voor een mens betekenen, die van honger zal sterven, indien hem een buidel met goud zou gegeven worden? Wat zou het betekenen voor een mens, die op het punt staat te sterven aan een ongeneeslijke ziekte, indien u hem veel voedsel zou voorzetten? Zulke ongepaste giften kunnen deze mensen niet baten. Maar Christus is, op welke wijze dan ook, gepast voor de toestand van een zondaar: "Waarom Hij ook volkomen kan zaligmaken, degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden", Hebréeën 7: 25. "Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozelen, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden". De balsem van Zijn bloed beantwoordt nauwkeurig aan onze wonden in diepte en grootte. Het reinigt uw geweten van dode werken, om de levende God te dienen. Uit dit oogmerk heeft de oneindige Wijsheid deze Gave uitgedacht, en iedere zondaar, wiens ogen worden geopend, ziet terstond Zijn gepastheid: "Want Christus is de Kracht Gods, en de Wijsheid Gods", 1 Korinthe 1: 24.
- (e.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de noodzakelijkheid ervan. Handelingen 4: 12: "En de zaligheid is in geen Ander; want er is ook onder de hemel geen andere Naam, die onder de mensen gegeven is door Welke wij moeten zalig worden". Wat zou de wereld zonder Christus anders geweest zijn dan een kerker van duisternis, een afgrond van afschuw, een gevangenis van ellende en wanhoop? Al hadden wij alleen maar Gods donder op de Sinaï gehoord en niet het kermen van God op Calvarie, dan hadden wij de rotsen doen splijten en de heuvelen doen weergalmen van ons wanhopig schreeuwen. Geen mens, geen engel was in staat om ons te helpen. Niets dan het bloed van God kon voor onze schuld boeten.
- (f.) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de grootheid ervan. Het is een Gave, wiens gelijke in de hemel en op de aarde niet is aan te treffen: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft". De zaligheid is groot, maar de Zaligmaker, de Persoon, die deze zaligheid uitgewerkt heeft, is groter. Vele rijke en gezegende giften geeft God aan Zijn volk, maar zij zijn slechts klein in vergelijking met deze grote Gave, want tezamen geeft Hij ons daarmee alle dingen om niet. Toen God besloot om Zijn goedheid, wijsheid, kracht en milddadigheid te openbaren en mee te delen, schiep Hij een wereld uit het niet. Maar toen Hij besloot om Zijn liefde te openbaren en om al Zijn heerlijkheid ten toon te spreiden, gaf Hij ons dat te aanschouwen in het gezicht en de Persoon van Jezus. De sabbat werd vastgesteld om God de lof toe te brengen van het scheppingswerk. Maar behalve dit is de eeuwigheid bestemd om God te loven voor de rijkdommen Zijner genade en heerlijkheid in Christus Jezus.
- (g.) Deze Gave is opmerkingswaardig vanwege de vrijheid ervan. Christus is een Gave, Die men ongehinderd mag aannemen. Er bevindt zich een hoeveelheid

wonderen in de vrijheid van die gave. Daar kunnen wij maar ten dele kennis van nemen.

Deze Gave wordt gegeven:

- (1) Aan degenen die het niet verdiend hebben. Wij zijn niet waardig iets goeds uit de hand des Heeren te ontvangen, veel minder het hoogste Goed. Wij kunnen door verdienste geen aanspraak maken op één druppeltje water, veel minder op Christus en Zijn genade. Christus kan ons geen onrecht doen, wat Hij ons ook onthoudt.
- (2) Deze Gave wordt geschonken aan degenen die de dood en verdoemenis verdiend hebben, die terecht onder de vloek van het eerste Verbond lagen en wiens gebreken hen in de hel zouden hebben doen zinken.
- (3) Ja, deze Gave wordt gegeven aan hen, die deze niet zochten: "Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die naar Mij niet zochten; tot het volk, dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gesproken: Ziet, hier ben Ik, ziet hier ben Ik". Christus kan van Zijn ganse volk Getuigen: "Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren." De Vader dringt deze Gave van Zijn Zoon bij arme zondaren aan, zelfs wanneer zij zich vermaken met dwaze dingen en Hem niet zoeken. Hij zegt: "Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtig naar Mij, en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen", Jesaja 55: 2.
- (4) Deze Gave wordt geschonken aan hen, die het niet verwachtten, of naar enige Gave uit Zijn hand uitzagen. Hoe werd Zacheüs verrast toen Jezus tegen hem zei: "Heden is deze huize zaligheid geschied!" Lukas 19: 9.
- (5) Ja, Hij wordt nog aangeboden aan hen die deze Gave menigmaal hebben geweigerd, die herhaaldelijk verzocht zijn naar de bruiloftsmaaltijd te gaan en het zoveel malen geweigerd hebben te komen. *Gij wilt niet tot Mij komen, zegt Jezus, opdat gij het leven moogt hebben. Maar evenwel zegt Hij: Waarom wilt gij sterven, o huis Israëls?*
- (6) Deze Gave is opmerkenswaardig vanwege de onveranderlijkheid ervan. Alle geestelijke gaven en roepingen Gods zijn zonder berouw. Maar vooral is dit zo met Zijn grote en onuitsprekelijk Gave, Jezus. Waar Hij eenmaal komt, gaat Hij nooit meer weg. Er is een nauwe gemeenschapsband tussen Christus en de ziel, die de dood niet kan ontbinden. Ja, er is niets wat ons kan scheiden van de liefde Gods in Christus Jezus. Indien de ziel Christus niet kan omhelzen, zo zal Christus de ziel omhelzen. "Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken", Johannes 10: 27 en 28. Indien de hand des geloofs zwak is, kan Hij die versterken. De Geest Gods bezwijkt niet noch wordt moede. De tijd van de vereniging tussen Christus en de gelovigen zal het eeuwige leven uitmaken.

3. Laat ons ten derde onderzoeken, **wat wij kunnen aanschouwen in het geven van deze Gave door de Vader.**

Veel, ja veel kunnen wij hier aanschouwen dat onze aandacht, bewondering, dankbaarheid en liefde verdient. Maar voor het tegenwoordige staat de tijd mij toe om slechts een bijzonderheid of twee te noemen.

- a. In deze Gave kunnen we onze eigen noden zien. Indien onze nood niet werkelijk zeer groot en dringend zou zijn geweest, zo had God Zijn Eigen Zoon aan ons niet

gegeven tot een Getuige, Vorst en Gebieder. Indien onze ellende niet zeer groot was geweest en het ook niet boven de macht van mensen en engelen was geweest om daarvan te verlossen, zou God zo'n rantsoen niet aan ons hebben gegeven. Dit toont dadelijk dat onze ellende zó groot is geweest, dat niemand anders dan Jezus ons kon verlossen van te verzinken in de afgrond. De Goddelijke uitnemendheid en oneindige waarde van het geneesmiddel legt duidelijk aan de dag de absolute noodzaak van zo'n geneesmiddel aan onze kant.

- b. In deze Gave kunnen we oneindige liefde aanschouwen. Wat anders dan liefde, eeuwige liefde en grenzeloze liefde kon God de Vader ertoe bewegen om Zijn eniggeboren Zoon te geven, om zelfs te sterven in de plaats van zulke schepselen als wij zijn? In plaats van verdiensten hadden wij de allergrootste fouten. God was niet verplicht om ons zulk een Gave te geven. Zijn eigen liefde was de oorsprong. In de Gave Zelf vinden wij de grootste uitstraling van liefde die ooit aan enig schepsel werd uitgestald. De grootheid ervan zal tot in alle eeuwigheid de liefde van engelen en mensen opwekken.
- c. In deze Gave moeten we overpeinzen een heerlijk ontwerp van goedheid jegens zondaren. Alle gaven Gods zijn bedoeld voor ons bestwil. Maar zoals deze Gave de grootste van hen alle is, ja oneindig groter dan alle bij elkaar genomen, zo is ook het voordeel dat daarbij wordt beoogd, uitnemend groot. Ja, het draagt een deel van de oneindige waarde van de Gave Zelf. Als wij de Goddelijke waardigheid van de gezonden Persoon bedenken en de nauwe verhouding tot de Vader; als wij de grootheid van het werk dat Zijn Vader Hem te doen gaf, bedenken; als wij bedenken het ontzaglijk en vreselijk lijden waartoe de Vader Christus aangewezen heeft om dat te ondergaan; dan mogen we daaruit concluderen dat het goed dat daardoor voor zondaren bedoeld werd, zó groot is, naar evenredigheid van de wijsheid en goedheid van de Persoon, die Hem zond. Alleen de Zoon van God is waardig om zoiets te volvoeren. Dit doel was niets anders dan het eeuwige leven. Jezus, de Leidsman onzer zaligheid, werd door lijden geheiligd, opdat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leiden mocht.

4. Laat ons thans besluiten met een toepasselijk gebruik.

Mijn vrienden, wanneer God deze Gave u aanbiedt, versmaadt Hem dan toch niet, maar ontvangt Deze dankbaar. Neemt Christus aan zoals Hij in het Evangelie wordt aangeboden. Toen Christus aan het kruis Zijn moeder zag staan bij de discipel, die Hij liefhad, zei Hij tot haar: *Vrouw, zie uw zoon!* Vervolgens tot de discipel: *Zie, uw moeder!* Vanaf die ure nam hij haar in zijn huis. Zo richt God Zich tot u en zegt tot ieder van ons: *Ziet Mijn Zoon Christus en neemt Hem in het huis van uw hart!*

Overdenkt de motieven hiervoor:

- (a.) Dat Christus een voorname Gave is. Waar Hij ook komt daar komt Hij nooit alleen. Hij brengt een stoet van zegeningen met Zich. Zelfs de zegeningen van het eeuwige Verbond, want in Hem zijn al de beloften *ja en amen*. Ontvangt Hem en u zult een volmaakte en eeuwigdurende gerechtigheid bij Hem hebben: verzoening en vrede met God, vergeving der zonde, een zoon van God, een erfenis onder hen die geheiligd zijn, en eindelijk een recht op alle dingen. Indien u Hem ontvangt, alles zal uwe zijn: "Niemand dan roeme op mensen; want alles is uwe. Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Céfas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe. Doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods". 1 Korinthe 3: 21-23.
- (b.) Hij is een zielverzadigende Gave, in de genieting waarvan uw ziel mag rusten.

Zoekt u geen verzadiging, jaagt u niet naar geluk? Nu, waarom zoekt u de Levende onder de doden? Waarom zuigt u de droge borsten van de wereld en de onzuivere fonteinen van uw begeerlijkheden, die niet kunnen verzadigen? Jesaja 55: 2. Niets anders dan een oneindig Goed kan de begeerten van de menselijke ziel verzadigen. En hier is het! Hier kunt u in Christus, - gelijk Habakuk - een bron van vreugde en sterkte vinden, als alle andere vertroosting falen. Zoals niets anders dan de moederborst het hongerige kind kan verzadigen, zo kan niets anders dan Christus uw ziel echt verzadigen. "Maar zo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven, Johannes 4: 14.

- (c.) Hij gaf Zich over in de dood, opdat Hij een Gave zou kunnen zijn die gepast is voor uw noden. Hij is dat brood, hetwelk de Vader uit de hemel gaf; brood dat gemalen werd tussen de molenstenen en gebakken werd in de oven van Gods toorn, opdat Hij brood voor u zou kunnen zijn.
- (d.) Hebt u Hem niet wezenlijk nodig? Kunt u gelukkig zijn zonder vergeving, vrede met God, gerechtigheid en een eeuwige lafenis? Nu, er is geen andere weg om deze dingen te krijgen dan door Hem. O, mijn medezondaren, hoe kunt u zonder Hem leven of sterven? Uw noden roepen het u zeker en luid toe om Hem niet te verachten. Uw zielen, die wegwijnen in de zonde, roepen: *o, veracht deze Zaligmaker niet!* Uw zielen, die werkelijk ziek zijn, schreeuwen: *o, veracht de Medicijnmeester niet!*
- (e.) Overweeg dat Hij u wordt aangeboden. U kunt Hem hebben als u wilt. "De Geest en de Bruid zeggen: kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet". U bemerkt dat niets uw ontvangst van Hem verhindert, want: de Vader is gewillig Zijn Zoon aan u te geven; de Zoon is bereid om Zichzelf te geven, de Geest is gewillig. *Alle dingen zijn gereed, komt tot de bruiloft.*

Nee, het is niet zo maar een aanbod, maar een bevel: Dit is het bevel Gods, dat u gelooft in Zijn Zoon. Indien u Hem niet aanneemt, het eeuwig ongenoegen van God zal op u blijven. Daarom, neemt Hem aan! Hij, die gelooft, zal behouden worden; hij die niet gelooft, zal verdoemd worden.

- (f.) Overdenk dat Hij niet altijd aan u zal worden aangeboden. Als de Meester zal zijn opgestaan en de deur zal gesloten hebben, dan zult u tevergeefs kloppen. Er zal geen toegang meer zijn. Zo kunt óf u van het aanbod, óf het aanbod van u onttrokken worden. Nu is het de welaangename tijd, en nu is het de dag der zaligheid.
- (g.) Ten laatste. Bedenk dat, als u Hem niet ontvangt, dat u voor eeuwig verloren bent. Dan zal het verdragelijker zijn voor hen, die nooit van Hem gehoord hebben dan voor u. "Als iemand de wet van Mozes heeft teniet gedaan, die sterft zonder barmhartigheid, onder twee of drie getuigen. Hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden heeft, en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en de Geest der genade smaadheid heeft aangedaan? Want wij kennen Hem, die gezegd heeft: Mij is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere, En wederom: De Heere zal Zijn volk oordelen". Hebreëen 10: 28-30.

Mijn medezondaren, wilt u nu deze Gave van de hemel aannemen? Ik ben er zeker van, dat er niet zoveel moeite aan ten koste gelegd zou behoeven te worden, om u een gave van weinig waarde te geven. Indien u deze Gave niet wilt aannemen, wat kunt u dan tot uw verontschuldiging zeggen?

Wellicht zijn de redenen, waarom sommigen deze Gave niet willen ontvangen, gemakkelijk te vinden.

- (1) Sommigen willen deze Gave niet ontvangen, omdat zij Hem niet nodig hebben. Zij kunnen, gelijk Ezaü in een ander geval, gereed zijn te zeggen "Ik heb veel mijn broeder, het zij het uwe, wat gij hebt" Genesis 33: 9. Helaas, velen zijn verzadigd, rijk en heersen als koningen zonder Christus. Maar o, het was wel te wensen dat zij echt rijk waren en dat zij heersten! Zulke mensen heersen alleen zoals Saul, toen God van hem geweken was. Ik ben er zeker van, dat indien er één ziel onder de hemel is, die Christus nodig heeft, het wel zulk een mens is! Zij die, gelijk de Laodicensen, rijk en verrijkt zijn en geens dings gebrek hebben, en niet weten dat zij ellendig, en jammerlijk, en arm, en naakt zijn. O, hoe zouden zij het nodig hebben om naar Jezus' raad te luisteren en van Hem goud te kopen, beproefd komende uit het vuur, opdat zij rijk mochten worden. Want wat bezit u zonder Christus waar de vloek van God niet op rust? Al uw gaven zijn vervloekt naar luid van Maleachi 2: 2: "Indien gij het niet zult horen, en indien gij het niet ter harte zult nemen, om Mijn Naam eer te geven, zegt de HEERE der heirscharen, zo zal Ik de vloek onder u zenden, en Ik zal uw zegeningen vervloeken; ja, Ik heb ook alrede elkeen derzelve vervloekt, omdat u het niet ter harte neemt".
- (2) Anderen willen deze Gave niet ontvangen, omdat zij er geen plaats voor hebben. Velen hebben geen plaats voor Christus. Hun harten en genegenheden worden op een andere manier in beslag genomen. Maar ach, wat neemt uw hart in beslag? Welke gasten huizen er in uw harten, dat de Zone Gods geen toegang kan krijgen? Indien u geen plaats hebt, o wilt u plaats maken? Zegt Hem dat u er mee instemt Hem aan te nemen en nodigt Hem uit om plaats voor Zichzelf te maken, en Hij zal het doen. Hij is bekwaam om uw afgoden uit te drijven en om de bolwerken der zonde en des duivels, die in uw harten zijn, af te breken.
- (3) Weer anderen willen deze Gave niet ontvangen, omdat hun de bezwaarlijke oorzaak van deze Gave niet aanstaat. Er zijn vele mensen die, hetgeen wat van hen, die tot Christus behoren gevraagd wordt, niet kunnen verwerken: "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op, en volge Mij". Zij zouden de kroon willen nemen, maar weten geen raad met het kruis of met de moeilijke dienst. Zulken zijn te beklagen, want zij worden terzijde geleid door vooroordeel. Indien Christus in uw harten zou zijn, dan zou Zijn dienst uw keuze zijn en u zoudt roemen in Zijn kruis.
- (4) Velen willen deze Gave niet ontvangen, omdat zij niet verplicht willen worden tot een gift. Zo was het ook met de Joden. Toen zij hun eigengerechtigheid aan het oprichten waren, onderwierpen zij zich niet aan de gerechtigheid Gods. Deze hoogmoed van hart ligt menigmaal gesluierd onder het mom van nederigheid, terwijl de ziel ondertussen weigert tot Christus te komen, vanwege zijn onwil. Wel, u zult óf gedrongen worden om tot Christus te komen voor uw redding, óf u zult omkomen. Want, doe wat u wilt of ondergaat wat u kan, indien Christus de uwe niet is, zult u omkomen!
- (5) Eindelijk, niet weinigen willen deze Gave niet ontvangen, omdat zij denken dat, hoewel het anderen goed mag doen, het echter hen geen goed kan doen. Wie weet of dit is de verzoeking van sommigen! Dit is de vergiftige adem van het monsterachtig ongeloof, die dwars tegen Gods Waarheid indruist en Hem tot een leugenaar maakt, 1 Johannes 5: 10. Het druist in tegen Zijn wijsheid, alsof Hij een ongepast geneesmiddel had voorzien. Zondaar, wie is er ooit omgekomen in Jezus' handen? O, welke wanhopige

gevallen heeft Hij genezen!

Maar werpt u tegen, *dat er nooit een geval was als het uwe?*

Ik antwoord: u zult Christus des te meer verheerlijken, indien ge uzelf in Zijn handen waagt. Vele wonderbaarlijke voorbeelden hebt u als bewijzen van Zijn bekwaamheid. Waagt uzelf dan in Zijn hand, want Hij kan volkomen zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden, Hebreë 7: 25. Amen.

4. DE ZUCHTERS VERZEGELD

En de Heere zeide tot hem: Ga door, door het midden der stad, door het midden van Jeruzalem en teken een teken op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden.

Ezechiël 9: 4.

Dagen, waarin de ongerechtigheid vermeerdt, zijn een aankondiging van dagen van zware gerichten en oordelen. Dagen van zonde zijn aangename en prettige dagen voor de goddelozen, die zich laten meevoeren door de stroom, en de teugels nemen op de nek van hun begeerlijkheden, en zichzelf overgeven aan afval en goddeloosheid. Maar het zijn moeilijke dagen voor de oprechten en Godvrezenden, die niet durven meegaan met de stroom. Maar die zich daartegen moeten verzetten, hoewel hun tegenstand het kwaad niet kan stuiten, daarom eindigen zij in zuchten en weklagen over de ongerechtigheid. Maar wanneer de dag van afrekening zal komen, en Gods wraak zal gaan over dit geslacht, dan zal er een omkeer plaatsvinden, dan zullen de goddelozen wenen en de Godvrezenden vertroost worden.

Ezechiël profeteerde in Babylon, waarheen hij gevangelijk was weggevoerd met het volk, dat vele jaren vóór de regering van Zedekia naar Babel was gebracht, onder wiens regering ook de overigen in de gevangenis zijn geleid. Het schijnt dat Ezechiël behoorde bij hen, die in de tijd van Jojachin gevangen zijn genomen en weggevoerd, 2 Kon. 24.

De liefste kinderen van God zijn vaak onder de eersten, die moeten lijden in tijden van algemene ellende en gerichten. De Israëlieten, die in hun land waren gelaten, leefden door in hun goddeloosheid. Hierom is Ezechiël opgestaan in Babel om de grote ondergang en verwoesting te profeteren die over hen zou komen. Deze verwoesting heeft plaats gevonden onder de regering van Zedekia, toen de tempel en de heilige stad zijn geplunderd, en het land eenzaam en woest is gemaakt.

In het voorafgaande hoofdstuk toont de Heere aan Ezechiël in een gezicht de verschrikkelijke gruwelen, waarin het volk door bleef gaan. In ons teksthofdstuk toont God de vreselijke verwoesting, die zou worden uitgevoerd door de Babyloniërs. Dit wordt afgebeeld door de verdervende engelen, die worden uitgezonden om te doden. Het verderf kwam vanuit Babel, waarom wij lezen: "En zie, zes mannen kwamen van de weg der hoge poort, die gekeerd is naar het Noorden, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijn hand."

Wij vinden in de tekst twee zaken.

Ten eerste, een deel van het volk, dat zich onderscheidde van anderen in een zondige tijd. Zij onderscheidden zich door hun leven. Niet door een bijzondere naam of partij of kerkgenootschap, maar door hun wandel. Hierin kunnen wij opmerken:

1. De zware druk, die zij in hun ziel voelen in zo'n tijd. Dit wordt uitgedrukt door twee woorden: "dat zij zuchten en uitroepen". Het getuigt van hun lijden en het betekent dat er een last en gewicht van droefheid en smart op hen ligt. Dat doet hen zuchten, wanneer anderen lachen. Het drukt hun ziel neer, terwijl anderen onbezorgd voortgaan. Het doet hen uitroepen, zoals de tekst zegt. Het woord betekent zoveel als kreunen, als een dodelijk gewond man, die nauwelijks in staat is te roepen. Hun eigen zonden en de zonden van anderen doorsteken en wonden hun hart en zij kreunen hun

diepe smart voor God uit, als onder een kwaad of een plaag die zij niet kunnen verdrijven. Dit woord is in het Hebreeuws meervoudig en betekent, dat zij kreunen én kreunen. Dit houdt in dat zij vele diepe zuchten slaken.

2. De oorzaak van hun druk en zielensmart, namelijk de gruwelen die in het midden van de stad gedaan worden. Jeruzalem was de heilige stad, maar de heilige stad was besmet en bezoedeld met gruwelijke goddeloosheid op verschillende wijze, waardoor de Naam van God werd onteerd door een volk, dat naar Zijn Naam was genoemd. Dit deed hen zuchten en uitroepen. Niet, dat zij al de gruwelen wisten, die gedaan werden, maar wat zij wisten, was genoeg om hun zielensmart te veroorzaken, en God verklaarde dat zij zuchtten over al de gruwelen, ook over die zij niet precies kenden.

Ten tweede. Hier maakt God onderscheid tussen hen en anderen in een tijd van oordelen en gerichten. God zorgt voor hun veiligheid, vóór dat de mannen met hun verpletterende wapens kwamen. Beschouw nu:

1. Wie het is, Die een bijzonder bevel geeft over hen: De Heere zeide. God let op het treurend en zuchtend overblijfsel onder het volk. Hij houdt hun gebeden en klachten in gedachten. Hij bewaart hun tranen in Zijn flessen, zo is Zijn oog over hen geopend en heeft Hij een bijzondere zorg voor hun veiligheid wanneer anderen zullen vergaan.

2. Wie het is aan wie dit bevel om hen te beschermen, wordt gegeven. Het was de man, die met linnen bekleed was en die een schrijversinktkoker aan zijn lendenen had. Dit is Jezus Christus, de Engel des verbonds, de Knecht van de Vader, de grote Hogepriester aan Wie het volk van God zijn tijdelijke zowel als zijn geestelijke verlossing te danken heeft.

Hij verschijnt hier in al Zijn ambten. Hij staat tussen de verdervende engelen als een Koning. Hij is in linnen gekleed als een Priester. Hij heeft een schrijversinktkoker aan Zijn lendenen als een Profeet.

Zowel Hij, als de verdervende engelen stonden bij het koperen altaar om daardoor aan te tonen, dat het de ontheiliging en de minachting van het altaar was, een bekend zinnebeeld van Christus, als de voornaamste oorzaak van de twist met hen die zouden worden verdelgd. Ook werd door het staan bij het altaar aangeduid, dat het behoud van het treurend volk daaruit voortvloeide en niet uit hun eigen zuchten en uitroepen.

Er waren zes verdervers; de Verlosser was slechts één, om aan te tonen dat verreweg het grootste gedeelte van dat volk zou vallen omdat zij opgeschreven zijn tot verdelging.

3. De opdracht, die gegeven werd omtrent het zuchtende volk. Deze opdracht is in drie delen te beschouwen.

(1.) Om door te gaan door het midden van Jeruzalem, het hoge gedeelte van de stad. De zuchters werden daar gevonden; in het oog van God verheven boven anderen door hun gedrag, daar zij getuigden van hun mishagen in de hemelgerende gruwelen, die in het midden van de stad gedaan werden. Zij schaamden zich niet om als getuigen van God op te treden en God schaamt Zich niet, hen als Zijn volk te erkennen.

(2.) Een teken op hen te zetten. Het is nutteloos een bijzonder onderzoek te doen naar wat dit teken is geweest, want het gaat hier over wat de profeet in een gezicht zag, de gezichten Gods. Het is voor ons genoeg om te weten dat het teken een aanwijzing was voor de verdervers wie zij geen kwaad mochten doen, maar die zij voorbij moesten gaan. Dit moest gedaan worden vóór dat de verdervende engelen bevel kregen door de stad te gaan en te slaan. Dit wijst op de bijzondere zorg die God heeft voor de Zijnen in de tijd van de grootste verwoesting. De Babyloniërs zouden geen acht slaan op dit teken, maar de oppermachtige

Voorzienigheid zou de vijanden niet toelaten, de personen die zo getekend waren, te beschadigen.

- (3.) Dit teken moest worden gezet op hun voorhoofd. In de verwoesting van Egypte werd het teken op hun deurposten gezet, omdat gezinnen in zijn geheel moesten worden gered. Maar in dit geval moest het worden gezet op hun voorhoofden omdat het alleen was bedoeld voor bijzondere personen. Dienstknechten in het Oosten hadden de naam van hun meester op hun voorhoofd. En zij die verzegeld worden aan hun voorhoofd, worden door God erkend als Zijn dienstknechten, terwijl Hij de anderen behandelt als Zijn vijanden. Zo lezen wij dat een engel riep: "Beschadig de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hun voorhoofden," Openb. 7: 3. Het voorhoofd is zichtbaar voor allen, wat grotere veiligheid betekent voor hen die getekend waren. Het wil ook zeggen, dat God Zich voor hun niet schaamt en dat zij zich niet mogen schamen om Zijn Naam te belijden voor de mensen, zelfs temidden van gevaren.

Onze tekstwoorden leveren twee leerstellingen.

- I. Tijden waarin de ongerechtigheid vermeedert en de zonden overvloedig uitbreken, zijn zware tijden; het zijn tijden van zuchten en klagen voor de oprechte Godzaligen, voor Sions treurenden.
- II. Zij, voor wie zondige tijden, zware tijden zijn en hen doen zuchten en klagen, zijn door Jezus Christus getekend tot hun bescherming in het midden van oordelen en gerichtten.

Ik wil proberen elk van deze leerstellingen in volgorde te verklaren en toe te passen.

Leerstelling I. *Tijden waarin de ongerechtigheid vermeedert en de zonden overvloedig uitbreken, zijn zware tijden; het zijn tijden van zuchten en klagen voor de oprechte Godzaligen, voor Sions treurenden.*

In het verhandelen van deze leer, zal ik,

1. Voorstellen wat de betekenis van dit treuren en daarin de aard en het karakter van Sions treurenden is, voor wie tijden van het overvloedig uitbreken van de ongerechtigheid zware tijden zijn; tijden van zuchten en klagen.
2. Aantonen, waarom zulke tijden zware tijden zijn; tijden van zuchten en treuren.
3. Besluiten met een toepassing.

1. Ik heb nu het belang en de betekenis voor te stellen van het zuchten van Sions treurenden, voor wie tijden van het overvloedig uitbreken van zonden zijn zware tijden, tijden van zuchten en kermen.

1. Sions treurenden zijn Godvrezende mensen, die in opzicht van hun staat zijn uitgegaan van de wereld die in het boze ligt en zich verbonden hebben aan Jezus Christus. Het is niet te verwachten van mensen die van de wereld zijn, dat zij zullen treuren over de boosheid, die in hun midden bedreven wordt. Zij, die nooit berouw hebben gehad over hun eigen zonden, kunnen wel spreken en uitvaren tegen de zonden van anderen, maar zij kunnen geen oprechte treurenden zijn met het teken van Christus. In een tijd, waarin de zonde in hevige mate uitbreekt, kunnen zij de zondaars bijten en steken als slangen, zoals de duivel soms boosaardig een zondaar beschuldigt; maar zij kunnen nooit als duiven kermen over het zien en horen van hun ongerechte werken.

2. Deze treurenden zijn wakende, Godvrezende mensen, die niet met de dwaze maagden slapen. Lot in Sodom was een treurende en de ongerechtigheden van zijn naburen waren als prikkelen in zijn zijde, die hem wakende hielden. Iemand kan de wortel der zaak in zich hebben en evenwel in slaap zijn, zodat hij niet ziet en hoort, gelijk hij behoorde te doen. Daarom kunnen ook zij niet zuchten en treuren. En dit is de oorzaak, dat ook zij gevaar lopen, met anderen een vreeslijk ontwaken te hebben in de dag des toorns. Gelijk Jona overkwam toen de storm opstak.

3. Zij zijn treurenden over hun eigen zonden. "Zij allen zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende, een ieder om zijn eigen ongerechtigheid," Ezech. 7: 16. Het treuren over zonden, indien het van de rechte stempel is, begint thuis. Een mens treurt en weent eerst over zijn eigen schuld, en daarna over de vele zonden van anderen. Eerst over de zonden van zijn eigen hart en leven en daarna over de zonden van het land. Het gevoel van eigen zonden veroorzaakt een nederig en zachtmoedig treuren over de zonden van het land. Zijn er geen indrukken van eigen schuld, dan kan iemand vervuld zijn met woede en boosheid tegen zondaren, zoals Jona was tegen Ninevé, maar niet met een christelijke treurigheid.

4. Het zijn mensen, die begeren dat het koninkrijk Gods komt, die belang stellen in de gang van zaken in het geslacht waarin zij leven. Zij onderzoeken of het evangelie invloed heeft, of er ijver is voor de wet en de eer van God, of er eerbied is voor de godsdienst, of satans koninkrijk uitbreidt of grond verliest. Want zien en horen veroorzaakt dit zuchten en kermen, zoals in het geval van Lot, van wie wij lezen: "Deze rechtvaardige man, wonende onder hen, heeft dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld door het zien en horen van hun onrechtige werken," 2 Petrus 2: 8. Zij, die in niets anders belang stellen, dan in hun eigen zaken en wiens belangstelling, bij het horen van gruwelen, niet verder gaat dan alsof slechts een nieuwsbericht tot hen komt, zullen niet gerekend worden onder Sions treurenden. Maar zij, die opmerken en wiens ziel gekweld wordt door de ongerechtigheden die zij horen en zien, wiens ziel bedroefd is, zij zijn het die het teken ontvangen.

5. Het zijn waakzame, teergevoelige, voorzichtige mensen, die zorgvuldig hun klederen rein proberen te bewaren in een tijd van besmetting. Zij zijn het, die niet durven meegaan met de gewoonten der tijden. Zij die afdrijven op de stroom van een afwijkend geslacht, volgen de mode van de tijd en zullen liever een menigte volgen om kwaad te doen, dan afgezonderd leven van de grote hoop. Zij behoren niet tot Sions treurenden, noch tot hen, die door Christus getekend zijn. Maar zij dragen het teken van de duivel. Of wanneer zij God toebehoren, dan zullen zij met een teken van Gods toorn getekend worden, waardoor hun leven veroordeeld wordt en zij wraak moeten verwachten over hun daden, net als Lot wegens zijn verblijf in Sodom.

6. Het zijn ijverige personen, net als David waarvan wij lezen: "Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd." Zij stellen zich op tegen de stroom van gruwelen. Zij doen, gewetensvol, wat zij kunnen om de vloed tegen te houden: "Zij zeggen tegen de onzinnigen: Weest niet onzinnig en tot de goddelozen: Verhoogt de hoorn niet", Psalm 75: 5. Zij zien zichzelf als geroepen om getuigen Gods te zijn en Zijn zaak te verdedigen. "Die de wet verlaten, prijzen de goddelozen; maar die de wet bewaren, mengen zich in strijd tegen hen", Spr. 28: 4. Zij, die er zich niets van aantrekken of anderen vroom zijn of goddeloos, maar die klaar staan om te zeggen: "Ben ik mijns broeders hoeder?" Zij die geen verplichting voelen om op te komen voor de Naam en

zaak van de Heere en voor Zijn dienst in de wereld, kunnen niet behoren tot Sions treurenden. Het teken dat zij dragen is onpartijdigheid, wat hen stelt aan de zijde van Gods vijanden. "Wie met Mij niet is, die is tegen Mij en wie met Mij niet vergadert, die verstroot", Matth. 12: 30.

7. Het zijn mensen van wie het hart bedroefd is over de zonden van het geslacht waaronder zij leven. Daarom zuchten en kreunen zij voor de Heere wanneer geen oog hen ziet, dan alleen het oog van Hem, Die alles ziet en weet.

Dit houdt vier zaken in.

- (1) De gruwelen, die gedaan worden, liggen dwars tegen de neiging en de gesteldheid van hun ziel in, anders zouden zij er niet over zuchten en treuren. Zij hebben er een wezenlijke haat tegen, waar zij ook voor de dag komen. "Zoude ik niet haten, Heere, die U haten en verdriet hebben in degenen, die tegen U opstaan?" Psalm 139: 21. Zij zouden graag de wereld verbeterd zien en zij wensen dat de walgelijke goddelozen, die er heersen, in banden geslagen werden en dat de dienst van God en ingetogenheid werden onderhouden.
- (2) De zonden, die bedreven worden zijn een zware last voor hun ziel, zoals vuile en onsmakelijke dingen een last zijn voor de zintuigen. Zij doen hen zuchten, ze zijn bezwaard onder het gewicht. "Gedenk hieraan: de vijand heeft de Heere gesmaad en een dwaas volk heeft Uw naam gelasterd", Psalm 74: 18. Zij wensen weg te vliegen. "Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij; zodat ik zeg: Och dat mij iemand vleugelen als ener duif gawe; ik zoude henenvliegen waar ik blijven mocht", Psalm 55: 6, 7. Een eenzame plaats komt hen begeerlijk voor: "Och dat ik in de woestijn een herberg der wandelaars hadde, zo zou ik mijn volk verlaten en van hen trekken; want zij allen zijn overspelers, een trouweloze hoop", Jer. 9: 2. De zonde maakt de wereld tot een wildernis voor hen, zodat zij verlangen ze te verlaten.
- (3) De zonden van het geslacht, in het midden waarvan zij leven, zijn wonden voor hun ziel. Zij kermen als een gewond man. "Waarom is mijn pijn steeds durende en mijn plaag smartelijk?" Jer. 15: 18. Wanneer een mens ziet dat op een ander gebied alles regelrecht ingaat tegen zijn wens en wil zal hem dat pijn doen en verwonden. Geen wonder dan, dat de zondige loop van een goddeloos geslacht wonden toebrengt aan een begenadigd hart.
- (4.) Hun smart en droefheid laten zich uit in zuchten en kermen, als bewijzen, dat de goddeloze wandel van de eeuw waarin zij leven, ingaat tegen de wens en wil van hun eigen hart, De apostel zegt: "Want ook wij, die in deze tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde", 2 Kor. 5: 4.

Ten tweede. Ik ga door om aan te tonen, waarom zulke tijden zware tijden zijn; tijden van zuchten en kerme n voor de treurenden Sions.

1. Zij treuren vanwege de oneer, die God wordt aangedaan door deze gruwelen. Wiens hart zou niet opstaan, wanneer zijn eigen vader beledigd wordt, en zonder oorzaak met minachting wordt behandeld? En hoe kan het hart van de oprechte Godzaligen anders dan met droefheid en verontwaardiging vervuld worden, wanneer zij zien dat zondige wormen hun hemelse Vader verachten en Hem smaden, door Zijn heilige wetten onder hun voeten te vertreden, Zijn Zoon gering te achten en Zijn Heilige Geest te ergeren en te bedroeven? De betrekking die er is tussen God en de heiligen geeft een verwantschap; wat de ene wordt aangedaan, wordt gerekend als werd het de andere ook aangedaan.

2. Zij treuren om de wonden die aan de waarheid en aan de zaak van Christus worden toegebracht door deze gruwelen. Zij treuren vanwege de voorspoed die de zaak van de duivel en zijn koninkrijk genieten. "Want de Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen", Rom. 2: 24. Het is lange tijd geleden, dat Michaël en de draak tegen elkaar in het veld kwamen. De oorlog is nog niet geëindigd en zal niet eindigen vóór de voleinding van de wereld. Beide legers zijn in het veld, en de ernstige Godvrezenden hebben er belang bij, dat de overwinning door Christus wordt behaald. Daarom volgen zij de loop van de strijd en zij zien met belangstelling toe, hoe de strijd zich ontwikkelt. De duivel en zijn trawanten razen en woeden, wanneer de godsdienst veld wint. Geen wonder, dat de heiligen zuchten en treuren, wanneer de dienst van God grond verliest. Wanneer de gruwelen de overhand krijgen vliegen er twee pijlen in een begenadigd hart.

- (1.) De eerste pijl is een pijl van droefheid over het verlies dat aan Christus' zijde geleden wordt. Er worden gruwelen bedreven waardoor de heerlijkheid van de Koning der heiligen wordt verduisterd, de vrucht van het evangeliewoord uitblijft. Vele zielen gaan verloren. "Een enig zondaar verderft veel goeds", Pred. 8: 18.
- (2.) De tweede pijl is een pijl van droefheid over de overwinningen die door de duivel behaald wordt. Zoveel gruwelen als bedreven worden in het midden van een volk, zoveel zegetekens worden opgericht, als bewijzen van overwinningen die de satan behaald heeft op het koninkrijk van Christus. En dat treft pijnlijk in het hart van hen, wiens hoop is gevestigd op het koninkrijk van Christus en op de vernietiging van het koninkrijk van de satan.

3. Zij treuren bij het zien van het schrikkelijk gevaar, dat de zondaren zelf lopen door het bedrijven van hun gruwelen. "Grote beroering heeft mij bevangen, vanwege de goddelozen, die Uw wet verlaten", zegt David, Psalm 119: 53. Toen Christus zag in welk gevaar het blinde Jeruzalem verkeerde, weende Hij over hen, en zeide: "Och of u ook bekende, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen", Lukas 19: 41, 42. De ogen van de oprechte Godvrezenden zijn open, en zij zien de bedreiging, waaronder een verblind geslacht zich bevindt, hoewel deze blinden zelf het niet zien. Zij zien dat het zwaard van Gods wraak boven hun hoofd hangt en dat zij zich haasten naar het verderf, terwijl zij niet in hun loop gestuit willen worden. De Godzaligen zien dat de goddelozen zichzelf toorn vergaderen als een schat in de dag des toorns en dat zij voortvliegen naar hun eeuwige verwoesting. Geen wonder, dat zij, die door eigen ervaring de schrik des Heeren en de kostelijkheid van een ziel weten, zuchten en treuren, wanneer zij zien dat zielen worden weggegooid voor iets, dat geen waarde heeft.

4. Zij treuren vanwege de besmetting, die zij over de anderen zien komen, door middel van deze gruwelen. Iedere uitbreking van verdorvenheid betekent een openen van de bodemloze put, door de uitwaseming waarvan velen worden besmet en vallen in dezelfde strik des duivels. O! de droevige gevolgen van de gruwelen, die door één zondaar bedreven worden, gelijk een kleine wolk als eens mans hand, mogen als het ware, geleidelijk de hemelen verduisteren. Mensen kunnen door het bedrijven van één schanddaad, een fontein van gruwelen openen, die haar wateren opgeeft, wanneer die zondaars reeds verteerd zijn in het graf, zoals het geval was met Jerobeam. Het vooruitzicht hiervan veroorzaakt zuchten en treuren bij de oprechten.

5. Zij treuren, ziende op de oordelen Gods, die als gevolg van deze gruwelen, zullen komen over de onbekeerden. Daarom zegt de profeet: "Efraïm is gelijk ik Tyrus

aanzag, die geplant is in een liefelijke woonplaats, maar Efraïm zal zijn kinderen moeten uitbrengen tot de doodslager. God zal ze verwerpen, omdat zij naar Hem niet horen, en zij zullen omzwerende zijn onder de heidenen", Hosea 9: 13 en 17. Velen halen een vloek over hun gezin en over hun nageslacht door hun gruwelen. Dit blijkt uit de bedreiging bij het tweede gebod, op welks overtreding de Heere de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en vierde lid dergenen, die Hem haten. Wanneer deze zondaars reeds in het graf liggen, zal de Heere de twist voortzetten met hun nakomelingen. Indien de vloek niet wordt opgeheven door bekering van de gruwelen en afval, zo zullen de zonden der vaders ongetwijfeld oorzaak zijn van het lijden van hun nageslacht, dat een wee zal uitspreken over hen, die hun zijn voorgegaan.

6. Zij treuren vanwege het ongenoegen Gods, dat veroorzaakt is door de gruwelen van dit geslacht. Het is de blijdschap van oprechte Godvrezenden als ze de tekenen mogen zien van Gods gunst over het volk met wie hun lot delen. Zij verblijden zich, wanneer zij zien, dat de Heere hen verhoogt en dat het Hem behaagt in hun midden te wonen. Maar uitbrekende ongerechtigheden hebben geheel andere gevolgen. Als tijdelijke slagen worden afgewend, dan teren zij weg onder geestelijke plagen. God is getergd om te vertrekken, om Zijn tegenwoordigheid in de middelen der genade te onthouden. Er blijft voor hen niets anders over dan te treuren en te klagen. De heerlijkheid trekt langzaam weg, en wie weet waar het eindigen zal. Het is te vrezen, dat het zover zal komen, dat de Heere de kandelaar van zijn plaats weert, zoals Hij dreigde te doen aan de kerk van Eféze.

7. Zij treuren, omdat zij zien, dat zij en het gehele volk in gevaar zijn, gewikkeld te worden in de algemene ellende, die bedreigd is op het uitbreken van gruwelen. Degenen, die de Heere vrezen, zijn zich bewust, dat ook in hen zonden tegen God gevonden worden en dat de Heere rechtvaardig zal zijn in Zijn richten vanwege hun ongerechtigheden. Wanneer zij zien, dat de maat van ongerechtigheid snel gevuld wordt, door vele handen, dan hebben zij reden bevreesd te zijn, dat de maat vol zal worden en dat zij in hun dagen zal overlopen. Hoewel zij zien, dat anderen spotten met de bedreiging en met de oordelen, die het land overstroomden, evenwel vrezen zij voor de oordelen. "Als ik het hoorde, zo werd mijn buik beroerd, voor de stem hebben mijn lippen gebeefd; verrotting kwam in mijn gebeente en ik werd beroerd in mijn plaats", Hab. 3: 16. Het droevig vooruitzicht van de dag van Gods toorn tegen het geslacht, dat Zijn gramschap heeft opgewekt, doet hen treuren en zuchten.

3. Ik zal nu sluiten met een woord van toepassing tot nuttig gebruik.

Toon dat u oprecht God vreest, door te treuren, te zuchten en te kermen over de gruwelen, die in het midden van het land worden bedreven. Wendt uzelf af van de Godtergende loop onder de mensen in deze tijd, en volgt de menigte niet in deze weg als u niet met hen wilt omkomen.

Maar arbeidt om uw klederen onbesmet te bewaren, door op een afstand te staan van de gruwelen van de tijd waarin wij leven. Kom er tegen op en treur wanneer u ziet en hoort dat de heilige Naam van God wordt gesmaad als u het teken, dat tot uw bescherming zal zijn, op uw voorhoofd wenst te hebben.

De toestand van het geslacht van deze dagen geeft veel oorzaak tot treuren, als u de volgende zaken beschouwt.

1. Waaruit zijn wij gevallen? Er was een tijd dat het land plechtig verbonden was

aan God door het verbond tot reformatie. De Heere heeft een bijzondere eer gegeven aan ons land, door Zijn tegenwoordigheid onder de inzettingen. Maar nu is reformatie uit het gezicht en de dingen gaan van kwaad tot erger. Als de hand van de Heere niet tussenbeide komt valt het moeilijk te zeggen, waar wij dan tot stilstand zullen komen.

2. Kijk naar de geringe uitwerking van het evangelie. Er is weinig overtuiging en nog minder bekering, door de prediking van het Woord. Het grootste gedeelte van dit geslacht is een levend bewijs, dat de waarschuwingen, die tot ons komen door de Voorzienigheid en door het Woord, geen nut doen. Hoeveel licht er ook is, er is weinig warmte.

3. Het uitbreken van grove, schandelijke onzedelijkheid onder het licht van het evangelie; het aantasten van de heilige Naam van God onder ruwe verwensingen en godslasterlijke taal, het schenden van de sabbatdag, moord, overspel, diefstal, meeneed en gierigheid; het zijn heersende zonden. Verscheidene dwalingen werpen de pilaren van de christelijke leer omver, door Ariaanse, Sociniaanse en Arminiaanse afwijkingen. Deze afwijkingen worden vrij uitgesproken, de zuiverheid van de leer van het evangelie wordt verduisterd en in een ongunstig daglicht gesteld.

4. Algemeenheid van de afval, een groeiende verharding onder alle soorten mensen, bemerken wij bij jong en oud, en dit veroorzaakt grote droefheid en zorgen bij leraars en belijders. Velen zetten hun masker van godsdienst af, en werpen het weg, en velen van christelijken huize lopen uit het gezelschap van belijders over naar het kamp van de goddelozen.

5. De ziekte schijnt ongeneeslijk; men moet zeggen dat de mensen schijnen besloten te hebben de strijd tegen God vol te houden. Een koperen voorhoofd, dat weigert schaamrood te worden, is toegevoegd aan alle besmetting, die zich in alle richtingen verspreidt. De mensen willen niet berispt worden en willen niet overtuigd zijn, maar zij gaan moedwillig, met een opgeheven hand dóór in de zonde. Hierdoor is zuchten en kermen bijna het enigste wat nog gedaan kan worden door hen, die bedrukt en bezwaard lopen onder de goddeloosheid en afval. Het bestraffen van de afwijkers en het twisten met hen werkt zo goed als niets uit, en draagt weinig vrucht.

6. Uit dit alles blijkt duidelijk, dat dit geslacht vreselijke oordelen staat te wachten. Zij zullen des te meer verschrikkelijk zijn, omdat na vele verlossingen en uitkomsten de afval steeds meer uitbreidt. Nieuwe verlossingen banen slechts de weg tot nieuwe stappen in de weg van afval en goddeloosheid. Het nationale vasten, en dagen afgezonderd tot verootmoediging en vernedering, zijn buiten gebruik geraakt. Ook de kerk schiet tekort in dit opzicht, en ook daar schijnt geen besef te zijn van de gevaarlijke en zorgelijke toestand van kerk en staat.

Het eerste gebruik zal zijn tot lering en onderwijzing.

Zijn tijden, waarin de zonden overvloedig uitbreken, tijden van zuchten en treuren, zware tijden voor de oprechte Godvrezenden, Sions treurenden, dan is:

1. Onze tijd een zware tijd, waarin wij behoorden te zuchten en te weeklagen. Het zou zo zijn, als wij een hart hadden tot de plicht van onze dag, die een dag is, waarin "de Heere der heirscharen ons roept tot geweene, en tot rouwklage, en tot kaalheid, en tot omgording des zaks", Jes. 22: 12. Waar kan tegenwoordig iemand, die God vreest heenkijken, zonder oorzaken van treuren te vinden? Wij hebben een lange tijd van vrede gehad, en een langdurige loop van het evangelie, en wij hebben veel droesem vergaderd, die de kerk en het land heeft voorbereid, om een oven te zijn van gramschap. Ongerechtigheid breekt uit en treurenden daarover zijn zeldzaam.

2. Het getal van de oprechte Godvrezenden, Sions treurenden, wordt uitgezonderd, maar verschillende soorten mensen moeten daarbij niet gerekend worden.

- (1.) Zij die zo ver zijn van berouw en bekering, dat zij door hun ergerlijke en goddeloze wandel een oorzaak zijn van zuchten en treuren voor allen, die God oprecht vrezende en hen en hun weg kennen. Zij worden in de tekst tot verwoesting en ondergang opgeschreven. Zeker, zij zullen het gewaar worden en ondervinden eerder dan zij verwachten, als zij geen ander leven beginnen. Laten zij het geval van de kwade dienstknecht ter harte nemen, van wie wij lezen: "Maar zo die kwade dienstknecht in zijn hart zou zeggen: Mijn heer vertoeft te komen; en zou beginnen zijn mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards; zo zal de heer van deze dienstknecht komen ten dage op welke hij hem niet verwacht, en ter ure, die hij niet weet en zal hem afscheiden en zijn deel zetten met de geveinsden; daar zal zijn wening en knersing der tanden", Matth. 24: 48-51.

Er is een wee uitgesproken over hen, die zich niet in het stof willen buigen. "Het kan niet wezen dat er geen ergernissen komen, doch wee hem, door wie ze komen", Lukas 17: 1. Zuchten en treuren is een noodzakelijke plicht voor de volgelingen van de Heere. Maar droevig zal de rekening zijn voor hen die er oorzaak toe geven. 'Het zou hem nutter zijn, dat een molensteen om zijn hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij één van deze kleinen zoude ergeren."

- (2.) Sommigen zijn trots op hun schandelijk leven. Zij behoren niet bij Sions treurenden. "Want de goddeloze roemt over de wens zijner ziel; hij zegent de gierigaard, hij lastert den Heere", Psalm 10: 3. Het geweten van de mens is van nature ongevoelig, maar door te zondigen als gewoonte wordt zij dicht geschroeid. Daardoor komen ze tot zondigen met vermetelheid en met een opgeheven hand. In plaats van beschaamd te zijn, beroemen zij zich in hun goddeloosheid. Onder de wet moesten zulken gedood worden. "Maar de ziel, die iets zal gedaan hebben met opgeheven hand, hetzij van inboorlingen of van vreemdelingen, die smaadt den Heere, en die ziel zal uitgeroeid worden uit het midden van haar volk", Num. 15: 30. In het Nieuwe Testament lezen wij: "Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft daar geen slachtoffer meer over voor de zonden, maar een schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden", Hebr. 10: 26, 27. Over zulken behoren wij te treuren. De wenende profeet zegt: "Zult gijlieden dan nog dat niet horen, zo zal mijn ziel in verborgene plaatsen wenen vanwege de hoogmoed, en mijn oog zal bitterlijk tranen, ja van tranen nederdalen", Jer. 13: 17.

- (3.) Anderen schertsen over de zonden van hun tijd, ze hebben er een bepaald vermaak in er van te horen. Zij behoren niet tot Sions treurenden. Die dat doen, kweken de ongerechtigheid aan, door te tonen dat zij er genoeg in hebben. Zij zijn dwazen in Gods ogen. "Elke dwaas zal de schuld verbloemen", Spr. 14: 9. De praktijk van die mensen is een kenmerk van het verworpen geslacht. "Dewelken, daar zij het recht Gods weten, namelijk dat degenen, die zulke dingen doen, des doods waardig zijn, niet alleen die ze doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen, die ze doen", Rom. 1: 32. Zij, die zich vermaken in de ongerechtigheid die God haat en waarover zij die God vrezende zuchten, moeten zijn van een gesteldheid, die lijnrecht staat tegenover de natuur van God en Zijn volk.

- (4.) Anderen zijn niet bezwaard onder de zonden van hun tijd, maar geven zich over

aan walgelijke onverschilligheid. Ze zijn als Gallio, die zich van deze dingen niets aantrok. Zij behoren niet tot het zuchtend volk. Als de wandaden van anderen hen echter schaden in hun eigen belangen, dan zijn zij er zeer gevoelig onder en dan beginnen zij er tegen te roepen. Maar als de wandaden van anderen hen persoonlijk geen kwaad doen, hoe God er ook door getergd wordt en wat voor smaad zij ook op de godsdienst werpen, daar trekken zij zich er niets van aan. Zij zeggen: Wat hebben wij er mee te maken? Zij worden beschreven door Elihu: "Vanwege hun grootheid doen zij de onderdrukten roepen, zij schreeuwen vanwege de arm der groten. Maar niemand zegt: Waar is God, mijn Maker, die de psalmen geeft in de nacht?" Job 35: 9, 10. Zij die dit zeggen zijn Christus' vijanden, omdat zij Zijn vrienden niet zijn. "Wie met Mij niet is, die is tegen Mij, en wie met Mij niet vergadert, die verstroot", Matth. 12: 30. Het zal met hen gaan, zoals het met Gods vijanden ging: "Zo dan omdat u lauw zijt, en noch koud noch heet, Ik zal u uit Mijn mond spuwen", Openb. 3: 16.

- (5.) Sommigen zijn alleen ontsteld over de gruwelen van hun tijd, maar zuchten niet en roepen niet uit voor het oog van God. Zij kunnen niet gerekend worden onder Sions treurenden. Zij komen op tegen de zonde en protesteren bij mensen ertegen. Maar hun geweten getuigt, dat zij in de binnenkamer voor God niet ernstig zuchten en kermen over alle de gruwelen. Dit is niet goed te maken met een vertoning van woorden. God kent het hart en zoals het hart is, zo is de man.

Het tweede gebruik is tot vermaning.

Doe uw ogen open en merk op, in welke zware tijd wij leven en hoe droevig de toestand is van het geslacht van deze dagen: de zonde breekt aan alle zijden uit. Het is nu een tijd van zuchten en kermen. Laat het uw zorg zijn om gevonden te worden onder hen die oprecht God vrezen, Sions treurenden.

1. Wek uzelf op tot een nauwere wandel met God, als vrucht van het opmerken van de gruwelen van onze dagen. Zij, die niet meer dan normaal waakzaam zijn in een tijd, waarin het volk vervalt en wegzinkt in het moeras van zonden, moeten vrezen dat zij zelf ook van de been zullen raken. "Omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zo zal de liefde van velen verkouden", Matth. 24: 12. Als een dubbele wacht gezet wordt waar het gevaar het grootst is, dan wordt een dubbele ijver vereist in zo'n tijd. Laat de overmaat van zonde van deze tijd zijn als olie in de vlam van uw liefde en ijver voor God, om ze des te heviger te laten branden. "Het is tijd voor de Heere, dat Hij werke, want zij hebben Uw wet verbroken; daarom heb ik Uw geboden lief, meer dan goud, ja meer dan het fijnste goud", Psalm 119: 126, 127.

2. Pas op dat u geen deel neemt aan hun boze werken, maar blijf op een afstand van alle gemeenschap met de onvruchtbare werken van de duisternis. Velen verontschuldigen zichzelf in dingen, die niet goed zijn, met te zeggen dat vele anderen er geen bezwaar tegen maken. Maar dit behoort voor u een reden te zijn om tot een tegenovergesteld besluit te komen. U behoort zo te redeneren: Als er zovelen zijn die Gods wet achter hun rug werpen op allerlei gebied, moet u zich er zoveel te meer voor behoeden om niet te worden weggevoerd met de stroom. En dat u van de wil van God niet zal afwijken, want Hij heeft reeds zovele vijanden. Christus zegt tot u: "Wilt gijlieden ook niet weggaan?" In zulke tijden zijn er vele wegen, waardoor het volk de besmetting van de gruwelen van anderen oploopt. Daarom moet u des te meer de wacht houden en hiervoor oppassen.

3. Wek uzelf op om een zorg te hebben voor de openbare eer van de Heere Jezus, die u verschuldigd bent te geven. Zeg met David: "Want de ijver van Uw huis heeft mij verteerd, en de smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen", Psalm

69: 10. God zegt in zo'n tijd: "Wie is met Mij?" Wij hebben goede redenen Zijn zijde te kiezen, en Zijn eer dierbaar voor ons te achten, Die Zijn kostelijk bloed niet te dierbaar achtte voor ons. Toen de oorlog van de hemel werd verklaard tegen de aarde, maakte Hij de vrede; Hij werd Immanuël: God met ons. Zullen onze zielen nu niet verbonden zijn om Zijn zijde te kiezen, in de oorlog van de aarde tegen de hemel?

4. Wek uzelf om begaan te zijn met het lot van de zielen die omkomen en met een zinkend land. Als wij iets weten van de schrik des Heeren, dan hebben wij het nu te gemakkelijk. Onze ingewanden hebben te weinig medelijden, anders zouden wij onszelf niet verontschuldigen omdat wij te weinig acht slaan op de zware tijd en droevige toestand. Het is een niet te verontschuldigen nalatigheid en traagheid om onze zorgen te bepalen tot onze eigen belangen onder zulke nijpende omstandigheden. Zo deed David niet, want toen hij zeer ontroerd en bedroefd was over zijn eigen val, kermde hij: "Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen, bouw de muren van Jeruzalem op", Psalm 51: 20.

5. Probeer met uw grootste kracht, iedereen op zijn eigen plaats, de vloed van goddeloosheid te bedwingen. Volg het voorbeeld van David, want hij "heeft gezegd tot de onzinnigen: Weest niet onzinnig en tot de goddelozen: Verhoogt de hoorn niet", Psalm 75: 5. Waak er voor, ook maar in de geringste mate uw goedkeuring te geven aan de gruwelen van de tijd. Integendeel, keur ze scherp af als u enig medelijden hebt met de zielen van zondaren en als u niet wilt medewerken tot hun verharding en verderf. En omdat u zorg hebt voor uw eigen ziel, heb dan zorg voor de zielen van anderen.

6. Zonder u af tot ernstige overdenking van de droevige toestand en van de zware tijd. „Zo zal mijn ziel in verborgene plaatsen wenen vanwege de hoogmoed en mijn oog zal bitterlijk tranen", Jer. 13: 17. Overweeg in welke benauwende engte de kerk en de godsdienst is gebracht, door het heersen van ongerechtigheid. Hoe het koninkrijk van de satan bloeit en vooruitgaat, in het midden van het gebied van Christus, en wat het einde moet zijn van deze dingen, als u nagaat wat de Schrift bedreigt en wat de gewone weg van de Voorzienigheid is.

7. Wees met de toestand bezig, niet alleen in het gebed in het gezin, maar kom er mee in het eenzaam gebed, waar u de zaken met de grootste vrijheid aan den Heere mag voorleggen. Laat uw oog daar uw hart op een bijzondere wijze in beweging brengen, en stort tranen over uw eigen zonden en over de zonden van anderen. Ja, het is zeer noodzakelijk, dat u voor uw eigen toestand en voor de toestand van anderen, zekere tijden afzondert tot buitengewoon gebed. Als u dat wilt doen, dan zal uw arbeid zeker niet tevergeefs zijn.

Ik zal u enkele motieven noemen, waarmee ik ernstig bij u wil aandringen om de droevige toestand van onze dagen ter harte te nemen.

1. Een begenadigde ziel is een heilige ziel, die openbaar komt. Maar een overheersende zelfliefde, waardoor de mensen alleen aan hun eigen begeerlijkheden willen voldoen en waardoor hun zorg zich alleen bepaalt tot wat in hun eigen belang is, dragen een zwart merkteken van een onherboren staat. De apostel spreekt van zulken en zegt dat in de laatste dagen, wanneer zware tijden ontstaan: "de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods", 2 Tim. 3. De Heere Jezus heeft gezegd: "Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij", Matth. 16: 24. Het zielsverlangen en de zorg van hen, die God hun Vader mogen noemen, is, dat Zijn koninkrijk kome. Wie een kind is van het huisgezin van God, en enig belang heeft in zijn voorrechten, moet noodzakelijk belang stellen in de bloei van dat gezin en in de

vernietiging van het koninkrijk van de duivel. Het koninkrijk van de duivel legt met alle macht toe op de verwoesting van het koninkrijk van God. Pas op voor de eigenliefde van Simon de tovenaer, tot wie de apostel Petrus zeide: "Gij hebt geen deel of lot in dit woord, want uw hart is niet recht voor God", Hand. 8: 21.

2. Groot is de smaad, die God aangedaan wordt door de gruwelen van onze dagen. God is een vriendelijk en genadig God geweest voor dit land, want Hij heeft ons het evangelie gegeven, wat verborgen is gebleven voor vele volken, die groter waren dan wij. Maar toch hebben gruwelen de overhand, als in een land van duisternis. Hij heeft het evangelie lange tijd onder ons doen wonen en hoe hebben wij het beantwoord? Voor alle moeite, die Hij aan ons heeft besteed, zijn wij als een wijngaard, overgroeid met doornen en bedekt met netels en zijn muur is afgebroken. "Want de Naam Gods wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen", Rom. 2: 24. Hij heeft ons vrede gegeven en overvloed van de goede dingen van dit leven en wij zijn tegen Hem opgerezen. Het zilver en het goud zijn Zijne, het koren en het vee, onze gezondheid en onze kracht, wij zijn Zijn schuldenaren voor iedere ademhaling. Evenwel zijn al deze weldaden opgeofferd aan 's mensen begeerlijkheden en gebruikt om er mee tegen God te strijden en Hem te verlaten. Wij hebben Zijn wetten onder onze voeten vertreden, Zijn evangelie veracht en Zijn inzettingen verwaarloosd. Als er enig gevoel was van Gods grootheid of van dankbaarheid voor zovele zichtbare zegeningen, dan zouden wij zuchten en kermen over al de gruwelen, die in ons midden worden bedreven.

3. Groot is het gevaar waarin menige ziel verkeert, door deze gruwelen. „Want de toorn Gods wordt geopenbaard van de hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen, als die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden", Rom. 1: 18. Hoe drijft de satan in deze dagen een grote menigte van arme zondaren naar het verderf? Men kan met een half oog een donkere wolk van toorn zien hangen boven het hoofd van menigeen, die aan één of andere gruwelijke zonde verkleefd is. Zulken kunnen niet zuchten of treuren over zichzelf. Zij zien het gevaar niet waarin zij zich bevinden en zij willen het niet zien of geloven, hoewel het hun gezegd is. Of anders zijn zij zó onder de macht van hun begeerlijkheden, dat zij vermetel boven de afgrond zweven en zeggen: "Het is buiten hope, neen, want ik heb de vreemden lief, en die zal ik nawandelen", Jer. 2: 25. Dit mag anderen bewegen, over hen te zuchten en uit te roepen.

4. Groot is het gevaar voor het opkomende geslacht. Zij komen in een droevige wereld, in een snel afgaande tijd. Tot welke diepte zal het tegenwoordige geslacht gezonken zijn voor hun kinderen opgegroeid zijn, als niet een sterke hand tussenbeide komt? Wie weet het? Het geslacht dat nu de ladder beklimt, is erger dan hun vaders. De wonderen, die de Heere deed voor Zijn volk, toen zij in de ijzeroven waren, zijn tegenwoordig zo goed als uit de gedachten verbannen. Zij, die daarvan getuige waren, zijn heengegaan en een geslacht, dat Jozef niet gekend heeft, is opgekomen. De verbondsreformatie van deze kerk en van ons volk verdwijnt langzamerhand uit hart en hoofd. Een godsdienst, die los is van Jezus Christus en van de Geest van God, wordt ingevoerd. De vloed van onzedelijkheid rijst hoe langer hoe hoger. O, zucht en ween over al de gruwelen van onze dagen, terwille van het opkomend geslacht, opdat zij er niet mee besmet worden.

5. Groot is het gevaar van de oordelen Gods, die als zwarte wolken over het land hangen vanwege deze gruwelen. Een vloed van gruwelen is een voorloper van een vloed van oordelen over land en volk. Let op wat de treurende profeet zegt: "Gij hebt ze geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt ze verteerd, maar ze hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hun aangezicht harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeren. Maar ik zeide: Zekerlijk, dezen zijn

arm, zij handelen zottelijk, omdat zij de weg des Heeren, het recht huns Gods, niet weten; ik zal gaan tot de groten en met hen spreken, want die weten de weg des Heeren, het recht huns Gods; maar zij hadden tezamen het juk verbroken en de banden verscheurd. Zoude Ik over die dingen geen bezoeking doen, spreekt de Heere, of zoude Mijn ziel zich niet wreken aan zulk een volk als dit is?" Jer. 5: 3-9. Hoe langer algemene oordelen worden uitgesteld, hoe zwaarder ze zullen zijn wanneer zij komen. Wie zo de staat van het land beschouwt in deze dagen, in verband met de vroegere en tegenwoordige roepende zonden, die allen samen van ons geëist zullen worden, en wie er op let wat de Heere in Zijn Woord bedreigt tegen zo'n geslacht, die kan niet anders dan met angst bevangen worden.

6. Hoewel er vele gruwelijke daden in het land bedreven worden, die ons bekend zijn, toch zijn er vele gruwelen, die bedreven worden zonder dat wij het weten of er van horen. Die wij weten, geven voldoende redenen om te zuchten en te kreunen, en die wij niet weten moeten de redenen van onze droefheid vermeerderen. Wanneer vele zonden uitbreken en aan het licht komen zoals in onze tijd, zo mogen wij er zeker van zijn, dat vele misdaden plaats hebben, die niet door de zon beschenen zijn. Maar deze liggen open voor God en zij alle zijn als zware gewichten, die gezonken zijn op de plaats waar de zonde gedaan is, en zij zullen te voorschijn komen om getuigen te zijn tegen onboetvaardige overtreders.

7. Onze zonden zullen de oorzaak zijn van de komst van oordelen over ons. Daarom zijn wij des te meer verplicht om kennis te nemen van de toestand zoals die nu is. Wij allen hebben de weldaden doorgebracht, geen recht gebruik gemaakt van onze dag van genade en door hardheid van hart de Heere aangezet om ver van ons te gaan en het geslacht waaronder wij leven over te geven, om van kwaad tot erger door te gaan. De overtuiging hiervan mag ons dringen om te zuchten en uit te roepen over alle de gruwelen van onze dagen. En als sommigen weigeren ervan overtuigd te worden, wees er zeker van, dat zulken zullen gedwongen worden de schuld te erkennen, wanneer God zal komen om Zijn twist te twisten.

8. Als u niet zucht en uitroept over de gruwelen van deze dagen, zo kunt u niet ontkomen aan de schuld, die daardoor op dit geslacht rust. Ook zult u dan niet de straf ontgaan die daarom aan hen zal worden opgelegd. Kijk naar de tekst en het verband waarin hij voorkomt. In dit geval zal zwijgen voor toestemmen worden gerekend. U zult worden gerekend te hebben toegestemd in al de smaad, die God is aangedaan door dit geslacht. In zover u niet zucht en uitroept over al de gruwelen, geeft u uw stilzwijgende goedkeuring te kennen. "Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer", Ef. 5: 11. Zo zullen de ongerechtigheden van anderen op uw rekening worden gezet en u zult dezelfde last moeten dragen. Let op het oordeel, dat uitgesproken werd over hen, die het teken niet ontvingen. "Maar tot die anderen zeide Hij voor mijn oren: Gaat dóór door de stad achter hem, en slaat; ulieder oog verschone niet, en spaart niet; doodt ouden, jongelingen en maagden en kinderkens, en vrouwen tot verdervens toe" Zeg daarom niet: Wat kunnen wij doen? Hier is wat u moet doen: zucht en kerm vanwege alle deze gruwelen!

9. Er zal nooit één ernstige zucht, die u doet of één ernstige traan, die u stort over deze zonden, verloren zijn. God let er op en zal ze in gedachtenis houden. Vandaar de woorden van de psalmist: "Leg mijn tranen in Uw fles; zijn ze niet Uw register?" Psalm 56: 9. Let op de aandacht die de Heere schonk aan enkele oprechten, wiens droefheid des harten over de gruwelen van het geslacht, in wiens midden zij leefden, hen tot elkaar deed zeggen: "De Heere merkt er toch op en hoort, en daar is een gedenkboek voor Zijn aangezicht geschreven voor degenen, die den Heere vrezen en

voor degenen, die aan Zijn naam gedenken", Mal. 3: 16. Het alziende oog let op de geringste Iefde-blik, die Zijn vijanden slaan op de gruwelen die bedreven worden, zoals gebeurde toen de Edomieten geweld pleegden tegen Israël, Obadja: 12. Zo min als God dat vergeten is, zo min zal Hij het zuchten en weeklagen vergeten van Zijn vrienden over deze gruwelen.

10. Zuchten en treuren over de gruwelen in een land, zijn bekwamer om ze verminderen dan u denkt. Zij die zuchten en kermen voor de Heere wegens de gruwelen van anderen, zullen tenslotte hun beste vrienden of hun grootste vijanden blijken te zijn. Gebeden en tranen zijn de wapens van de kerk en zullen, vroeg of laat, hun uitwerking laten gelden.

In één woord, de zuchten en klachten van het volk des Heeren zijn soms middellijke oorzaken van de genezing van overtreders om ze af te keren van hun ongerechtigheden. Sions treurende weeklagen achter de Heere en de Heere zal de klachten van Zijn volk horen. Als die Geest van gebeden werd uitgestort, dan mochten wij iets goeds verwachten, namelijk dat zondaren werden afgewend van hun gruwelen. Maar als de gebeden dit gelukkig gevolg niet hebben, dan zal de uitslag zijn dat vermetele zondaars worden weg gestoten, zoals in het geval van Sodom, waar de stroom van gruwelijke zonden werd gestopt. Het is het beroep dat Gods volk doet op de hemelse vierschaar en u kunt er zeker van zijn, dat het niet zal worden afgewezen.

11. Wees er van verzekerd, dat uw zuchten en weeklagen tot uw persoonlijk voordeel zal zijn, hoe het ook gaan mag. Zij, die een christelijke droefheid hebben over de zondige toestand van anderen, zal het des te beter gaan wat betreft hun eigen omstandigheden. Vandaar dat David gezegd heeft: "Mij daarentegen aangaande, als zij krank waren, was een zak mijn kleed, ik kwelde mijn ziel met vasten", Psalm 35: 13. Hij vervolgt in vers 22: "Heere, u hebt het gezien, zwijg niet; Heere wees niet verre van mij." U die nu in deze zondige tijden uw plaats inneemt onder hen, die zuchten, zal behoren bij de getekenden, in de tijden van oordelen en gericht.

Het derde gebruik is tot troost.

Ik zal de ker bewijzen dat zij voor wie zondige tijden zware tijden zijn, waardoor zij zuchten en weeklagen, door Jezus Christus zullen getekend zijn tot hun veiligheid wanneer de tijd van gericht zal aanbreken.

Mijn eerste werk tot troost is u aan te tonen, de betekenis ervan dat Christus een teken tekent op het voorhoofd van Zijn zuchtend en bedroefd volk.

1. Christus tekent dat volk en geeft daarmee te kennen, dat Hij in deze zondige tijd, bijzonder acht op hen slaat en ziet op hun gedrag. "Doch u hebt enige weinige namen ook te Sardis, die hun klederen niet bevlekt hebben en zij zullen met Mij wandelen in witte klederen, overmits zij het waardig zijn", Openb. 3: 4. Ze zijn verborgen volk van Hem. Het belangrijkste gedeelte van hun moeilijke en zware oefeningen heeft plaats in de eenzaamheid. Maar zij uiten nooit een zucht of klacht, of Hij weet het. Hoewel zij verborgen zijn tussen een menigte, toch is geen van hen door Hem vergeten.

2. Door hen te tekenen, erkent Hij hen als de Zijnen. "En zij zullen, zegt de Heere der heerscharen, te dien dage, die Ik maken zal, Mij een eigendom zijn, en Ik zal ze verschonen, gelijk als een man zijn zoon verschoont, die hem dient", Mal. 3: 17.

Hij erkent hen als de Zijnen:

- Hij erkent ze als Zijn en Zijn Vaders dienstknechten, terwijl anderen door Hem worden aangemerkt als dienstknechten van hun begeerlijkheden en als dienstknechten die hun eigen persoonlijk werelds belang najagen.

- Hij erkent hen als Zijn vrienden, die Zijn zijde gekozen hebben in de oorlog, terwijl anderen Zijn vijanden zijn, die Zijn wachtwoord en kentekenen niet hebben.
- Hij erkent hen als Zijn schat, die Hij beschermt en bewaart, terwijl anderen verloren gaan. Hoewel zij het uitvaagsel van de wereld zijn, toch zijn zij Zijn juwelen, dierbaar in Zijn ogen.

Hij verklaart door een teken op hun voorhoofd, dat zij de Zijnen zijn en dat heeft betrekking op:

- (1.) De tegenwoordige tijd, waarin de gruwelen het land overstromen, terwijl God geduld oefent. De treurende Sions zijn in zo'n tijd geneigd te denken, dat zij vergeten zijn.
- (2.) De toekomstige tijd, waarin de oordelen het land zullen overstromen. Dan zal Hij hen voor de Zijnen erkennen. "Dan zult u wederom zien het onderscheid tussen de rechtvaardige en de goddeloze, tussen die, die God dient en die, die Hem niet dient", Mal. 3: 18. Wanneer de toorn van God zal uitbreken als een vlam, dan zal Hij op hen zien met een oog van welgevallen, als op de Zijnen.
- (3.) De tijd die ligt tussen het heden en de toekomst, wanneer oordelen en gerichten zullen losbreken. Want het teken, dat Hij eens op hen heeft gezet, zal altijd op hen blijven. Hoewel zij door een moeilijke tijd heen moeten, Hij zal hen als de Zijnen erkennen.

3. Door hen te tekenen, verzekert Hij hen, dat Hij hen zal beschermen, wat er ook gebeurt. Zij zullen veilig zijn als Gods eigen volk, dat is getekend tot bewaring en veiligheid.

(1) In verband hiermee mogen wij in het algemeen opmerken:

- Uitkomst in gevaren is soms het deel van Gods treurend volk. Noach zuchtte in een zondige tijd en God stelde hem veilig in een zware tijd. Er was een ark bereid voor hem en zijn gezin, toen de zondvloed kwam en het gehele mensdom van de aarde werd weggeveegd. God kan een schuilplaats openen voor Zijn volk, wanneer de wereld wordt verzwolgen in een uiterste chaos van verwarring en wanorde. Als wij zien op de voorzienigheid van God, dan zal men nooit kunnen zeggen dat er een schot in het wilde wordt gedaan op de wereld. In een regen van kogels kan geen enkele treffen, dan die waarop de Voorzienigheid zijn bestemming heeft geschreven. "Aan uw zijde zullen er duizend vallen, en tienduizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken", Psalm 91: 7.
- Zeer vaak zijn er verzachtende omstandigheden in hun ellende, wanneer die hen overvalt. Wanneer zij de beker moeten drinken, dan zal het zijn van de rand en niet van de bodem of de droesem. Wanneer zij onder de roede moeten doorgaan, zal slechts een zwakke slag hen treffen.
- Zij zullen vrij zijn van de prikkel van het oordeel. Zij zullen kalmte van binnen hebben, hoewel het van buiten stormt. Wanneer anderen geslingerd worden door vrees in hun binnenste en schrik van rondom en het schuldige geweten een alarm zal doen horen in hun zondige borst, dan zal Gods volk een feest hebben in het gevoel van Zijn goedheid of in het rusten op Zijn belofte.

(2) Meer in het bijzonder beschermt hij hen voor: (deze verzekering wordt door het teken gegeven)

- *Ten eerste*, voor openbare en algemene ellenden en verdrukking in de tijd. God wil sommigen van Zijn volk wegnemen vóór de dag des kwaads, zoals Hij deed met de goede koning Josia. Anderen wil Hij bewaren wanneer de oordelen komen, zoals Hij deed met Lot, die uitgeleid werd uit Sodom vóór de verwoesting kwam en met Jeremia, die bewaard werd vóór de gevankelijke wegvoering naar Babel.

Of, wat ook hun deel zal zijn in de algemene ellende, zij zullen zich verblijden in de Goddelijke gunst, in de schuilplaats van het verbond der genade, dat een verbond des vredes is voor allen die er de hand op hebben gelegd. Dit ervoer Jeremia: "De Heere zeide: Zo niet uw overblijfsel ten goede zal zijn! Zo Ik niet, in tijd des kwaads en in tijd der benauwdheid, bij de vijand voor u tussenkome", Jer. 15: 11. Josia ontving een belofte van te zullen sterven in vrede, maar hij stierf in de strijd, 2 Kon. 22: 20. Hij stierf vóór de vijanden het land overstroonden. De belofte stond vast. Wat meer is, zij sterven in vrede als zij sterven in een verzoende staat met God in Christus, afgezien van de tijd waarop zij sterven. Zij doen een goede ruil, die van de aarde worden genomen om de hemel binnen te gaan als hun schuilplaats, ongeacht de tijd wanneer zij worden opgenomen.

- *Ten tweede.* Het teken is hen gegeven voor de grote dag, wanneer de gramschap Gods in volle mate zal worden uitgegoten op de goddeloze wereld en het volk des Heeren zal ingaan in de vrede. "En zij zullen, zegt de Heere der heirscharen, te dien dage, die Ik maken zal, Mij een eigendom zijn", Mal. 3: 17. Geen enkele drop van die gramschap zal op hen vallen. Zij zullen ingaan, om te beërven al die zegen en gelukzaligheid, die hun Verlosser voor hen verwierf, tot de prijs van Zijn bloed. Dan zullen zij een zielsverrukkende: uitnodiging horen, want "alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld", Matth. 25: 34.

De redenen, waarom Christus Zijn zuchtend en treurend volk tekent, zijn in het kort de volgende:

1. Zij zijn de vrijgekochten van Hem. Hij heeft hen Gode gekocht door Zijn bloed. En Zijn Geest, Die in hen is, toont het bloed, dat op hen is gesprenkeld. Daarom kan geen verderf hen overkomen.

2. Hij heeft hen lief, Hij heeft hen lief gehad met een eeuwige liefde. Hij heeft hen tot Zich getrokken met banden der liefde en koorden der goedertierenheid. Hij zal hen liefhebben tot het einde toe. In alle hun benauwdheden is Hij benauwd, en Hij zal zorgen voor hun troost en bewaring.

3. Zijn eigen eer is gemoeid met hun bewaring en veiligheid, opdat de wereld mag zien, dat zij een goede Meester dienen. En wat hun aangaat, dat zij zich niet tevergeefs hebben gesteld tegen een afvallig geslacht.

Ik zal eindigen met het maken van een paar gevolgtrekkingen.

Merk op uit alle deze dingen, dat niemand verliezer zal zijn, wanneer hij in Christus' handen is, hoe bezwaard hun harten ook zijn voor Zijn Naam en zaak. De borden zullen worden verhangen, zoals wij lezen in Jes. 65: 13-14: Daarom zegt de Heere, Heere alzo: Zie, Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; zie, Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; zie, Mijn knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn; zie, Mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gijlieden zult schreeuwen van weedom des harten en van verbreking des geestes zult u huilen."

Uit dit alles kunnen wij zien, dat oprecht wandelen, zeker wandelen is, in de meest benauwde tijden. Het is beter te zuchten en te kermen met het overblijfsel, dan blij te zijn en te juichen met de menigte in de tijd van afval onder een afkerig geslacht. "Het zal den rechtvaardige welgaan, maar den goddeloze zal het kwalijk gaan. Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien."